

VANDSPORTENS AKTIVE UDØVERE OG UDBYDERE

Detaljeret beskrivelse af aktive og udbydere
inden for vandsportsaktiviteter

STOKED delrapport 2 / December 2017

Trygve Laub Asserhøj

Idrættens
Analyseinstitut

VANDSPORTENS AKTIVE UDØVERE OG UDBYDERE

Titel

Vandsportens aktive udøvere og udbydere

Forfatter

Trygve Laub Asserhøj

Øvrige bidragydere

Maja Pilgaard, Marie Bruun

Rekvirent

Dansk Surf & Rafting Forbund

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Colourbox

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, december 2017

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-98-7 (pdf)

978-87-93375-57-4

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	6
Metode og datagrundlag	8
Spørgeskemaundersøgelsen blandt aktive udøvere	8
Spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere.....	9
Aktive udøvere.....	10
Køn, alder og erfaring	11
Supplerende aktiviteter	13
Den primære vandsport.....	17
Inspirationskilder og familieaktiviteter	18
Økonomisk forbrug på vandsporten	21
Tid og sted.....	23
Organisering	29
Konkurrencer og arrangementer	33
Motivation og vandsport i fremtiden.....	36
Udbydere.....	46
Udvikling i vandsporten.....	46
Medlemmer og trænere.....	48
Samarbejde og konflikter	50
Idrætsforeningernes syn på fremtiden.....	52
Opsummering.....	54
Afrunding	57
Litteraturliste	60
Bilag	61

Forord

Denne delrapport udgør anden halvdel af Idrættens Analyseinstituts undersøgelser af vandsportsaktiviteter i samarbejde med Dansk Surf & Rafting Forbund (DSRF). Undersøgelserne er en del af DSRF's projekt STOKED, som med støtte fra Nordea-fonden har til formål at aktivere især 16-24-årige inden for vandsportsrelaterede aktiviteter.

Undersøgelserne har primært fokus på de aktiviteter, som DSRF og STOKED beskæftiger sig med. Vandsportsaktiviteter begrænser sig derfor i denne sammenhæng til følgende aktiviteter:

- SUP: SUP er en forkortelse for stand-up paddle hvor man stående på et surfbræt manøvrerer med en lang paddel i hænderne. SUP kan dyrkes både på fladt vand, i bølger og i en fos med strømmende vand.
- Surfing: Surfing på 'almindeligt' surfboard, dvs. ikke windsurfing, kitesurfing eller andre variationer af sporten. Surfing dyrkes i bølger.
- Rafting: Rafting foregår i en raft (typisk oppustelig gummibåd) oftest med 4-6 deltagere. Rafting dyrkes primært i en fos med strømmende vand, men tekniktræning og -øvelser kan foregå på fladt vand.
- Foskajak/foskano: Foskajak og foskano foregår i specialtilpassede kajaker og kanoer i fos med strømmende vand, men tekniktræning og teknikøvelser kan foregå på fladt vand.
- Kystlivredning/prone: Kystlivredning og prone tager deres udgangspunkt i kystlivredderes hverdag med øvelser i redning på stranden og i vandet sat i system og gjort til konkurrencesport. Prone (også kaldet paddleboard) er en aktivitet, hvor man siddende på knæ eller liggende på maven padler et board fremad med armene¹.

Første delrapport med titlen 'Danskernes vandsportsaktiviteter' blev udgivet i maj 2017. Den indeholder blandt andet en geografisk kortlægning af udbydere af vandsportsaktiviteter i Danmark anno 2016 samt en overordnet beskrivelse af danskernes deltagelse i vandsportsaktiviteter på baggrund af undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'.

Denne anden delrapport er baseret på spørgeskemaer specifikt henvendt til udøvere og udbydere inden for de ovenstående aktiviteter. Den supplerer det mere overordnede perspektiv i første delrapport og går i flere detaljer i analyserne og beskrivelsen af udøvere og udbyderes oplevelser af og forhold til vandsportsaktiviteter.

Formålet med denne delrapport og særligt spørgeskemaundersøgelsen blandt de aktive udøvere er primært at se nærmere på, hvad der kendetegner dem, hvad de tænker om deres sport og ikke mindst, hvad der motiverer dem.

---

¹ Surfboat er også et element i kystlivredningssporten. Pt. findes dog kun én surfboat og ét hold i Danmark inden for sporten (i regi af Københavns Livredderklub).

De følgende afsnit går i dybden med data fra spørgeskemaundersøgelserne. Først analyseres og beskrives de aktive udøvere med særligt fokus på forskelle mellem de aktuelle typer af vandsportsaktiviteter samt forskellige motivationsfaktorer for deltagelse i vandsportsaktiviteter. Derefter beskriver delrapporten udbydere af vandsport og deres oplevelser af og udfordringer med udviklingen af vandsportsaktiviteter. Udbydere indbefatter både idrætsforeninger, kommercielle udbydere (eksempelvis surfskoler), efterskoler og andre.

Fra Idrættens Analyseinstitut skal lyde en tak til de mange aktive i miljøet, der har bidraget med deres viden og netværk for at kvalificere og udbrede undersøgelserne.

Metode og datagrundlag

Denne delrapport er baseret på to spørgeskemaundersøgelser henvendt til henholdsvis aktive udøvere og forskellige udbydere af vandsportsaktiviteterne SUP, surfing, rafting, foskajak/foskano og kystlivredning/prone.

Begge spørgeskemaundersøgelser var online spørgeskemaundersøgelser, der kun kunne tilgås via et link og besvares elektronisk.

Som baggrund for konstruktionen af spørgeskemaerne blev der afholdt tre fokusgruppeinterviews med surfere/SUP-udøvere, højskolestuderende samt det kvindelige raftinglandshold.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt aktive udøvere

Et åbent link til spørgeskemaundersøgelsen blandt aktive udøvere blev sendt bredt ud i vandsportsmiljøet ad en række kanaler. Både direkte til individuelt tilknyttede medlemmer i DSRF samt enkelte foreningers e-maillister. Desuden blev linket spredt og delt på sociale medier, særligt specifikke facebookgrupper. I et forsøg på at højne antallet af svar kunne deltagende respondenter i spørgeskemaundersøgelsen desuden ved at afgive deres e-mail-adresse være med i en lodtrækning om præmier².

I alt har 248 personer helt eller delvist besvaret spørgeskemaet til aktive udøvere inden for de aktuelle vandsportsaktiviteter. Delvise besvarelser kan dække over alt fra ganske få svar i skemaets indledning til næsten helt udfyldte besvarelser.

Tabel 1: Besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen blandt aktive udøvere

Nogen svar	67
Gennemført	181
Besvarelser i alt	248

Det er vanskeligt at vurdere, hvor stor en del af vandsportsmiljøet spørgeskemaundersøgelsen blandt aktive er nået ud til, da der ikke findes et præcist tal på antallet af aktive inden for vandsportsaktiviteterne.

Enkelte tal kan dog give et løseligt indtryk af, hvor udbredte de relevante vandsportsaktiviteter er i Danmark³. Ved udgangen af 2016 havde Dansk Surf & Rafting Forbund 2.400 medlemmer, mens undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner' i foråret 2016 fandt, at under en halv procent af de adspurgte børn (7-15 år) såvel som voksne (16 år+) var aktive inden for surfing/stand-up paddle eller open water-svømning/kystlivredning⁴.

² Tre stk. STOKED hættetrøjer, tre stk. STOKED lycra-trøjer og fem STOKED T-shirts.

³ Disse tal er beskrevet i flere detaljer i den første delrapport 'Danskernes vandsportsvaner'.

⁴ Foskajak/-kano, rafting og surfboat indgik ikke i undersøgelsens spørgeskema.

Således er der efter alt at dømme tale om en begrænset (om end stigende) udbredelse af de vandsportsaktiviteter, som denne rapport ser nærmere på. Antallet af besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen skal ses i dette lys.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere

Idrættens Analyseinstitut har kortlagt udbydere af vandsportsaktiviteter i Danmark inden for de fem vandsportskategorier, som er nævnt indledningsvist⁵. På den baggrund er alle udbydere registreret ved hjælp af gennemgang af medlemsregistre i relevante specialforbund samt via selvstændig søgning og interviews med nøglepersoner i miljøet. Dette register over udbydere har dannet grundlag for, hvem der pr. e-mail har modtaget invitation og unikt link til at besvare spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere af de forskellige vandsportsaktiviteter. Der blev ikke udlovet nogle lodtrækningspræmier til respondenter i denne spørgeskemaundersøgelse.

Ud af de i alt 92 inviterede respondenter besvarede 42 spørgeskemaet, hvilket svarer til en svarprocent på 46. Heri er medregnet 6 respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Udbyderne er ikke på forhånd kategoriseret som forening, virksomhed, skole eller andet, da mange udbydere ligger i grænsefelter og er vanskelige at putte i en specifik kasse. Indledningsvist i spørgeskemaet er respondenterne selv blevet bedt om at angive, hvorvidt de repræsenterer én af de fire kategorier som vist i tabel 2.

Tabel 2: Besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere

	Inviterede	Nogen svar	Gennemført	Besvarelser i alt (svarprocent)
Idrætsforening		3	15	18
Kommerciel virksomhed		1	9	10
Skole/uddannelsessted		1	9	10
Anden type udbyder		1	3	4
I alt		92	6	36

Spørgeskemaundersøgelserne, både til aktive udøvere og udbydere af de forskellige vandsportsaktiviteter, har således tilvejebragt et relativt spinkelt datagrundlag, som primært skal bruges til at danne et første indblik i vandsportsmiljøet i Danmark.

Det kvantitative datamateriale er i undersøgelsen suppleret af kvalitative svar (på baggrund af interviews og åbne svarkategorier i spørgeskemaerne) fra udøvere og udbydere, som kan tjene til at komme et spadestik dybere i forståelsen af aktiviteter, udfordringer og udviklingspotentialer i sporten ved og på vandet.

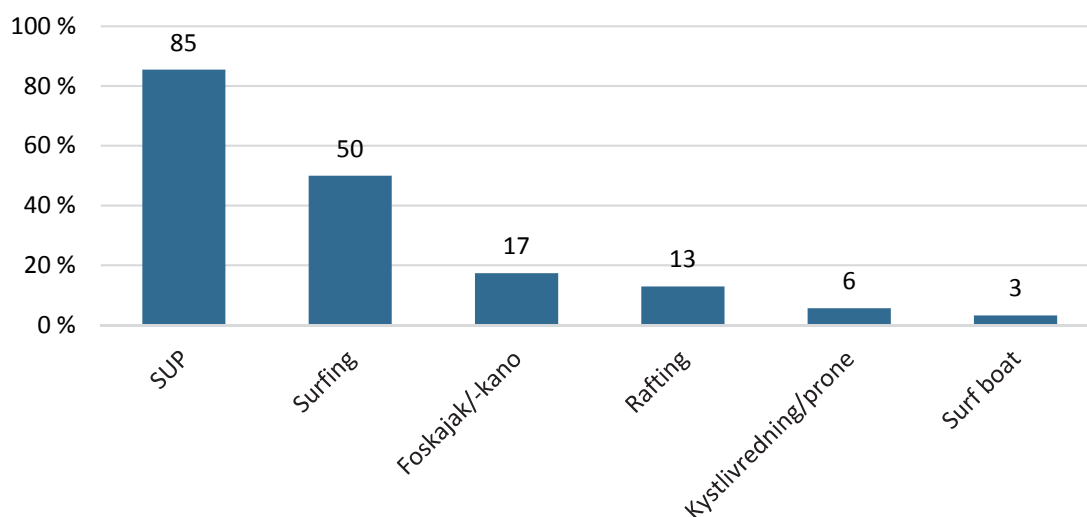
⁵ Kortlægningen findes i den første delrapport 'Danskernes vandsportsaktiviteter' fra side 15.

Aktive udøvere

Spørgeskemaet blandt aktive udøvere er, som nævnt i afsnittet ovenfor, besvaret helt eller delvist af i alt 248 personer. Blandt disse respondenter er langt størstedelen (85 pct.) aktive inden for SUP, mens halvdelen surfer. Henholdsvis hver sjette og hver ottende respondent er aktive med foscajak/-kano (17 pct.) og rafting (13 pct.), mens væsentligt færre dyrker kystlivredning/prone som sport (6 pct.) og endnu færre inden for disciplinen surf boat (3 pct.).

Som nævnt i metodeafsnittet ovenfor er det svært at udtale sig om, hvor repræsentativt det eksisterende datagrundlag er for de aktive udøvere inden for disse vandsportsaktiviteter som helhed. Fordelingen i figuren herunder kan derfor ikke ses som et endegyldigt udtryk for, hvordan de aktive fordeler sig på de forskellige aktiviteter, om end den giver et klart indtryk af, at SUP og surfing er dominerende i forhold til deltagelse, mens de øvrige aktiviteter kan ses som (endnu) mere nicheprægede.

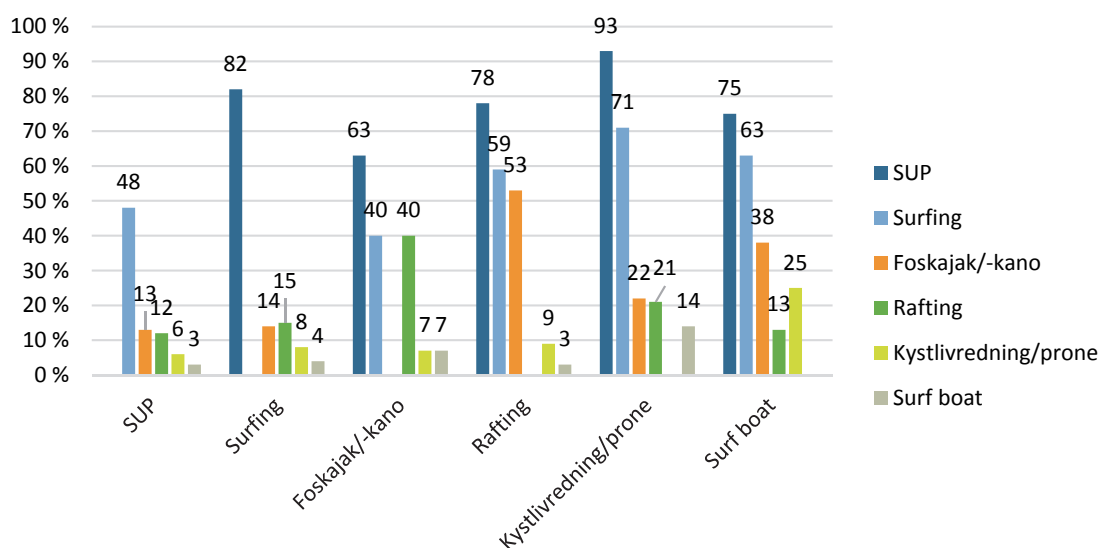
Figur 1: Respondenternes vandsportsaktiviteter

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke vandsportsaktiviteter har du dyrket inden for det seneste år?'. (n = 248)

Flertallet af de vandsportsaktive respondenter dyrker mere end én vandsportsaktivitet (af samme grund summer andelen i figuren herover til mere end 100 pct.). Naturligvis er den hyppigste kombination SUP og surfing, da disse er de mest udbredte vandsportsaktiviteter blandt de adspurgte aktive udøvere. Figur 2 herunder viser overlappet mellem de forskellige vandsportsgrene. Eksempelvis ser man, at 48 pct. af SUP-udøvere surfer, mens hele 82 pct. af surferne også angiver at dyrke SUP. Figuren viser ikke, hvilke aktiviteter respondenterne angiver som værende primære, hvilket bliver belyst senere i figur 8.

Figur 2: Stort overlap i vandsportsgrene

Figuren viser, hvor stor en andel af respondenterne inden for de forskellige vandsportsgrene, som også har angivet at dyrke en anden vandsportsgren (n = 248)

Der foregår altså et stort overlap i valget af board, som giver indtryk af, at der ikke er tale om to vidt forskellige miljøer, men snarere en stor udveksling i aktivitetsvalg blandt de samme udøvergrupper (i hvert fald blandt respondentgruppen i denne undersøgelse). Dette er interessant i lyset af, at surfere og SUP'ere i nogle sammenhænge bliver italesat som aktører, der har interessekonflikter og 'kæmper om de samme bølger'. Analyserne tyder på, at der formentlig findes inkarnerede surfere/SUP'ere, men at et stort flertal faktisk ynder at dyrke begge dele.

Da surf boat dyrkes af meget få respondenter, og da aktiviteten som disciplin falder ind under kystlivredningssporten, bliver 'Kystlivredning/prone' og 'Surf boat' slået sammen i det følgende.

Køn, alder og erfaring

Blandt alle adspurgte vandsportsaktive er godt en tredjedel kvinder (36 pct.) og lige knap to tredjedele mænd (64 pct.). Analyserne i Delrapport 1, som dog er baseret på en lidt bredere vifte af aktiviteter, peger ligeledes i retning af en vis mandlig dominans i vandsporten.

Kønsfordelingen blandt aktive inden for SUP ligner den overordnede kønsfordeling, mens surfing og foscajak/-kano lader til at være en smule mere domineret af mænd. De adspurgte aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat er næsten udelukkende mænd. Omvendt skiller rafting sig ud med lidt flere kvinder end mænd blandt de adspurgte aktive.

Gennemsnitsalderen mellem de forskellige vandsportsaktiviteter svinger ikke voldsomt fra det overordnede gennemsnit blandt alle aktive på 38 år. Også her skiller rafting sig en smule ud med en relativt lav gennemsnitsalder på 30 år.

Igen skal man være opmærksom på, at der ikke nødvendigvis er tale om et repræsentativt udsnit af de vandsportsaktive danskere.

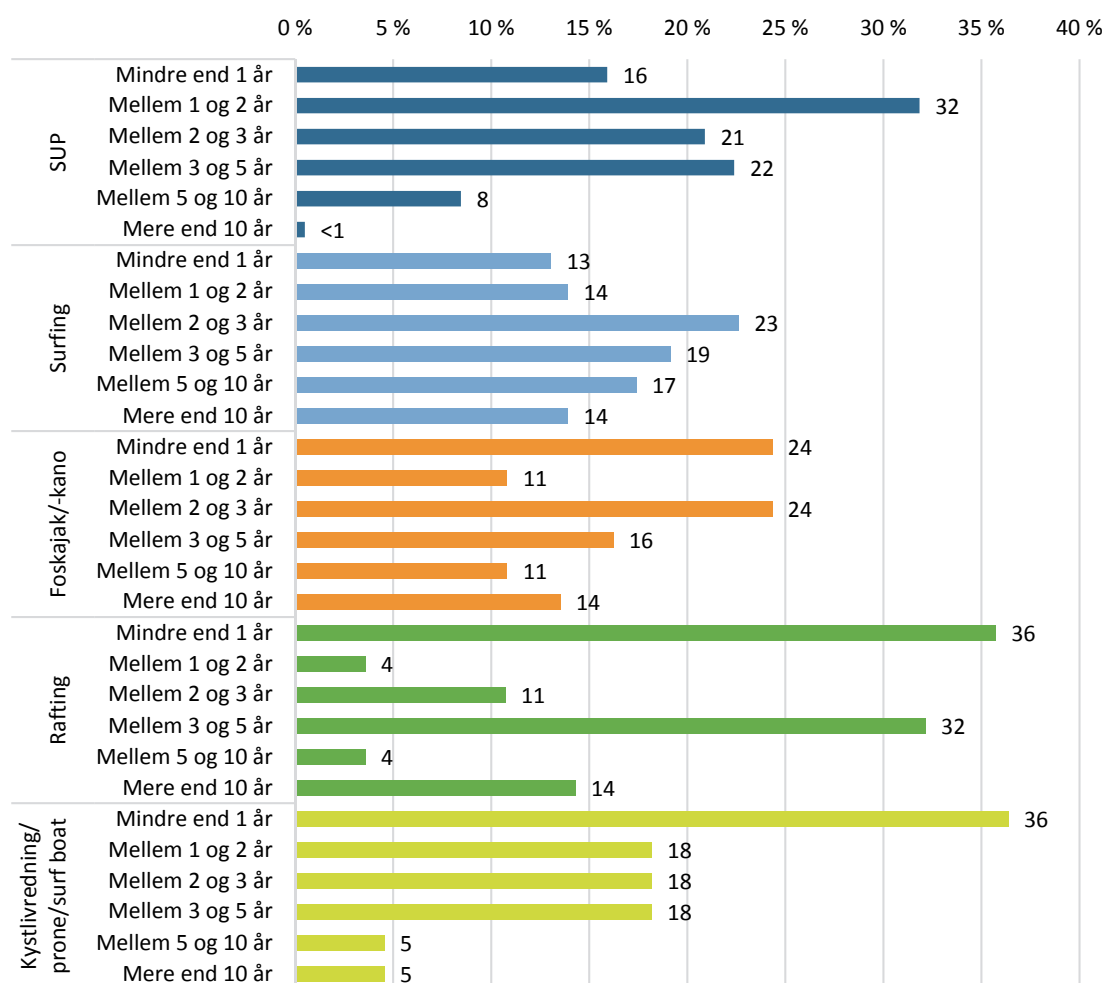
Tabel 3: Respondenternes køn og alder

	Andel kvinder (pct.)	Andel mænd (pct.)	Gennemsnitsalder (år)
Blandt alle vandsportsaktive	36	64	38
Blandt aktive inden for SUP	38	62	39
Blandt aktive inden for surfing	32	68	34
Blandt aktive inden for foscajak/-kano	21	79	37
Blandt aktive inden for rafting	57	43	30
Blandt aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat	6	94	34

Selvom aktive inden for SUP har det højeste aldersgennemsnit, udgør de ikke de mest erfarne udøvere inden for deres sport. SUP viser sig som en relativt ung og nyligt udbredt aktivitet ved, at lige knap halvdelen af de aktive (48 pct.) højst har dyrket sporten i to år, og så godt som ingen (mindre end 1 pct.) har dyrket den i mere end ti år.

Det forholder sig anderledes med surfing, foscajak/-kano og rafting. Disse vandsportsaktiviteter har 14 pct. af de aktive dyrket i mere end ti år, og et betragteligt flertal (særligt blandt surfere) har dyrket dem i mindst 2 år. Kystlivredning/prone/surf boat fremstår også som relativt unge aktiviteter, idet størstedelen af de (ganske få) aktive har været aktive i mindre end ét år.

Figur 3: Respondenternes erfaring inden for vandsportsaktiviteterne

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor længe har du dyrket dine aktiviteter?'. (n = 248)

Supplerende aktiviteter

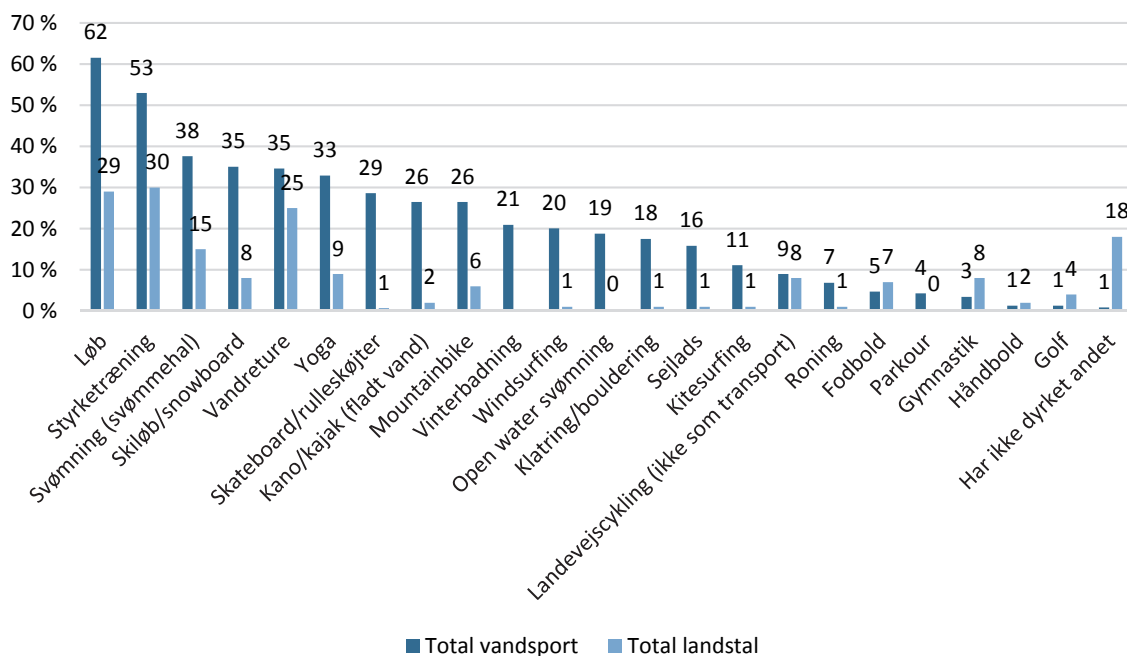
Så godt som samtlige adspurgte vandsportsaktive supplerer deres vandsportsaktiviteter med andre former for sport/motion. Kun 1 pct. har inden for det seneste år ikke dyrket nogen andre former for sport/motion end netop deres vandsportsaktiviteter. Den følgende gennemgang skal læses med tanke på, at vandsportsaktive som tidligere vist ofte supplerer deres vandsport med andre vandsportsgrene under DSRF. Disse aktiviteter indgår ikke i den følgende opgørelse, som udelukkende ser på øvrige aktiviteter.

Løb er den mest udbredte sport/motion blandt de vandsportsaktive. Blandt alle vandsportsaktive har knap to tredjedele (62 pct.) dyrket løb regelmæssigt inden for det seneste år. Styrketræning er også udbredt til over halvdelen af de adspurgte vandsportsaktive med en deltagelse på i alt 53 pct. Herefter kommer aktiviteter som svømning (i svømmehal), skiløb/snowboard, vandreture og yoga, som alle dyrkes af godt en tredjedel af de vandsportsaktive.

De vandsportsaktives deltagelse ligger væsentligt højere end øvrige aktive voksne danskeres deltagelse inden for de specifikke aktiviteter i figuren herunder (Pilgaard & Rask 2016). Tendensen til, at vandsportsaktive er mere aktive også inden for andre aktiviteter end dem, der foregår på vandet, bekræftes i Delrapport 1, som generelt viser, at vandsportsaktive dyrker mange aktiviteter i gennemsnit.

Bilag 1 viser en oversigt fordelt på aldersgrupper. Her fremgår, at især den yngste aldersgruppe kombinerer vandsport med svømning og open water svømning, ski/snowboard og skateboard/rulleskøjter. Med relativt høj tilslutning i alle aldersgrupper til andre livsstilsprægede idrætter som klatring/bouldering, windsurfing og mountainbike lader det til, at vandsportsudøverne er noget mere 'ekstreme' i deres aktivitetsvalg end den almene idrætsaktive dansker.

Figur 4: De vandsportsaktives supplerende aktiviteter

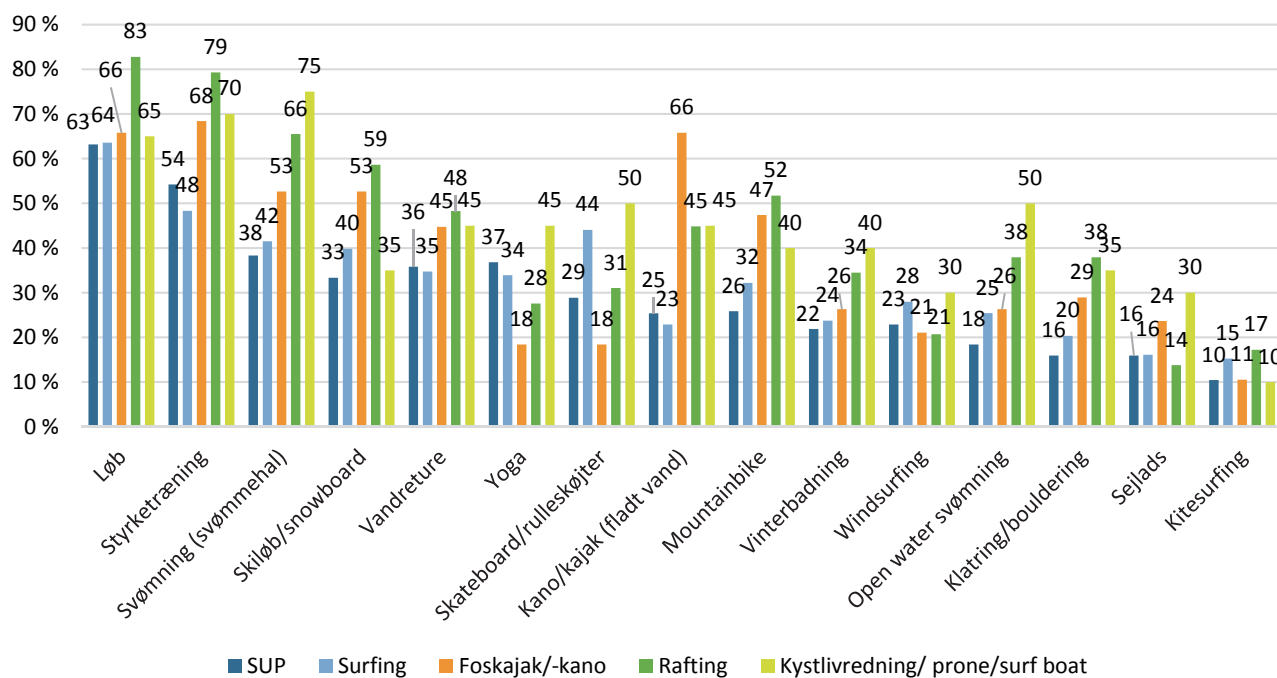

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke andre former for sport/motion har du dyrket inden for det seneste år?'. (n = 234) sammenholdt med landstal fra 2016.

Løb og styrketræning går igen som de to mest populære supplerende aktiviteter blandt alle fem grupper af vandsportsaktive med den ene undtagelse, at svømning er den mest udbredte supplerende aktivitet blandt aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat.

Svømning er også en relativt udbredt supplerende aktivitet blandt aktive inden for SUP (38 pct. af SUP-aktive dyrker også svømning) og blandt aktive inden for rafting (66 pct.). Blandt surfere er skateboard/rulleskøjter den tredje mest udbredte supplerende aktivitet (dyrkes af 44 pct. af surferne) og blandt aktive inden for foscajak/-kano er det kano/kajak på fladt vand (66 pct.).

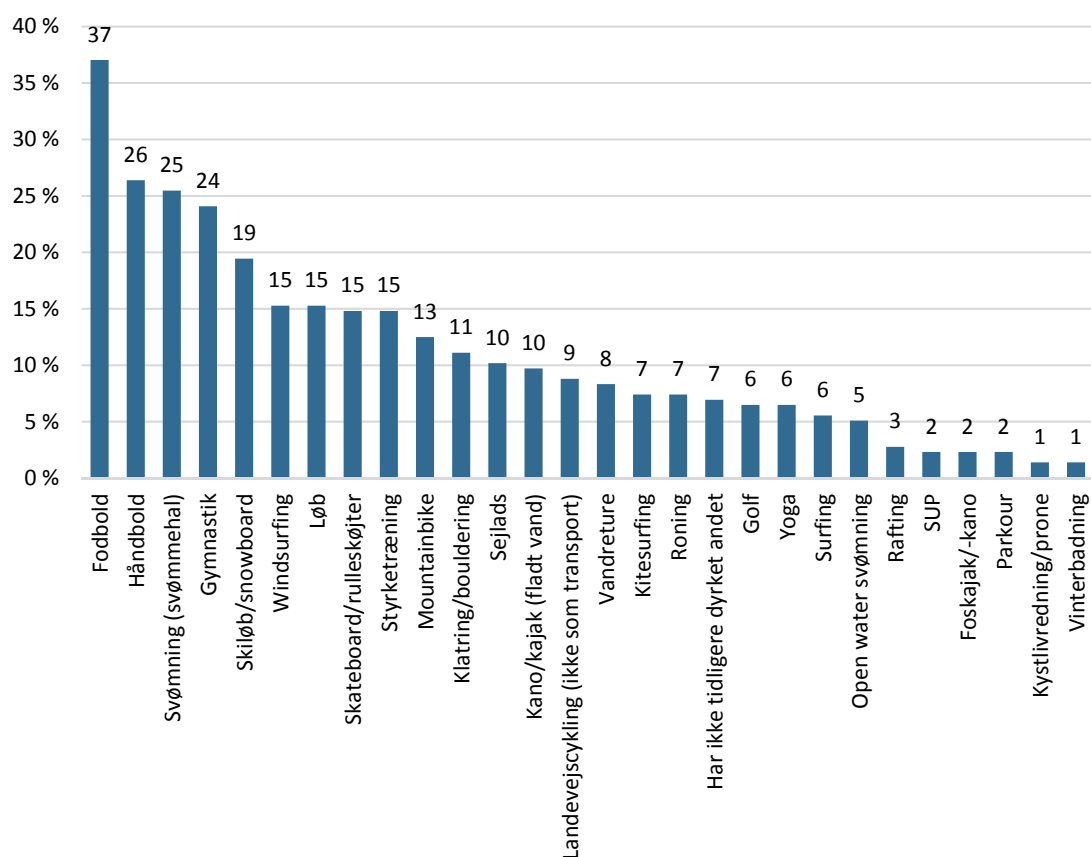
Figur 5: Forskellige vandsportsaktives supplerende aktiviteter

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke andre former for sport/motion har du dyrket inden for det seneste år?', fordelt på aktive inden for de enkelte vandsportsaktiviteter. (n = 234)

Som supplement til spørgsmålet om supplerende aktiviteter har de adspurgte vandsportsaktive også svaret på, hvilket former for sport/motion de tidligere i deres liv har dyrket. Her skiller klassiske børne- og ungdomsidrætter som fodbold, håndbold, svømning og gymnastik sig ud. Hertil kommer, at mere action-prægede (og i den generelle befolkning væsentlig mindre udbredte) aktiviteter som skiløb/snowboard, windsurfing og skateboard/rulleskøjter også har fyldt en del blandt nuværende vandsportsaktive.

Figur 6: De vandsportsaktives tidligere aktiviteter

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke former for sport/motion har du dyrket tidligere i dit liv men dyrker ikke længere?'. (n = 216)

I betragtning af ovenstående fremgår det, at næsten to tredjedele af de adspurgte vandsportsaktive (63 pct.) også dyrker svømning eller har gjort det tidligere i deres liv, og over halvdelen (54 pct.) dyrker skiløb/snowboard eller har gjort det tidligere i deres liv. På samme måde er den samlede, nuværende eller tidligere udbredelse af aktiviteter som yoga og mountainbike relativt stor blandt de adspurgte vandsportsaktive. For både yoga og mountainbike gælder det, at i alt 39 pct. af de vandsportsaktive dyrker eller tidligere i deres liv har dyrket aktiviteterne.

En interessant pointe i forhold til udøvernes tidligere aktiviteter går på, at udøverne ikke så ofte har dyrket andre vandsportsaktiviteter, som de nu er stoppet med til fordel for andre vandsportsaktiviteter. Kun 6 pct. af de adspurgte aktive har tidligere i deres liv surfet (og siden skiftet til en enten SUP/rafting/prone/surfboat), og endnu færre har været aktive inden for rafting, SUP, foskajak/-kano eller kystlivredning. Tilsvarende er der ikke umiddelbart tegn på, at kano/kajak på fladt vand er en stor fødekæde til SUP eller rafting. I hvert fald ikke som erstatning, da en stor andel af de vandsportsaktive (især rafterne) dyrker kano/kajak på fladt vand sideløbende med rafting. Samlet set tyder det på, at der er større tendens til at bibeholde en tilknytning til de forskellige typer af vandsportsgrene end til helt at lægge en aktivitet på hylden til fordel for en anden.

Windsurfing er den vandsport, som flest udøvere (15 pct.) angiver, at de tidligere har dyrket uden at have gjort det inden for det seneste år. Det tyder på en høj grad af loyalitet over for lige præcis dén eller de vandsportsgren(e), som de dyrker på nuværende tidspunkt.

I betragtning af respondenternes tidligere erfaringer med 'klassiske' idrætter som fodbold, håndbold, gymnastik og svømning, er det interessant at se nærmere på muligheder for en glidende overgang fra klassiske børne- og ungdomsidrætter til vandsportsaktiviteter som ungdoms- og voksenaktiviteter.

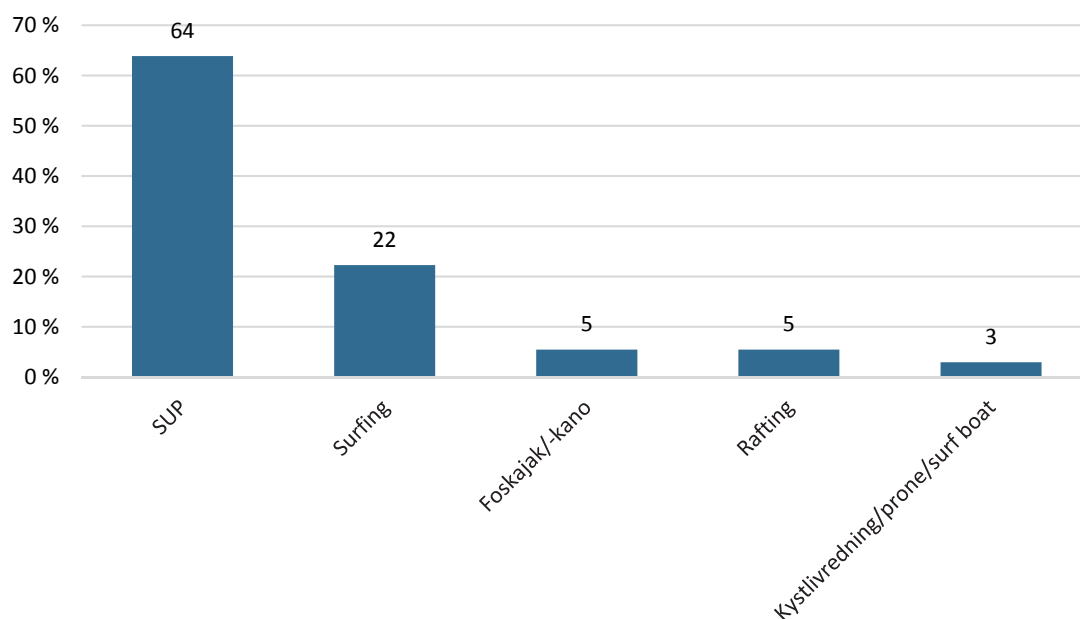
Den primære vandsport

Figur 1 i det foregående viser, hvordan de vandsportsaktive fordeler sig på de forskellige vandsportsaktiviteter: SUP, surfing, foscakajak/-kano, rafting, kystlivredning/prone og surf boat. Som beskrevet er en stor del af de vandsportsaktive aktive inden for mere end én vandsport, f.eks. hvis de i deres hverdag er aktive inden for både SUP og surfing eller både træner rafting og kystlivredning.

Den følgende del af dette afsnit om de aktive udøvere beskæftiger sig med de aktives primære vandsport, som de i spørgeskemaet har specificeret i de mange tilfælde, hvor den enkelte respondent dyrker mere end én vandsport.

Næsten to tredjedele af de adspurgte vandsportsaktive (64 pct.) anser SUP som deres primære vandsportsaktivitet. For lidt mere end hver femte (22 pct.) er den primære vandsportsaktivitet surfing, mens det for både foscakajak/-kano og rafting gælder 5 pct. og endelig for kystlivredning/prone/surf boat 3 pct.

Figur 7: De vandsportsaktives primære vandsport

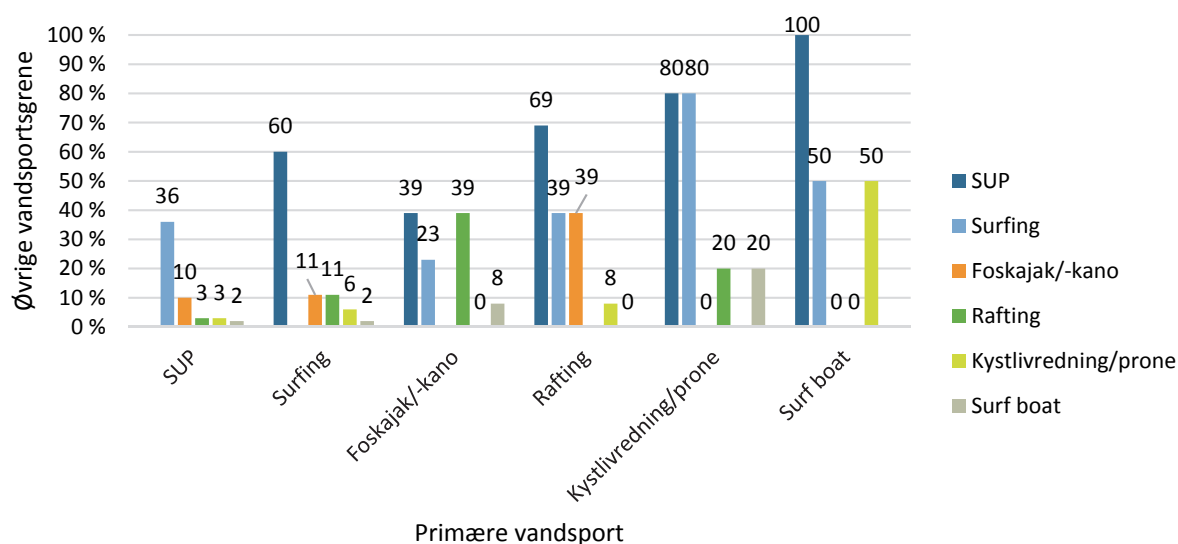
Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvad anser du som din primære vandsportsaktivitet?'. (n = 238)

Særligt de tre sidste vandsportskategorier i figur 7 rummer altså relativt få respondenter⁶, hvilket gør datagrundlaget for de følgende analyser blandt disse aktive mindre sikkert.

Hvis man ser på overlappet i vandsportsgrene ud fra den primære vandsportsaktivitet og supplerende vandsportsaktiviteter under DSRF, finder man, at SUP og surfing generelt er de største supplerende aktiviteter for vandsportsudøvere. Figur 8 herunder viser, at 36 pct. af de respondenter, som har SUP som primære vandsport, også dyrker surfing. Tilsvarende ser man, at 60 pct. af dem, der primært surfer, også dyrker SUP. Tallene for de øvrige primære aktiviteter er som nævnt kun baseret på meget få respondenter.

Figur 8 kan dermed ses i relation til figur 5 for at få overblik over de største supplerende aktiviteter, når man både kigger på øvrige vandsportsaktiviteter under DSRF og øvrige aktiviteter generelt. Blandt respondenter, som primært dyrker surfing, ser man altså, at de største supplerende aktiviteter er løb (64 pct.) efterfulgt af SUP (60 pct.) og styrketræning (48 pct.).

Figur 8: Supplerende vandsportsgrene til den primære vandsportsgren

Figuren viser, hvor stor en andel af respondenterne, der dyrker supplerende vandsportsgrene i forhold til deres primære vandsportsgren. (n = 248)

Inspirationskilder og familieaktiviteter

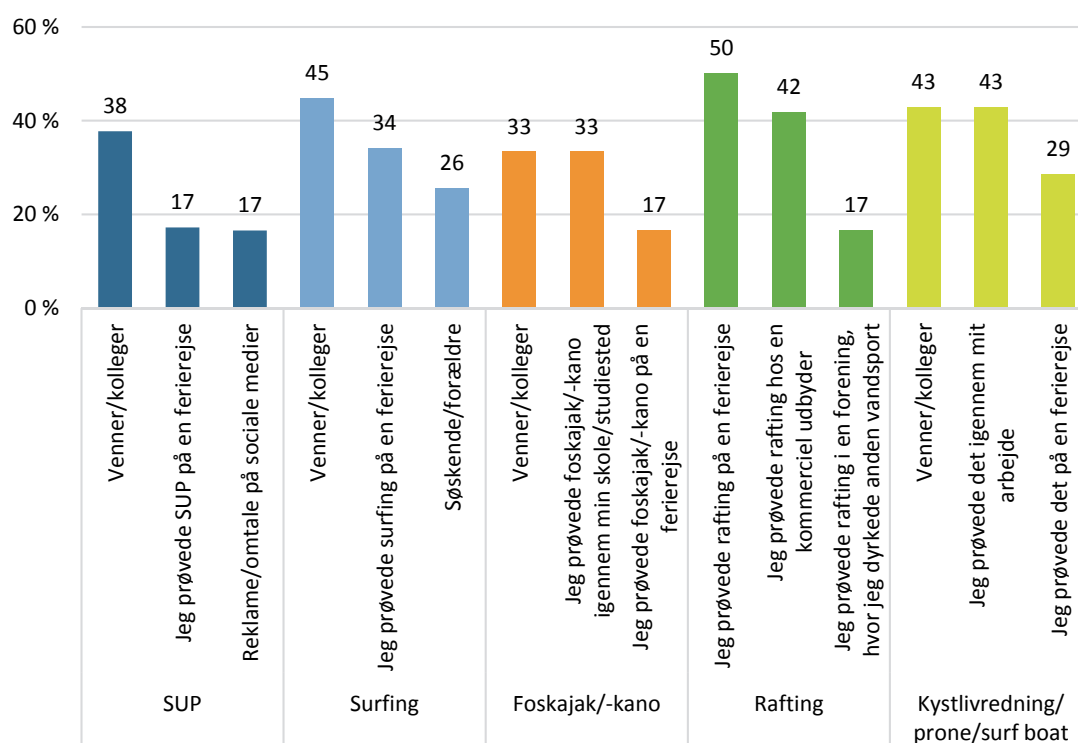
Venner eller kolleger er den hyppigste inspirationskilde for de aktive inden for SUP, surfing, foscajak/-kano og kystlivredning/prone/surf boat. På tværs af flere af vandsportsaktiviteterne er det altså en udpræget tendens, at aktive venner eller kolleger fungerer som ambassadører, der introducerer nye aktive til sporten.

⁶ I alt er der 13 respondenter med foscajak/-kano som primær vandsport, 13 respondenter med rafting som primær vandsport og 7 respondenter med kystlivredning/prone/surf boat som primær vandsport.

For foscajak/-kano og kystlivredning/prone/surf boat gælder samtidig, at andelen af aktive, der er blevet inspireret af venner/kolleger, matches af en lige så stor andel af de aktive, der er blevet inspireret af at prøve aktiviteten gennem henholdsvis skole/studiested og arbejdet. Det kunne tyde på, at bekendtskabet med foscajak/-kano på gymnasieture eller højskoleophold for mange er indgangen til sporten. Samtidig kunne det være tegn på, at mange, der har arbejdet som kystlivreddere, også tager det op som en sport i fritiden, når de aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat i så høj svarer, at de er blevet inspireret ved at prøve det gennem arbejdet.

Halvdelen af dem, der har rafting som deres primære vandsport, blev inspireret til at dyrke sporten i forbindelse med, at de prøvede rafting på en ferierejse, og en næsten lige så stor del af rafterne svarer, at de stiftede bekendtskab med rafting via en kommerciel udbyder. Det giver et fingerpeg om, at udlandsrejser med professionel introduktion til rafting på egnede floder, for mange danske aktive fungerer som den første berøring med og inspiration til at dyrke sporten.

Figur 9: Inspirationskilder til at dyrke vandsporten

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvem eller hvad inspirerede dig i første omgang til at dyrke [din primære vandsportsaktivitet]?' (n = 229)

⁷ Spørgeskemaet til vandsportsaktive var dynamisk, således at aktive med SUP som deres primære vandsport fik dette spørgsmål og alle følgende spørgsmål om deres primære vandsportsaktivitet formuleret som spørgsmål om SUP, dvs.: 'Hvem eller hvad inspirerede dig til at dyrke SUP?'. På samme måde blev spørgsmål til de primært aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter formuleret derefter.

I de kvalitative svar nævner enkelte vandsportsaktive desuden, at de kommer fra andre aktiviteter på vandet (specifikt windsurfing), hvorfra de har oplevet SUP som en mulighed for oftere at være aktive på vandet.

Det bliver også understreget, at inspirationskilden til at begynde med vandsport ofte er en nøgleperson i forhold til at komme ordentligt i gang og have lyst til at fortsætte.

”Da jeg var helt uerfaren for to år siden, var det afgørende for mig, at jeg havde en erfaren ven, som introducerede mig for SUP, og som kendte til sikkerhed og udstyr. Og at jeg havde nogen at tage af sted med f.eks. til bølge-SUP og på fladt åbent vand – bl.a. i forhold til sikkerhed, gode steder og finde gode forhold.”

Aktiv inden for SUP.

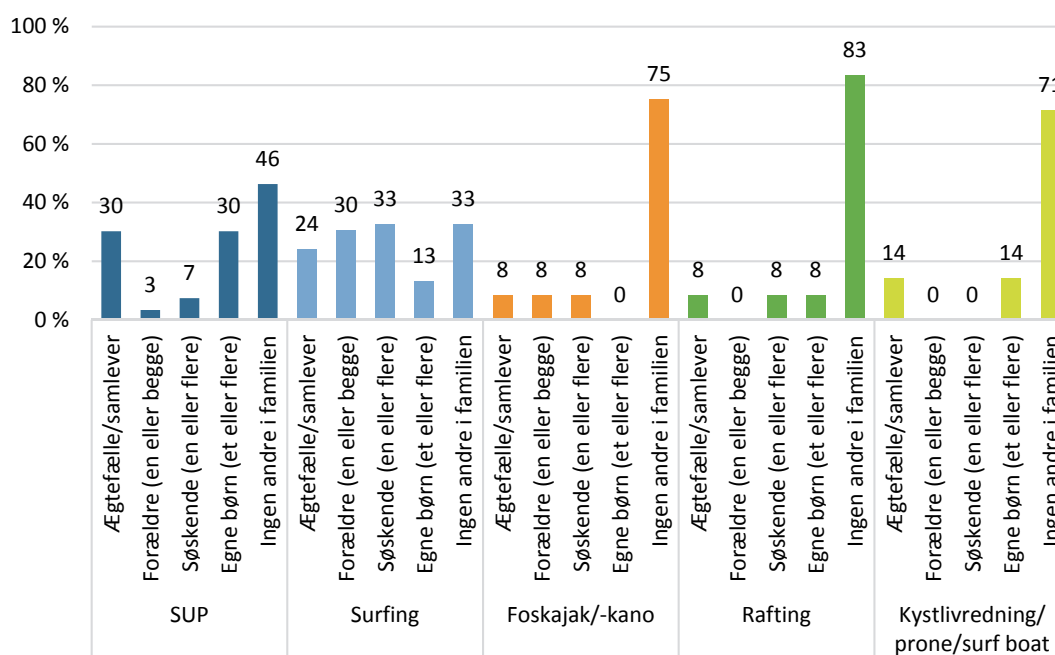
Forskellige familiemedlemmer indgik som en mulig svarmulighed på spørgsmålet om, hvem eller hvad der i første omgang inspirerede den enkelte vandsportsaktive til at dyrke sin primære vandsport. Men som figuren herover illustrerer, har familiemedlemmer kun været i top-tre over inspirationskilder blandt surfere, hvor 26 pct. har svaret at søskende eller forældre inspirerede dem til at surfe.

Surfing fremstår umiddelbart også som en vandsport, som relativt mange af de aktive har til fælles med deres nærmeste familie. Som figur 10 herunder viser, har kun hver tredje surfer (33 pct.) ikke sin sport til fælles med nogen andre i sin familie. Den tilsvarende andel er lidt højere blandt aktive inden for SUP (46 pct.) og væsentligt højere, når man ser på de tre øvrige vandsportsaktiviteter: foskajak/-kano (75 pct.), rafting (83 pct.) og kystlivredning/prone/surf boat (71 pct.). Sidstnævnte er desuden en meget ung aktivitet i dansk sammenhæng, hvorfor det giver mening, at der (endnu) ikke er nogen tendens til, at aktiviteten går i arv på tværs af generationer.

Tre ud af ti SUP'ere (30 pct.) og lige knap hver fjerde surfer (24 pct.) deler deres primære vandsportsaktivitet med deres ægtefælle/samlever, og blandt surfere er det endnu mere udbredt at dele sporten med forældre og søskende. Personer med SUP som deres primære idræt tager i relativt udpræget grad deres børn med ud på boardet. Således deler også tre ud af ti SUP'ere (30 pct.) vandsporten med deres børn.

SUP og især surfing er således i en vis udstrækning vandsportsaktiviteter, der kan engagere flere medlemmer af samme familie, og hvor man som barn tilsyneladende ofte bliver socialiseret ind i sporten gennem forældrenes interesse. Anderledes ser det ud med foskajak/-kano, rafting og kystlivredning/prone/surf boat, som kun i meget begrænset grad er aktiviteter, der går på tværs af familien.

Figur 10: Vandsportsaktiviteternes familiære fællesskaber

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Er der andre i din familie, der dyrker [din primære vandsport]?'. (n = 226)

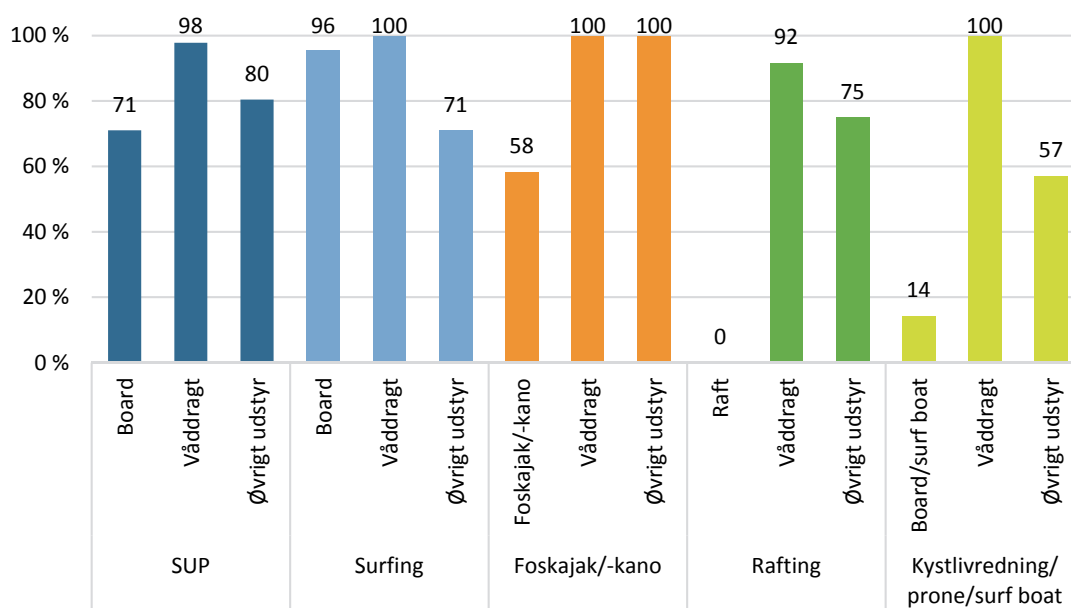
Økonomisk forbrug på vandsporten

Nogle af vandsportsaktiviteterne er væsentligt mere omkostningstunge end andre. Det gælder omkostninger både i form af tid og penge, som de aktive bruger på deres vandsportsaktiviteter. Dette afsnit ser nærmere på det økonomiske forbrug på de forskellige vandsportsaktiviteter, mens det efterfølgende afsnit blandt andet ser nærmere på tidsforbruget inden for aktiviteterne.

Næsten alle vandsportsaktive, uanset deres primære vandsport, ejer selv en våddragt. Men der holder lighederne også op. Der er mellem aktiviteterne stor forskel på, hvor stor en andel af de aktive der ejer øvrigt udstyr og ikke mindst det board eller fartøj, som vandsportsaktiviteterne finder sted på eller i.

Med 96 pct. er det næsten alle surfere, der selv ejer et board, mens den tilsvarende andel blandt aktive inden for SUP er 71 pct. Lidt over halvdelen af de aktive inden for foscakajak/-kano ejer selv den foscakajak eller -kano, som de er aktive i, mens det kun gælder 14 pct. af dem, der dyrker kystlivredning/prone/surf boat. Ingen af de aktive inden for rafting ejer selv en raft, men benytter i stedet rafts, som de får adgang til via foreningsmedlemskab eller betaler sig adgang til gennem kommercielle udbydere.

Figur 11: Ejer de aktive selv udstyret til vandsportsaktiviteterne?

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Ejer du selv det udstyr, du oftest bruger til [din primære vandsport]?' (n = 213)

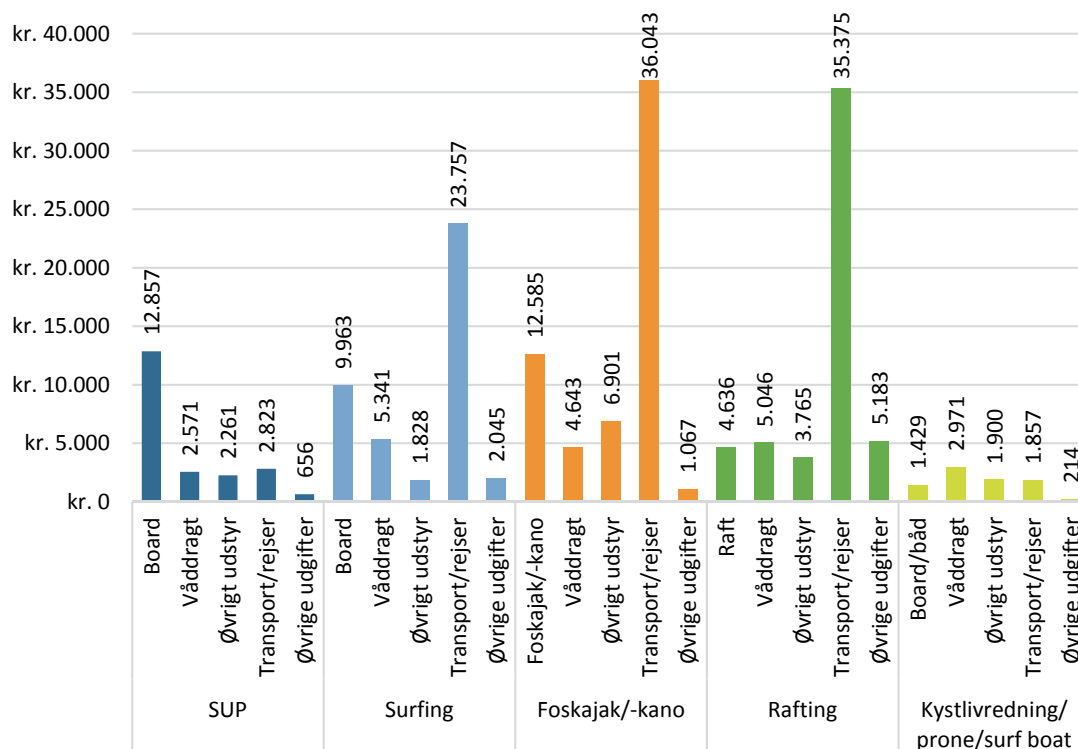
Selvom de aktive inden for rafting ikke selv ejer deres rafts, har de i gennemsnit haft udgifter på knap 5.000 kr. i al den tid, de har dyrket sporten, som det fremgår af figuren herunder. Typisk vil det være sådan i Danmark, at rafterne er foreningsejede, mens udøverne selv afholder udgifter til indkøb af paddel, vådsko, padlejakker, redningsveste, kasteliner mv.

Surfboards, SUP-boards og foscajakker og -kanoer er til gengæld personlig ejendom for de fleste aktive inden for disse vandsportsaktiviteter, og en relativt dyr én af slagsen. Aktive inden for SUP har i gennemsnit brugt i alt knap 13.000 kr. på boards i al den tid, de har dyrket SUP. Tallet dækker over, at en del SUP-aktive ikke har investeret i eget board, som beskrevet i figuren herover, mens andre har dyrket sporten så længe eller så intenst, at de har købt boards af flere omgange. Surferne, som næsten alle ejer deres eget board, har i gennemsnit brugt knap 10.000 kr. på disse boards, mens foscajakker/-kanoer på tværs af alle aktive inden for sporten gennemsnitligt har stået den enkelte aktive i godt 12.500 kr.

Figuren herunder viser samtidig med stor tydelighed, at boards, fartøj og udstyr for mange af de aktive slet ikke er den største udgiftspost forbundet med vandsporten. Det er i stedet transport og rejser med den enkelte vandsport som det primære formål. Denne type transport/rejser har i gennemsnit i alt kostet i omegnen af 35.000 kr. for aktive inden for foscajak/-kano og rafting og knap 24.000 for surferne. Det er således tydeligt, at adgangen til gode bølger og brusende vand for mange er forbundet med relativt store udgifter til transport og rejser. Det er interessant at undersøge, hvorvidt udøverne ville være villige til at investere tilsvarende midler i etablering af et dansk anlæg, eller om udgifterne til rejser også er motiveret af selve rejsen uden for landets grænser med de oplevelser, der følger ved det.

I forhold til transport slipper man noget billigere, som aktiv inden for SUP og kystlivredning/prone/surf boat, som i udgangspunktet kan finde sted i alle vandmiljøer og overalt på det oftest flade vand ved de danske kyster.

Figur 12: Gennemsnitligt økonomisk forbrug på vandsportsaktiviteterne

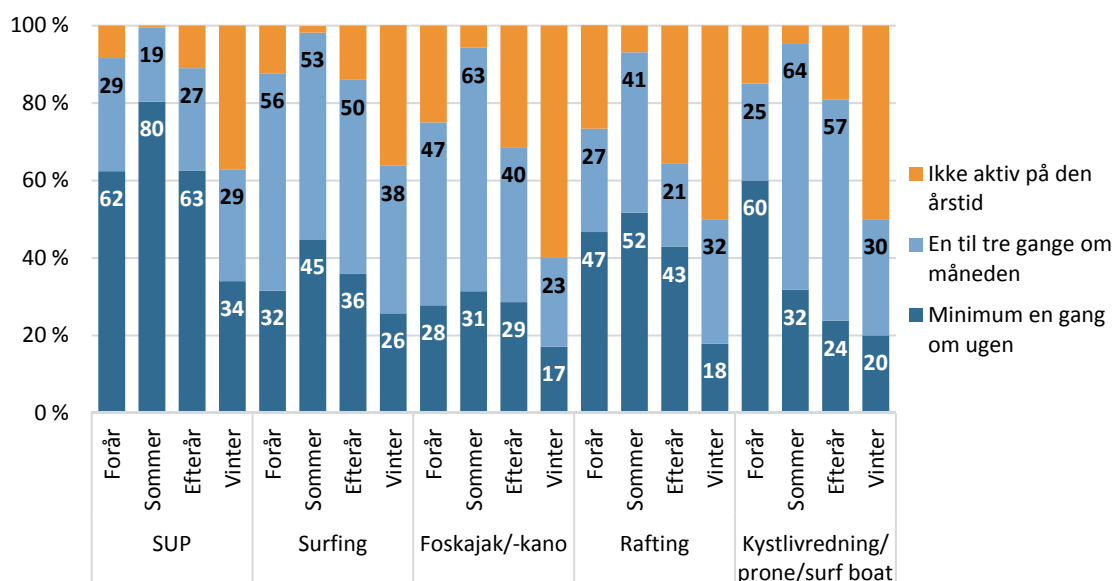
Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor mange penge har du ca. brugt på [din primære vandsport] siden du startede?'. (n = 207)

Tid og sted

Sommer er den årstid, hvor flest vandsportsaktive er ude at dyrke deres aktiviteter på vandet. For kystlivredning/prone/surf boat gælder dog, at aktiviteten er mest intens om foråret, hvor 60 pct. af de aktive er aktive minimum en gang om ugen. Blandt aktive inden for SUP er otte ud af ti aktive minimum en gang om ugen i løbet af sommeren, mens næsten alle er aktive minimum en gang om måneden på denne årstid. Det gælder faktisk for alle vandsportsaktiviteterne, hvor mellem 93 og 99 pct. af de aktive er på vandet minimum en gang om måneden i løbet sommeren.

Det betyder dog ikke, at vandsportsaktiviteterne ligger stille i vintermånederne. I alt angiver mellem 40 og 64 pct. af de aktive inden for de forskellige aktiviteter (færrest inden for foskajak/-kano, flest inden for surfing) at dyrke deres aktiviteter minimum en gang om måneden i løbet af vintermånederne.

Figur 13: Sæsonvariationer i vandsportsaktiviteterne

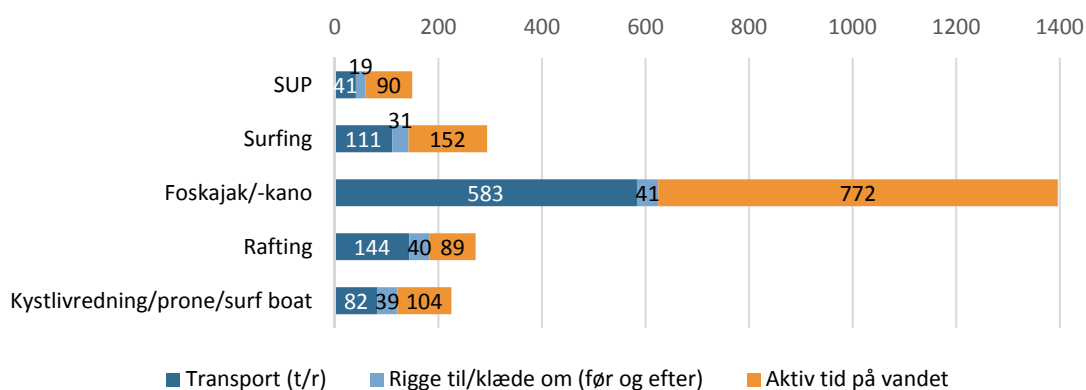

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor ofte dyrker du [din primære vandsport] i løbet af året?'. (n = 232)

En af årsagerne til, at de aktive inden for foscajak/-kano er på vandet lidt mindre ofte end andre vandsportsaktive, kunne være, at en tur på vandet typisk er enormt tidskrævende og tager flere dage ud af kalenderen. De aktive inden for foscajak/-kano bruger i gennemsnit 10 timer på transport og får så i gennemsnit 12-13 timer på vandet, mens transporten for de aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter svinger mellem tre kvarter og to timer.

SUP er den aktivitet, hvor de aktive gennemsnitligt bruger mindst tid på transport og tilrigning/omklædning. Når den gennemsnitlige transporttid for aktive inden for surfing og rafting ikke kommer i nærheden af foscajak/-kano skyldes det sandsynligvis, at der trods alt findes muligheder for surfing i Danmark, og at rafting for en stor dels vedkommende foregår som tekniktræning på fladt vand.

Figur 14: Tidsforbrug pr. tur (minutter)

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor lang tid bruger du typisk alt i alt, når du dyrker [din primære vandsport]?'. (n = 232)

På tværs af vandsportsaktiviteter bor godt fire ud af ti (42 pct.) af de adspurgte i undersøgelsen i Region Hovedstaden og en næsten tilsvarende andel (40 pct.) angiver at dyrke deres vandsportsaktiviteter samme sted. Næsten ingen af de vandsportsaktive (3 pct.) bor i Region Sjælland, om end hver tiende dyrker vandsport der. I Region Syddanmark bor 15 pct. af de adspurgte, og godt hver femte (21 pct.) dyrker vandsport i regionen. I Region Midtjylland bor godt hver fjerde (26 pct.) respondent, mens godt hver tredje (34 pct.) er aktiv i regionen. Endelig bor 14 pct. af de adspurgte i Region Nordjylland, mens hele 38 pct. er aktive i samme region.

Fire ud af de fem regioner lægger altså kystlinje til vandsport for en større andel aktive end de selv har boende i regionen. Det hænger sammen med, at mange vandsportsaktive dyrker deres aktiviteter flere forskellige steder og ofte krydser regionsgrænser, når de skal finde et sted at dyrke deres vandsport. Region Nordjylland med vesterhavskysten og 'Cold Hawaii' er tydeligt et yndet mål for danske vandsportsaktive.

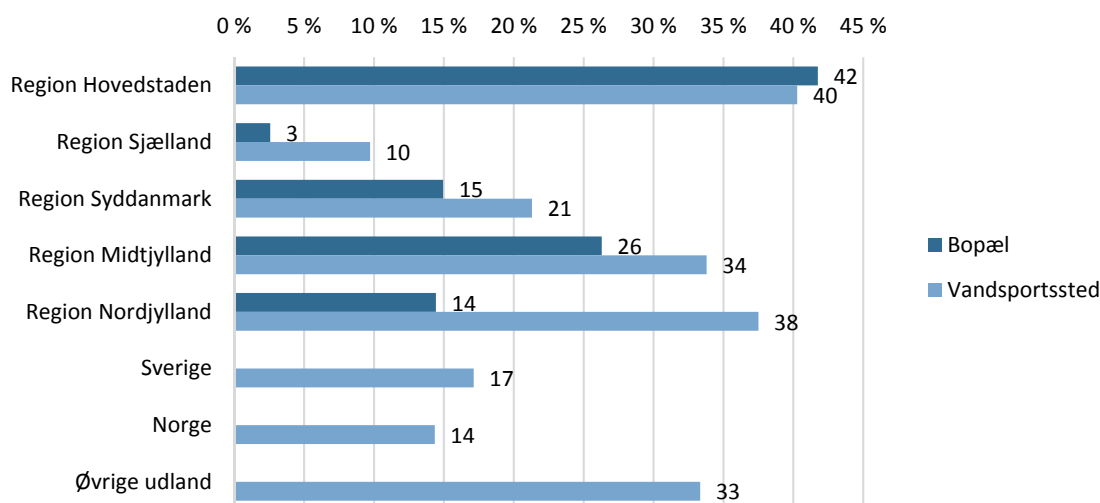
Den store pendling til Region Nordjylland og Region Sjælland vidner om disse regioners potentiale for flere lokale udøvere. Vandsportsaktiviteterne er (endnu) mest udbredte blandt et segment med videregående uddannelser i de fire største danske byer København, Aarhus, Aalborg og Odense (Delrapport 1). Der ligger interessante perspektiver i aktivitets- og foreningsudvikling i de kommuner, som grænser op til kystområder, og som endnu ikke har disse nyere vandsportsaktiviteter under huden. En sådan udvikling vil dels handle om at udbrede vandsportsgrenene til både yngre og ældre udøvere end tilfældet er i dag, samtidig med et rekrutteringsfokus blandt erhvervsfaglige og ufaglærte arbejdere. Samarbejde med erhvervsuddannelser kunne muligvis være en vej til at udvikle aktiviteter i disse områder.

En del af de adspurgte vandsportsaktive søger også uden for landets grænser efter optimale forhold og gode oplevelser. Henholdsvis 17 og 14 pct. dyrker deres vandsport i Sverige og Norge, mens en tredjedel (33 pct.) er aktive i det øvrige udland. De aktive inden for foskajak/-kano er i særlig høj grad med til at trække disse tal op, da de alle søger mod udlandet (særligt Sverige og Norge, men også øvrige udland) for at dyrke deres vandsport⁸.

---

⁸ Se bopæl og vandsportssted fordelt på de enkelte aktiviteter i bilag 2.

Figur 15: De vandsportsaktives bopæl og vandsportssted

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålene 'Hvilket postnummer bor du i?' (omkodet til regioner) og 'Hvor dyrker du [din primære vandsport]?' (n = 232)

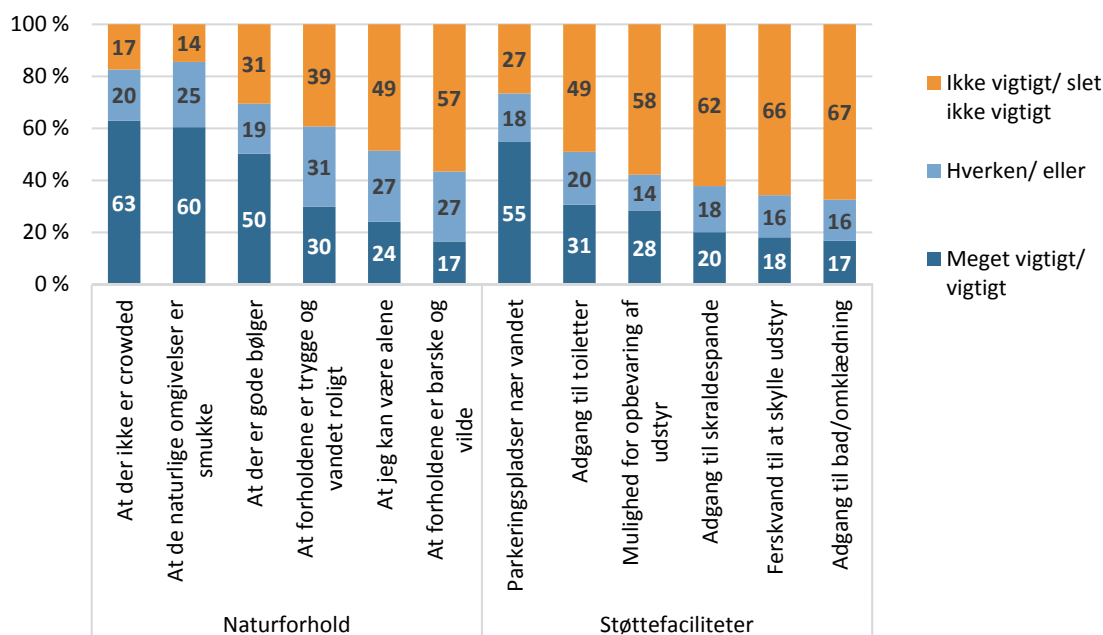
Når de vandsportsaktive søger mange forskellige steder hen og for nogles vedkommende accepterer meget lang transporttid, er det interessant at forholde sig nærmere til, hvad der spiller ind på valget af vandsportssted.

I forhold til de naturlige omgivelser, finder 63 pct. af de adspurgte vandsportsaktive det meget vigtigt/vigtigt, at der ikke er 'crowded' på de steder, hvor de dyrker vandsport. Lidt færre (60 pct.) finder det tilsvarende meget vigtigt/vigtigt, at de naturlige omgivelser er smukke, mens halvdelen mener, at gode bølger er meget vigtige/vigtige. I forhold til støttepunkter, dvs. anlagte faciliteter/redskaber nær kysten, er det kun parkeringspladser nær vandet, som et flertal af de vandsportsaktive (55 pct.) finder meget vigtige/vigtige.

Vigtigheden af parkeringspladser er de aktive enige om på tværs af de forskellige vandsportsaktiviteter. Men det er især de aktive inden for SUP, der går op i, at de naturlige omgivelser er smukke, mens de aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter vægter gode bølger noget højere. Surfere går især op i gode bølger med 82 pct., som vægter dette højt. Desuden finder aktive inden for rafting og kystlivredning/prone/surf boat det oftere meget vigtigt/vigtigt med adgang til toiletter og mulighed for opbevaring end de aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter⁹.

⁹ Se betydning af naturforhold og støttepunkter for valg af vandsportssted fordelt på de enkelte aktiviteter i bilag 3.

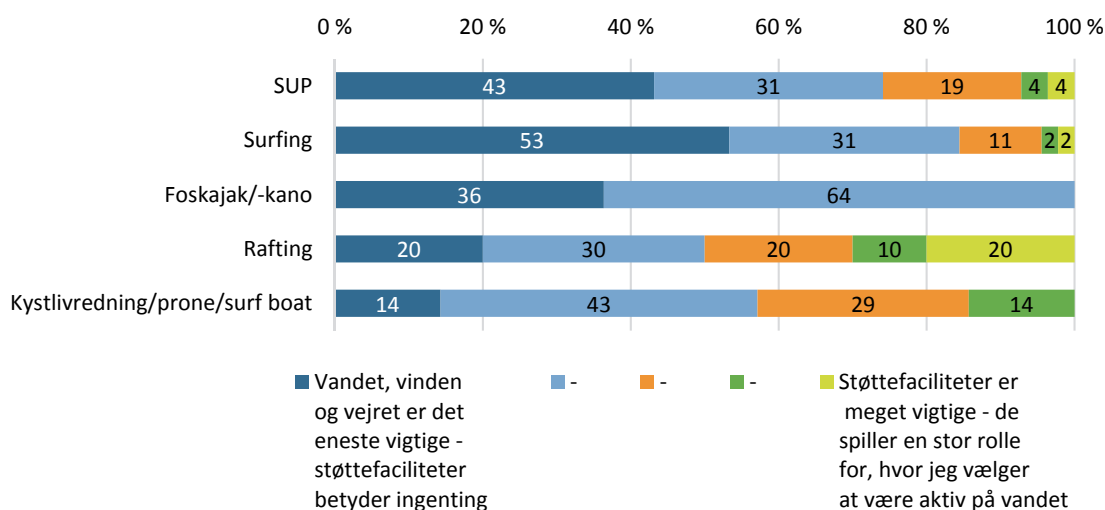
Figur 16: Betydning af naturforhold og støttepunkter for valg af vandsportssted

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor vigtige er disse forhold i naturen/støttepunkter for dig i forhold til, hvor du vælger at være aktive på vandet?'. (n = 215)

Størstedelen af de vandsportsaktive vægter generelt naturforhold over støttepunkter, når de skal finde steder at være aktive på vandet. Kun blandt de aktive inden for rafting og kystlivredning/prone/surf boat hælder en vis andel af de aktive (om end stadig et mindretal) til at vurdere støttefaciliteter lige så vigtige som eller vigtigere end naturforhold.

Figur 17: Naturforhold i forhold støttepunkter

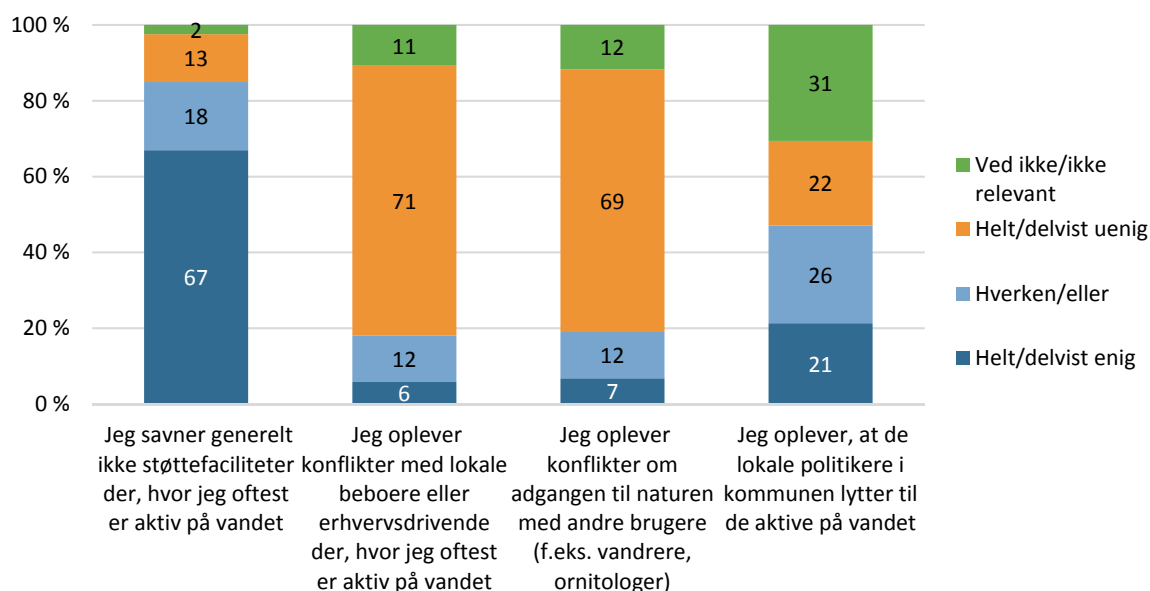
Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvordan vægter du helt overordnet naturforhold i forhold til støttefaciliteter, når du skal vælge et sted at være aktiv på vandet?'. (n = 212)

Størstedelen af de adspurgte vandsportsaktive savner generelt ikke støttefaciliteter dér, hvor de oftest er aktive på vandet. Det ligger i forlængelse af ovenstående figur, som viser,

at flertallet oplever støttefaciliteter som mindre vigtige end andre (natur-) forhold på de steder, hvor de dyrker vandsport.

Endvidere viser figuren herunder, at kun meget få vandsportsaktive oplever konflikter med de lokale eller andre brugere af rekreative områder i de forskellige kystområder. De vandsportsaktive er noget mere delte på spørgsmålet om, hvorvidt de oplever, at de lokale politikere lytter til de aktive på vandet. Her er godt hver femte (21 pct.) helt eller delvist enig i, at det er tilfældet, mens næsten samme andel (22 pct.) er helt eller delvist uenig. En relativt stor andel på næsten en tredjedel (31 pct.) svarer 'Ved ikke/ikke relevant', hvilket sandsynligvis kan tages som udtryk for, at de ikke er bevidste om eller har interesse i den politiske interessevaretagelse på området. Surferne og raftere skiller sig en smule ud med en større andel aktive, der er helt eller delvist uenige i, at lokale politikere lytter til aktive på vandet¹⁰.

Figur 18: Oplevelsen af vandsportsstederne

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om de steder, hvor du oftest er aktiv på vandet?'. (n = 206)

I de kvalitative svar om faciliteter og egnede steder til vandsport udtrykker mange aktive inden for SUP tilfredshed med mulighederne for at dyrke sporten, om end en del er utilfredse med begrænsningerne i Københavns Havn. En del surferne og aktive inden for foskajak/-kano giver udtryk for, at det nu engang er deres lod, at gode forhold kan kræve lang transport.

"Ikke så meget at sige. Alt er lidt besværligt, når du bor i Kbh. Der er altid lang køretur til gode steder."

Aktiv udøver inden for surfing, 40 år

¹⁰ Se oplevelsen af vandsportsstederne fordelt på de enkelte aktiviteter i bilag 4.

Samtidig efterspørger flere, at man skaber 'kunstige faciliteter', som gør adgangen til bølger og 'hvidt vand' mere nem og nær. I den forbindelse nævner flere surfere et falsk rev på Charlottenlund Fort, ligesom flere på tværs af aktiviteter drømmer om et decideret white water-anlæg et sted i Danmark.

"København mangler en white water-park – både for os, som elsker white water-sporten, men også for turisme og events."

Aktiv udøver inden for rafting, 32 år

De åbne svarkategorier giver også indtryk af, at især surfere går meget op i at holde strande og vand rent for skrald. Flere opfordrer til flere skraldespande i naturen, og en respondent giver udtryk for, at der florerer et udtryk som 'take nothing but photos, leave nothing but footprints'. I forlængelse heraf udtrykker en surfer irritation ved 'turistsurfere', som ikke udviser respekt for naturen i samme omfang som de lokale surfere.

Ganske få respondenter nævner udfordringer med fiskesluser, som ikke er synlige i vandet, og problematiske slusetider. Helt generelt fylder disse konflikt punkter – også i forhold til konflikter med andre brugere på vandet – meget lidt i respondenternes egne kritikpunkter og kommentarer til faciliteter og muligheder for vandsport.

Organisering

På tværs af vandsportsaktiviteterne er selvorganisering den mest udbredte måde at være aktiv på. Det vil sige, at man dyrker SUP, surfing eller en af de øvrige vandsportsaktiviteter på egen hånd, alene eller med andre, når det lige passer i forhold til tid og sted. Mange vandsportsaktive er dog aktive i flere forskellige organisatoriske sammenhænge og kombinerer i vid udstrækning det selvorganiserede element med en eller anden form for organisering, oftest i foreninger, hvor lige over halvdelen af de aktive på tværs af vandsportsaktiviteterne (51 pct.) er aktive.

Som det fremgår af tabellen herunder, er der visse forskelle mellem de enkelte aktiviteter. Blandt de adspurgte surfere er selvorganiseret surfing (80 pct.) helt dominerende, mens surfing i foreninger (12 pct.) eller hos kommercielle aktører (14 pct.) ikke spiller en nær så stor rolle.

Omvendt er det inden for både rafting og kystlivredning/prone/surf boat mere udbredt at være aktiv i foreninger, hvilket omkring halvdelen af de aktive er (54 pct. i rafting og 48 pct. i kystlivredning/prone/surf boat). I disse vandsportsaktiviteter fylder selvorganiserede aktiviteter tilsvarende mindre.

Også inden for SUP er over halvdelen af de adspurgte aktive i foreninger, samtidig med at der også er en høj grad af selvorganisering (63 pct.). Det vidner om, at de aktive inden for SUP kombinerer foreningsaktivitet med muligheden for selv at komme på vandet, når det lige passer.

Endelig skiller kystlivredning/prone/surf boat sig en smule ud ved også at have en relativt høj grad af organisering gennem arbejde (33 pct.), sandsynligvis fordi mange kombinerer arbejdet som kystlivredder med de sportslige variationer af kystlivredning.

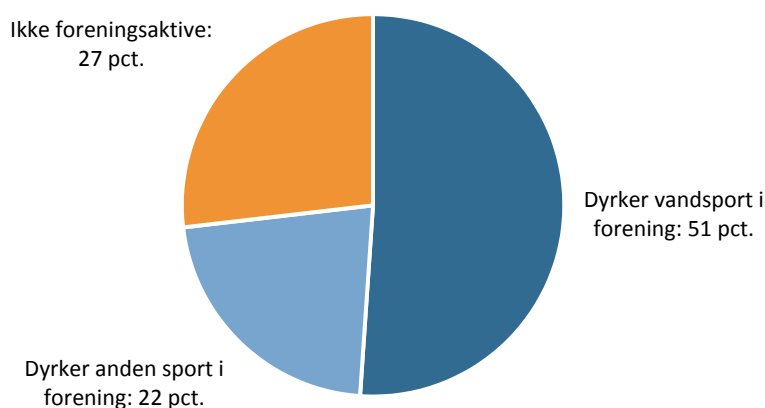
Tabel 4: De aktives organisering af deres vandsportsaktiviteter (pct.)

	Organiseringsform				
	På egen hånd	Forening	Kommercielt regi	Igennem arbejde	Andet regi
Blandt alle vandsportsaktive	75	51	13	12	7
Blandt aktive inden for SUP	63	52	5	10	5
Blandt aktive inden for surfing	80	12	14	9	5
Blandt aktive inden for foskajak/-kano	58	31	14	14	6
Blandt aktive inden for rafting	18	54	11	14	7
Blandt aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat	29	48	5	33	10

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'I hvilke sammenhænge dyrker du dine aktiviteter?'. (n = 231)

Som vist i tabellen herover dyrker godt halvdelen af alle de adspurgte vandsportsaktive deres vandsport i regi af en idrætsforening. Den helt overordnede foreningstilknytning blandt de vandsportsaktive er dog endnu større, idet en del af de vandsportsaktive (22 pct.) ikke dyrker vandsport i en forening, men dyrker andre former for sport/motion i foreningsregi¹¹. Det gælder eksempelvis inden for aktiviteter som windsurfing, kajak, svømning, klatring, styrketræning og yoga. Den samlede foreningstilknytning blandt de adspurgte vandsportsaktive ligger således på 73 pct., som illustreret i figuren herunder.

Figur 19: De vandsportsaktives foreningstilknytning

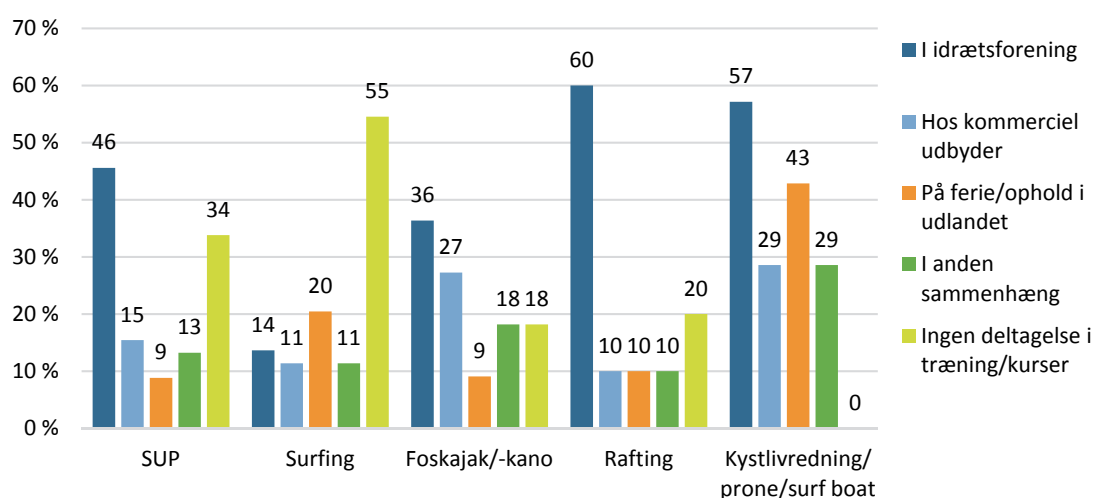
Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'I hvilke sammenhænge dyrker du dine aktiviteter?'. (n = 231)

¹¹ Figur 5 tidligere i rapporten illustrerer, hvilke aktiviteter de vandsportsaktive oftest dyrker ud over vandsportsaktiviteterne.

Selv om langt fra alle de adspurgte vandsportsaktive til dagligt er aktive i foreninger, deltager de ind imellem i organiseret træning eller kurser med instruktion i deres vandsport. Kun blandt de adspurgte surfere har over halvdelen (55 pct.) slet ikke deltaget i organiseret træning/kurser i løbet af det seneste år.

Blandt de aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter ser man tendenser til at deltage i organiseret træning/kurser i flere forskellige regi, som figuren herunder viser. Foreninger udgør den hyppigste ramme om organiseret træning/kurser¹², mens de aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat også i vid udstrækning modtager organiseret træning eller deltager i kurser i forbindelse med rejser/ophold i udlandet.

Figur 20: Deltagelse i organiseret træning eller kurser med instruktion i vandsporten

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Har du inden for det seneste år deltaget i organiseret træning eller kurser, hvor du har modtaget instruktion i [din primære vandsport]?' (n = 208)

Som det fremgår af tabel 5 herunder, er den mest udbredte motivationsfaktor for at deltage i organiseret træning/kurser, uanset vandsportsaktivitet, at forbedre sig som aktiv udøver. Dernæst handler det om at udvikle sig som udøver gennem nye udfordringer og inputs, og på tredjepladsen kommer det sociale element i træning eller kursusdeltagelse. Og det at blive en del af et fællesskab omkring vandsporten, er en medvirkende motivationsfaktor for godt halvdelen (51 pct.) af trænings- og kursusdeltagerne.

Det sociale element fylder lidt mindre blandt aktive inden for foscajak/-kano, som i stedet i relativt udpræget grad efterspørger undervisning i sikkerhed på vandet. Inden for rafting er træning og kurser i vid udstrækning noget, de aktive deltager i for at forberede sig på konkurrencer.

¹² Når andelen, der deltager i organiseret træning/kurser i foreningsregi (figur 20), ligger højere end andelen, der er aktive i foreninger, kan det hænge sammen med, at enkelte respondenter har deltaget i foreningens træning på prøve eller i forbindelse med åbent hus-arrangementer, men altså uden at blive faste medlemmer i foreningerne.

Tabel 5: Årsager til deltagelse i organiseret træning/kurser (pct.)

	Blandt alle	Blandt aktive inden for...				
		SUP	Surfing	Foskajak/kano	Rafting	Kystl./prone/surfboat
For at forbedre mig som aktiv udøver	73	73	65	67	75	100
For at få nye udfordringer og inputs	63	61	65	56	63	86
For at blive en del af et fællesskab omkring [den primære vandsport]	51	57	35	22	50	57
For at få en instruktør- eller dommeruddannelse	37	39	25	44	0	86
For at lære om sikkerhed på vandet	31	30	20	56	25	43
Fordi det var et naturligt sted at starte med [den primære vandsport]	31	34	30	11	38	0
For at lære om udstyr	24	29	15	0	0	43
For at forberede deltagelse i konkurrence	20	18	10	0	63	57
For at få en sikkerhedsgodkendelse	17	20	5	0	13	43

Tabellen viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvorfor har du deltaget i organiseret træning eller kurser, hvor du har modtaget instruktion i [din primære vandsport]?' (n = 134)

Blandt de relativt få (især surfere), der ikke deltager i organiseret træning/kurser, er de mest udbredte årsager til fravalget, at udøverne foretrækker selv at bestemme, hvor og hvordan de er aktive, samt at de i forvejen får god træning/sparring ud af at være aktive sammen med venner/bekendte¹³.

Generelt er fast træning noget af det, som appellerer til flest vandsportsaktive, når de forholder sig til, hvilke typer af tilbud der kunne gøre det interessant for dem at blive medlem i en form for organiseret fællesskab inden for deres specifikke vandsport. Det fremgår af tabellen herunder. Lidt over halvdelen af de vandsportsaktive på tværs af aktiviteter (55 pct.) ser fast træning som interessant i den forbindelse.

Lidt flere, 64 pct., kunne være interesserede i sociale events som en måde at møde nye mennesker i miljøet, og lidt over halvdelen (55 pct.) er interesserede i kombinationen af træning og sociale arrangementer i form af weekendcamps.

¹³ Se årsager til ikke at deltage i træning/kurser i bilag 5.

Tabel 6: Interesse for specifikke tilbud i vandsportsfællesskaber (pct.)

	Blandt alle	Blandt aktive inden for...				
		SUP	Surfing	Foskajak/-kano	Rafting	Kystl./prone/surf boat
Sociale events som en måde at møde nye mennesker i miljøet	64	65	57	64	70	80
Faste træninger over en længere periode	55	55	45	64	70	100
Weekendcamps med træning og sociale arrangementer	55	50	55	73	90	80
Rabatter på tøj/udstyr	43	41	52	36	30	60
Fokuseret tekniktræning i kortere forløb (f.eks. en uge)	43	46	38	27	50	20
Politisk interessevaretagelse ¹⁴	37	36	43	27	50	20
Personlig coaching	30	29	36	18	40	20
Adgang til ugentlige stævner	12	12	12	0	40	0

Tabellen viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke typer af tilbud kunne gøre det interessant for dig at blive medlem i et organiseret community (forening eller forbund) inden for [din primære vandsport]?'. (n = 204)

Konkurrencer og arrangementer

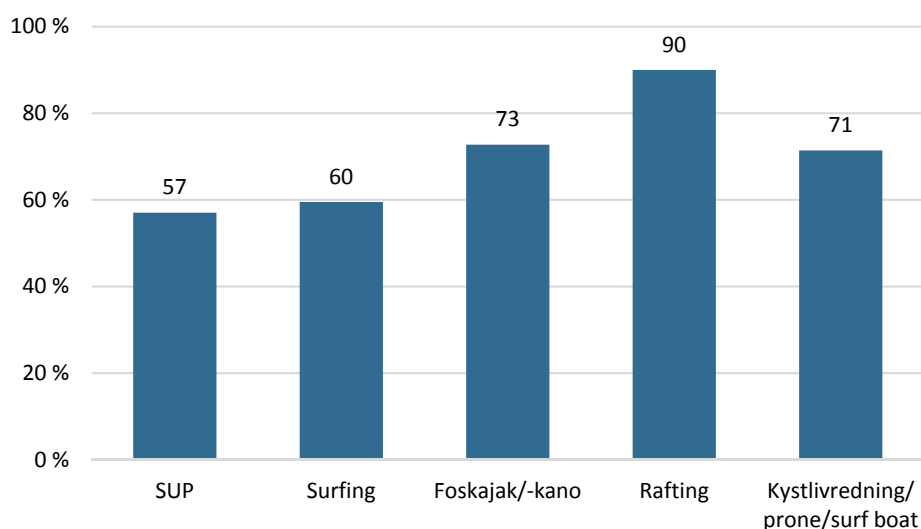
De aktive inden for rafting deltager i størst omfang i konkurrencer eller større arrangementer, som er åbne for offentlig tilmelding. I alt ni ud af ti raftingudøvere har inden for det seneste år deltaget i konkurrencer/arrangementer, hvilket bekræfter indtrykket fra tabel 5 af rafting som en særligt konkurrenceorienteret vandsport.

Andelen af konkurrencedeltagere blandt aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter ligger dog også relativt højt og svinger mellem 57 pct. blandt SUP-udøvere og 73 pct. blandt aktive inden for foskajak/-kano¹⁵. Til sammenligning svarer 49 pct. af voksne danskere (16 år+) ifølge Danskernes motions- og sportsvaner 2016, at de har deltaget i konkurrencer inden for det seneste år (Pilgaard & Rask, 2016).

¹⁴ Styrke vandsportens stemme i forhold til prioritering af sporten og adgang til naturen.

¹⁵ Det er værd at bemærke, at undersøgelsen fandt sted før afviklingen af VM i SUP og dertil knyttede sideevents, som fandt sted rundt omkring i Danmark i løbet af forår og sommer 2017.

Figur 21: Deltagelse i konkurrencer/arrangementer

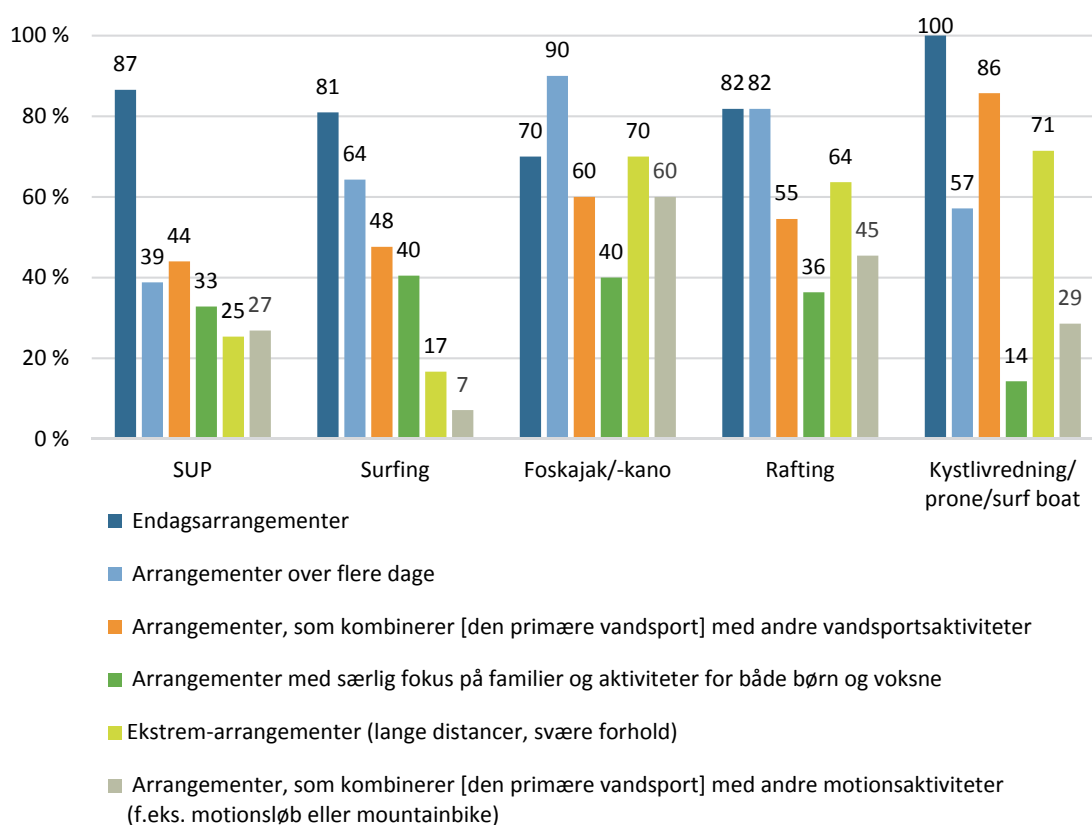

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Har du inden for det seneste år deltaget i et arrangement inden for [din primære vandsport] (Med arrangement menes en organiseret event, udflugt eller konkurrence, som er åben for offentlig tilmelding)?'. (n = 204)

Generelt er der blandt de adspurgte vandsportsaktive større interesse for endagsarrangementer end for arrangementer over flere dage, dog med undtagelse af de aktive inden for foscajak/-kano. Denne gruppe er, som vist i figur 14, vant til at rejse langt og længe efter egnede steder til deres vandsport, og sandsynligvis af samme årsag er interessen for arrangementer over flere dage lidt mere udbredt i denne gruppe (90 pct.) end interessen for endagsarrangementer (70 pct.).

Der er også relativt udbredt interesse for arrangementer, som giver mulighed for at dyrke flere forskellige vandsportsaktiviteter, mens såkaldte ekstrem-arrangementer virker særligt tiltrækkende for aktive inden for foscajak/-kano, rafting og kystlivredning/prone/surf boat.

Figur 22: Interesse for fremtidige arrangementer

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilke typer arrangementer inden for [din primære vandsport] kunne du være interesseret i at deltage i i fremtiden?'. (n = 204)

I de kvalitative svar om interesse for forskellige typer af tilbud og arrangementer er der blandt andet ønsker om særlige tilbud i vandsportens idrætsforeninger på den tid af året, hvor vejret og lyset ikke inviterer til at være på vandet.

"Vintertræning i klubregi fx fitness/yoga."

Aktiv udøver inden for SUP, 51 år

Andre understreger, at udbud af træning ikke i sig selv er nok. Hvis foreningsmedlemskab skal komme på tale, udtrykker flere krav om høj kvalitet i træningen.

"Jeg har været vant til meget dygtige trænere i beachvolley, og jeg sætter meget stor pris på erfarne og dygtige trænere. Det er en vigtig motivation for at deltage i træning for mig. Derfor ville det kræve gode instruktører og effektive træninger, hvis jeg skulle mel-des ind i en SUP forening."

Aktiv udøver inden for SUP, 35 år

I forhold til arrangementer understreger flere aktive udøvere på tværs af vandsportsaktiviteter, at det sjældent er udbuddet eller interessen for arrangementer, der mangler, men i stedet praktiske udfordringer, der står i vejen for at deltage så meget og så ofte, som mange fortæller, at de har lyst til.

"Jeg vil gerne bare have mulighed for at komme. Jeg synes, at dem, der er der nu, er fede, men jeg bor for langt væk :/"

Aktiv udøver inden for surfing, 23 år

I forlængelse deraf understreger flere, at det giver bedst mening for dem, hvis et arrangement er noget, som hele familien kan deltage i.

"Jeg er meget begrænset af, at jeg har 3 børn, der skal passes. Hvis man kunne lave familievenlige events, tror jeg, der ville være stor opbakning."

Aktiv udøver inden for SUP, 39 år

"F.eks. konkurrencer, som kan inkludere familien med aktiviteter for børn, mens jeg deltager i et ræs. Det kan være en idé at lave events, hvor det ikke kun drejer sig om de klassiske discipliner som surf, technical og distance, men også mere 'lege'-betonede ting, som f.eks. polo, balanceøvelser, slalom. Det kan få flere børn og unge med.

Dermed kan man inddrage familien til deltagere, samt 'kapre' nye, interesserede folk, som er på stranden alligevel. Det er et større set-up, som kræver låneudstyr og mandskab, men det kan helt sikkert løses med hjælp fra den kommercielle del af branchen. De vil så få skabt reklame for deres produkter, til gavn for alle."

Aktiv udøver inden for SUP, 45 år

Flere af de adspurgte vandsportsaktive er desuden begejstrede for ideen om at kombinere flere typer af aktiviteter og har konkrete eksempler eller ideer til, hvordan sådanne arrangementer kunne se ud.

"Jeg har prøvet et mini-tri, hvor der var SUP i stedet for svømning. Det var virkelig sjovt. 6 km SUP, 6 km løb og 12 km cykling. Jeg dyrker løb og MTB, så derfor var det oplagt for mig, og det er overkommelige distancer at træne til, når man har job."

Aktiv inden for SUP, 35 år

"Jeg synes ideen om arrangementer, som kombinerer flere aktiviteter, er interessante. Jeg synes, at én-dags og flere-dages arrangementer er sjove, men hvis vi skal have noget ordentlig hvidt vand, trænger det næsten at være et flere-dagsarrangement, da transporttiden er lang :)."

Aktiv inden for foskajak/-kano, 31 år

Endelig er der også i de kvalitative svar flere vandsportsaktive, der efterspørger arrangementer, hvor teknisk træning er særligt i fokus, f.eks. på begynderhold for voksne eller ture med 'downwind'-træning (at padle med vinden i ryggen, ofte på åbent hav).

Motivation og vandsport i fremtiden

Hvad der motiverer folk til at kaste sig over den ene frem for den anden form for sport eller motion er helt overordnet et svært emne at afdække i spørgeskemaundersøgelser.

Denne undersøgelse supplerer et klassisk, simpelt motivspørgsmål med en række udsagnsat over for hinanden, hvor respondenterne prioriterer mellem forskelligartede hovedmotiver. Dette er tænkt som et forsøg på at komme lidt dybere i forståelsen af, hvad der er vigtigt for de forskellige udøvere, og ikke mindst, hvordan forskellige grupper af vandsportsaktive kan være motiveret af forskellige ting.

På det simple motivationsspørgsmål præsenteret i figuren herunder fremgår det, at fornøjelsen ved den enkelte vandsportsaktivitet i sig selv er den mest udbredte enkeltstående motivationsfaktor. Knap to tredjedele af de adspurgte vandsportsaktive (62 pct.) angiver dette som en af årsagerne til, at de dyrker deres vandsportsaktivitet.

Lige knap halvdelen af de vandsportsaktive (49 pct.) dyrker deres vandsportsaktivitet for at koble af, mens 43 pct. siger, at de er aktive på vandet for at udfordre sig selv. Det sociale element i vandsporten, at det er en god måde at være sammen med venner/møde nye venner på, angiver 38 pct. som en motivationsfaktor, mens sundhed og fysisk træning nævnes af henholdsvis 33 og 26 pct.

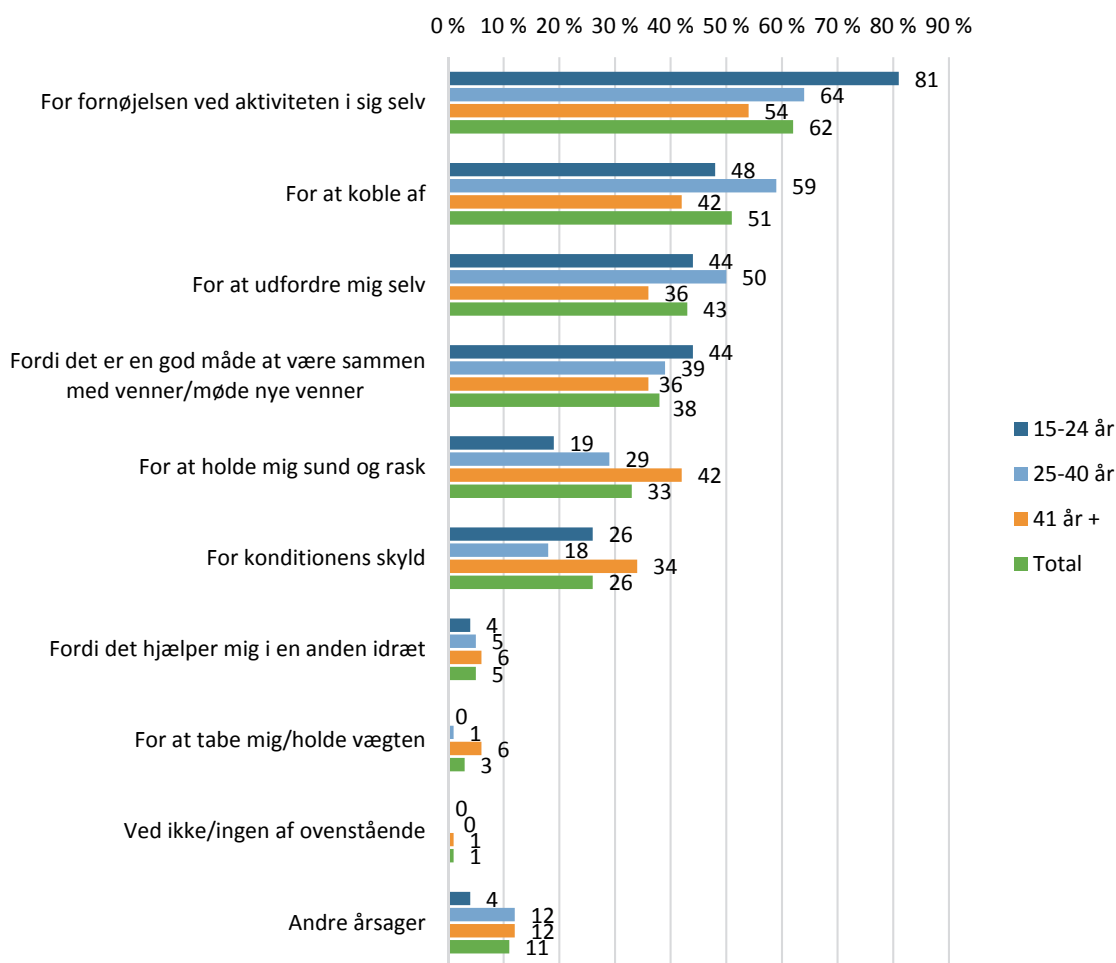
Surfere og aktive inden for foscajak/-kano skiller sig ud med et særligt stort fokus på fornøjelse ved aktiviteten i sig selv. Blandt aktive inden for rafting er der et udbredt fokus på at udfordre sig selv, og inden for kystlivredning/prone/surf boat er den mest udbredte motivationsfaktor, at det er en god måde at være sammen med venner/møde nye venner på.

I forhold til de øvrige vandsportsaktiviteter har de aktive inden for SUP i relativt høj grad fokus på sundhed og muligheden for at koble af gennem vandsporten¹⁶. Generelt fylder sundhedsdagsordenen dog relativt lidt for vandsportsudøvere, som i høj grad falder for aktiviteternes særlige karakter.

---

¹⁶ Se motivationsfaktorer fordelt på de enkelte aktiviteter i bilag 6.

Figur 23: Motivationsfaktorer

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvorfor dyrker du [din primære vandsport]?' Total og fordelt på alder (n=205).

Som tidligere nævnt præsenteres respondenterne i undersøgelsen desuden for en række udsagn stillet over for hinanden, som undersøger fire overordnede hovedmotiver. På den måde tvinges de vandsportsaktive til at reflektere over og prioritere, hvad der betyder mest for dem i forhold til deres vandsport.

De adspurgte vandsportsaktive har på en skala fra 1 til 5 angivet i hvor høj grad, de prioriterer det ene udsagn over det andet. Den højest mulige score inden for de fire overordnede hovedmotiver er 15, den mindst mulige score er 3, og hvis man placerer sig midt imellem alle udsagn (dvs. vurderer alle hovedmotiver lige højt), får man scoren 9 for hver af de fire hovedmotiver.

Tabel 7: De fire hovedmotiver og de tilknyttede udsagn¹⁷

Hovedmotiv			
Natur	Udfordring	Social	Træning
Udsagn	Udsagn	Udsagn	Udsagn
Jeg dyrker [vandsporten] for at føle mig i ét med naturen	For mig er min [vandsporten] sjovest, når forholdene er aller-mest udfordrende	[Vandsporten] handler for mig om at være aktiv sammen med andre	Jeg dyrker min [vandsporten] for at få god fysisk træning
For mig er [vandsporten] en måde at komme ud i naturen	Jeg ser min [vandsporten] som en konkurrencesport	For mig er noget af det bedste ved [vandsporten] at kunne dele oplevelserne med andre	Jeg ser min [vandsporten] som en måde at komme i form
Jeg foretrækker at være alene og have vandet for mig selv	Store bølger og hvidt vand er for mig de optimale forhold til min [vandsporten]	Jeg nyder det sociale og at være sammen om at dyrke [vandsporten]	Det er fedt, når man kan mærke, at man har brugt kroppen efter [vandsporten]

Tabel 8: Hovedmotivernes udsagn i de specifikke udsagnspar

Udsagnspar			
Jeg dyrker [vandsporten] for at føle mig i ét med naturen	over for	Jeg dyrker min [vandsporten] for at få god fysisk træning	
For mig er min [vandsporten] sjovest, når forholdene er aller-mest udfordrende	over for	[Vandsporten] handler for mig om at være aktiv sammen med andre	
Jeg ser min [vandsporten] som en konkurrencesport	over for	For mig er [vandsporten] en måde at komme ud i naturen	
For mig er noget af det bedste ved [vandsporten] at kunne dele oplevelserne med andre	over for	Jeg ser min [vandsporten] som en måde at komme i form	
Det er fedt, når man kan mærke, at man har brugt kroppen efter [vandsporten]	over for	Store bølger og hvidt vand er for mig de optimale forhold til min [vandsporten]	
Jeg nyder det sociale og at være sammen om at dyrke [vandsporten]	over for	Jeg foretrækker at være alene og have vandet for mig selv	

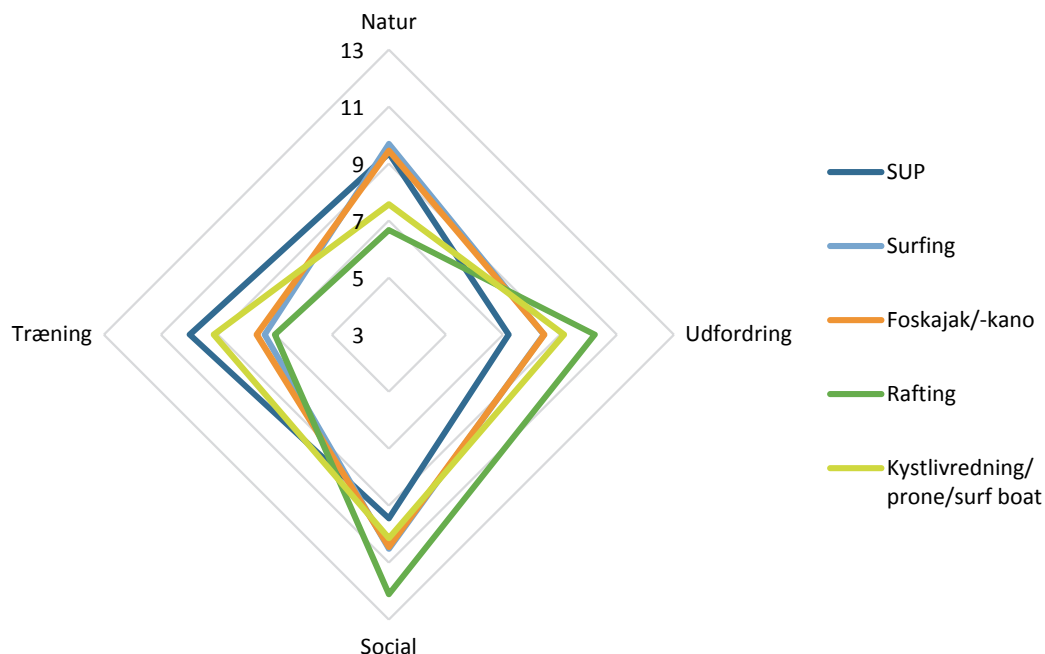
Blandt de forskellige grupper af vandsportsaktive skiller de aktive inden for SUP sig ud ved at lægge relativt stor vægt på den fysiske træning i aktiviteten. Omvendt spiller udfordringselementet ikke den store rolle blandt SUP-udøverne.

Surferne og udøvere af foskajak/-kano udtrykker tæt på identiske holdninger, hvorfor surfing og foskajak/-kano ligger oveni hinanden i figur 24 herunder. De to vandsportstyper lægger ikke stor vægt på den fysiske træning, men vægter de sociale elementer af aktiviteten højt. Prioriteringen af det sociale i vandsporten har de til fælles med aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat, mens især rafting skiller sig væsentligt ud på dette hovedmotiv.

¹⁷ I tabellen står [vandsporten] i udsagnene i stedet for den specifikke vandsportsaktivitet, som der stod i spørgeskemaet til de aktive afhængig af deres primære vandsport, dvs. SUP, surfing, foskajak/-kano, rafting, kystlivredning/prone eller surf boat.

Udfordring betyder også meget for de aktive inden for rafting, som til gengæld vurderer den fysiske træning og naturoplevelsen meget lavt.

Figur 24: Hovedmotiver blandt de forskellige grupper af vandsportsaktive

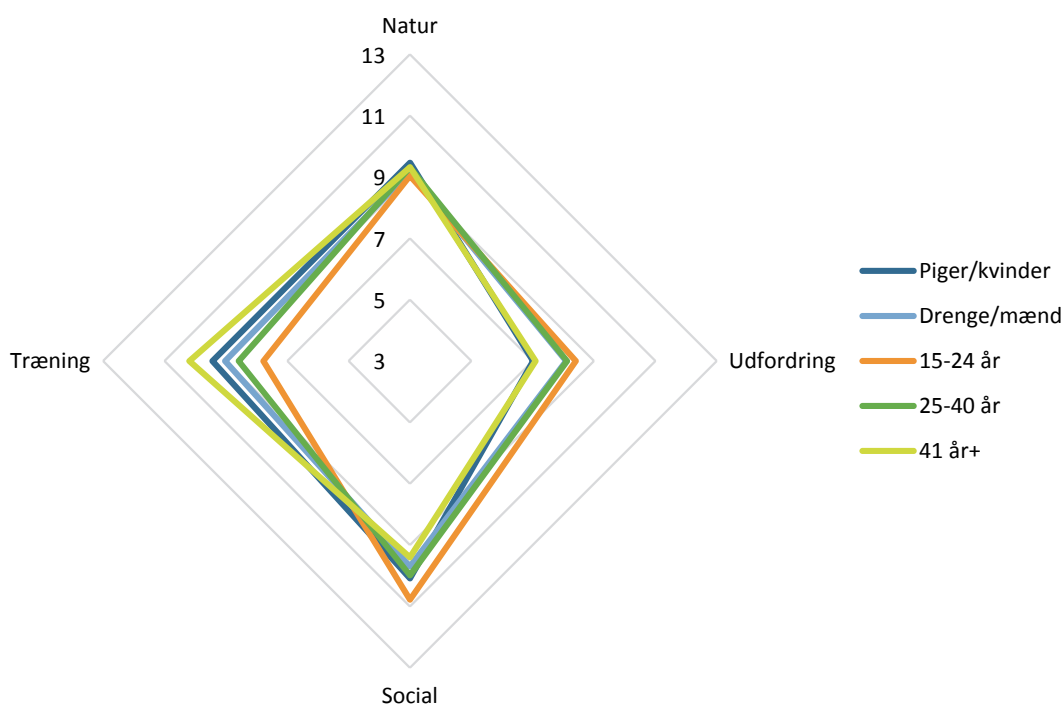
Figuren viser respondenternes gennemsnitlige vurdering af en række udsagn med fokus på hovedmotiverne natur, udfordring, sociale forhold og træning. (n = 200)

Der er kun marginale kønsforskelle i vurderingen af de fire hovedmotiver, som det fremgår af figuren herunder. Piger/kvinder lægger generelt (endnu) mindre vægt på udfordring end drenge/mænd, som vurderer de tre øvrige hovedmotiver lidt lavere end pigerne/kvinderne.

Modsat de marginale forskellene mellem kønnene, finder man tydelige forskelle mellem de tre aldersgrupper, 15-24 år, 25-40 år og 41 år+, i vurderingen af de fire hovedmotiver. Det sociale samvær i vandsporten fylder mest blandt de yngste, mens vandsport som fysisk træning betyder mere og mere i takt med stigende alder. Naturoplevelsen vurderer alle tre aldersgrupper lige højt, mens de ældste aktive over 41 lægger mindre vægt på udfordring.

Figur 25: Hovedmotiver på tværs af køn og aldersgrupper

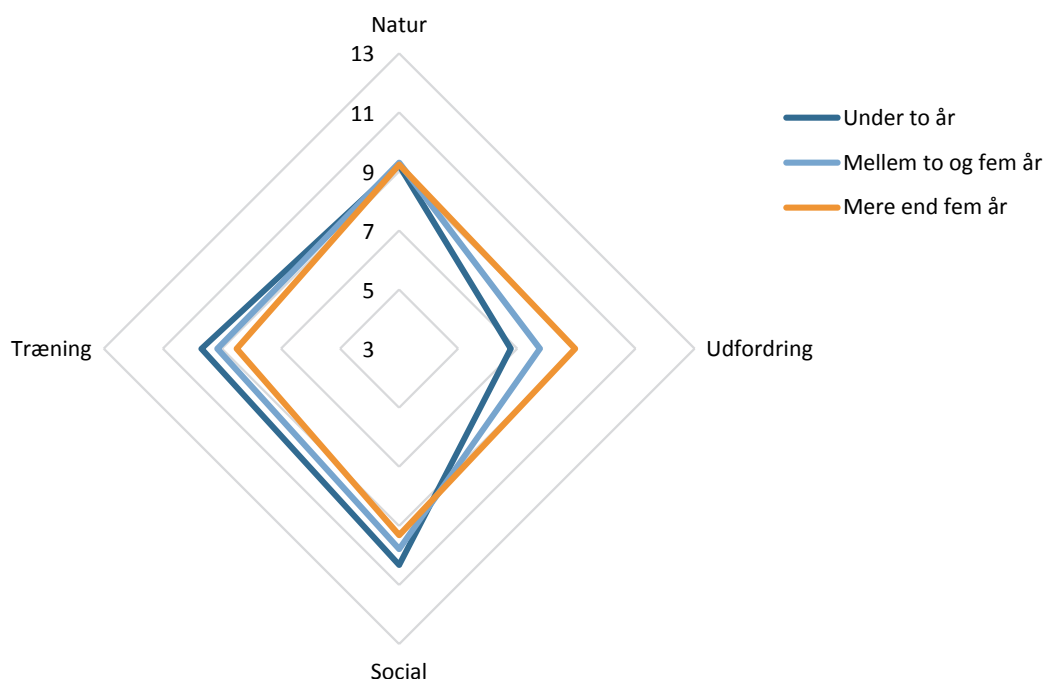
Figuren viser respondenternes gennemsnitlige vurdering af en række udsagn med fokus på hovedmotiverne natur, udfordring, sociale forhold og træning. (n = 200)

Det er også interessant at se på, hvordan vurderingen af de fire hovedmotiver varierer i forhold til de adspurgte vandsportsaktives erfaring med vandsport baseret på, hvor længe de har været aktive med vandsport.

De nyeste aktive i vandsporten, der højst har to års erfaring, vurderer den fysiske træning og især de sociale elementer i vandsporten højt. Mellemgruppen med to til fem års erfaring lægger lidt mindre vægt på den fysiske træning og det sociale, men vurderer til gengæld udfordringer lidt højere. Endelig vurderer de mest erfarne udøvere, som har været aktive med vandsport i mere end fem år, de fire hovedmotiver stort set lige højt.

Selvom der er tale om et øjebliksbillede af forskellige aldersgrupper og ikke et studie af de samme udøvere over flere år, peger figuren herunder i retning af, at fællesskaber og god fysisk træning for mange er tiltrækningen ved vandsporten, mens (nye) udfordringer er vigtige for at fastholde de erfarne vandsportsaktive.

Figur 26: Hovedmotiver på baggrund af vandsportserfaring

Figuren viser respondenternes gennemsnitlige vurdering af en række udsagn med fokus på hovedmotiverne natur, udfordring, sociale forhold og træning. (n = 200)

De vandsportsaktive respondenter nævner en lang række forhold, når de bliver bedt om at sætte egne ord på, hvad de bedst kan lide ved deres vandsport. Nogle emner går igen og er interessante at hæfte sig ved som supplement til de kvantitative data i det foregående.

Eksempelvis giver mange af de aktive inden for SUP udtryk for, at noget af det mest appellerende ved vandsporten er, at den som aktivitet kan indeholde mange forskellige ting og give meget forskellige oplevelser.

"At komme ud i naturen og koble af fra hverdagen, samtidig med at det er en sjov måde at dyrke motion."

Aktiv inden for SUP, 22 år

"Fremragende træning for mit dårlige knæ, samtidig med at det er en skøn naturoplevelse."

Aktiv inden for SUP, 38 år

"SUP er den absolut mest alsidige sport/aktivitet jeg har dyrket. Jeg bruger det til alt fra surfing til langdistanceræs til 'badedyr' til ekspeditionsture."

Aktiv inden for SUP, 36 år

En særlig værdi ved vandsportsaktiviteterne, SUP såvel som de øvrige aktiviteter, er for mange af de aktive desuden, at de specielle oplevelser, rolige såvel som vilde, bliver mere værd af at blive delt med andre.

"Men nyder det sociale i downwind og bølgerne, den (oftest) gode stemning og det at dele spasen og oplevelserne med min mand."

Aktiv inden for SUP, 46 år

"Fosskajak er noget, man gør sammen, og det kræver et stort aspekt af gensidig respekt og kendskab til egne og andres evner, når man begiver sig ud på en større flod. Generelt er det bare sjovt at være sammen om sådan en sport."

Aktiv inden for foskajak/-kano, 31 år

Endelig sætter flere af de adspurgte vandsportsaktive på forskellig måde ord på en særlig behagelig følelse ved at være fuldkommen til stede og samtidig nærmest ude af kroppen og i zen på vandet.

"På fladvandsturene året rundt nyder jeg alene-tiden, årstidernes skiften, naturen/dyrelivet rundt om mig - at forholdene aldrig er ens. Der er også noget livsbekræftende i at være ude, når det rigtigt piver, og stå og padle imod vinden, til man ikke orker mere, og så gøre det igen. Når forholdene er så udfordrende, at der ikke er plads til tanker, men bare en krop der arbejder for balance og fremdrift."

Aktiv inden for SUP, 46 år

"Giver mening for mig. Nogle dage skal der bare cruises. Andre dage skal adrenalinen op. Det er et valg hver gang. Og jeg bestemmer selv. Det handler om flow og tilstedeværelse."

Aktiv inden for surfing, 40 år

"Det simple. Mig, Board og natur."

Aktiv inden for SUP, 25 år

I den kvantitative del af spørgeskemaundersøgelsen er de vandsportsaktive også blevet spurgt om, hvorvidt de forventer at dyrke deres vandsport et år ude i fremtiden. Det giver dog ikke meget mening at præsentere svarene i en figur, da stort set alle de adspurgte vandsportsaktive (96 pct.) svarer 'ja'.

Dette simple ja/nej-spørgsmål er suppleret af et mere nuanceret spørgsmål (med udsagnsala hovedmotiverne ovenfor) om dedikation til vandsporten. Den højeste mulige score for dedikation er 10, og den laveste mulige er 2.

Tabel 9: Udsagn med fokus på dedikation til vandsport¹⁸

Dedikation	Ikke-dedikation
Udsagn	Udsagn
Jeg kan ikke forestille mig en hverdag uden min [vandsporten]	Jeg overvejer at bruge tiden på andre aktiviteter
[Vandsporten] er en del af min identitet	[Vandsporten] er en fritidsaktivitet som så mange andre

Tabel 10: Udsagn om dedikation i de specifikke udsagnspar

Udsagnspar		
Jeg kan ikke forestille mig en hverdag uden min [vandsporten]	over for	Jeg overvejer at bruge tiden på andre aktiviteter
[Vandsporten] er en fritidsaktivitet som så mange andre	over for	[Vandsporten] er en del af min identitet

Der er kun marginale forskel i de vandsportsaktives dedikation til vandsporten, hvad angår køn og primær vandsport. Kvinder som mænd såvel som aktive inden de forskellige aktiviteter ligger med en gennemsnitlig score på mellem 7 og 7,5.

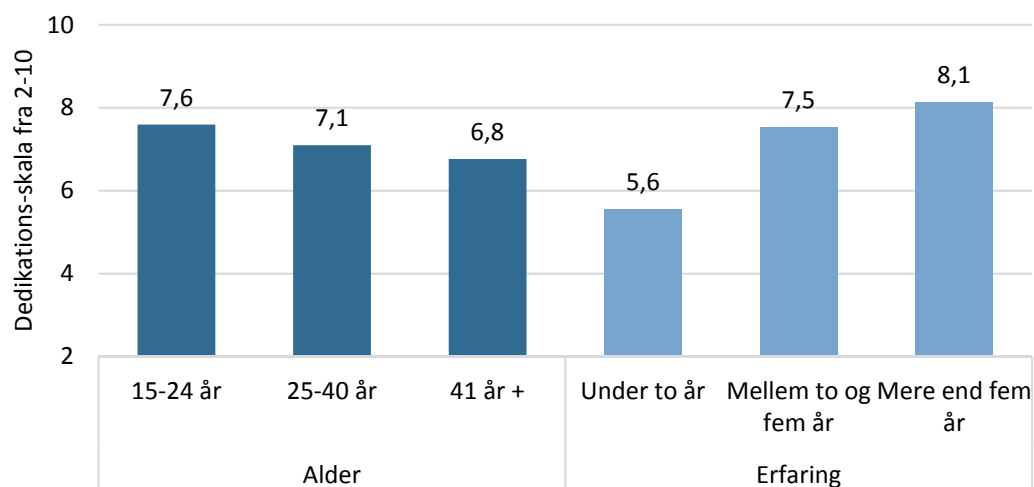
Men der er dog variationer i dedikationen til vandsporten, når man ser på de adspurgtes alder og ikke mindst på deres erfaring med vandsport. Unge vandsportsaktive er generelt mere dedikerede til deres vandsport end ældre vandsportsaktive, mens forholdet er omvendt i forhold til erfaring, hvor flere år ikke overraskende betyder større dedikation.

Selv om meget få vandsportsaktive forestiller sig at indstille deres vandsportsaktiviteter inden for det kommende år, kan man konstatere, at vandsport betyder mest og spiller den største rolle i hverdagen for unge og erfarne vandsportsaktive, mens det i lidt højere grad 'blot' er en fritidsaktivitet som så mange andre for de lidt ældre og især de mindst erfarne vandsportsaktive.

Man kan forestille sig, at dette mønster ville se anderledes ud i andre, mere traditionelle idrætsgrene. Danskernes motions- og sportsvaner 2016 viser, at erfaringsniveauet generelt stiger med stigende alder. Det er ikke tilfældet i vandsportsgrenene, da tilgangen af nye udøvere ofte sker blandt voksne udøvere. De foregående analyser antyder, at de ældre udøvere generelt er mere optaget af sundhed og træningsdagsordener, hvorfor dedikationen til den specifikke aktivitet ikke er så stærk som for yngre udøvere.

¹⁸ I tabellen står [vandsporten] i udsagnene i stedet for den specifikke vandsportsaktivitet, som der stod i spørgeskemaet til de aktive afhængig af deres primære vandsport, dvs. SUP, surfing, foskajak/-kano, rafting, kystlivredning/prone eller surf boat.

Figur 27: Dedikation til vandsporten

Figuren viser respondenternes gennemsnitlige vurdering af to udsagn med fokus på dedikation til deres primære vandsport. (n = 200)

Samlet set finder man blandt vandsportsudøvere inden for aktiviteter udbudt af DSRF stor dedikation, stort engagement og interesse for træning og aktiviteter/arrangementer i og omkring de enkelte vandsportsaktiviteter. Udøverne går op i aktiviteterne og investerer både tid og penge samt involverer familie og venner i de respektive vandsportsmiljøer. De forskellige udsagn fra de aktive udøvere bærer samtidig præg af, at aktiviteterne bidrager med både positive fællesskaber og individuelle oplevelser, der af og til bringer udøverne 'i ét med sig selv og naturen'.

Analyserne tegner et billede af en række livsstilsidrætter, som sjældent lader sig reducere til hverdagsmotion, hvor aktiviteterne bruges som middel til eksempelvis at opnå en sund og trænet krop. Især SUP-udøverne angiver dog ofte dette som en central gevinst ved træningen.

Den følgende del af rapporten ser nærmere på udbydere af vandsportsaktiviteter i Danmark, hvorefter rapporten samler op og perspektiverer analyserne af både udøvere og udbydere.

Udbydere

Denne del af rapporten ser nærmere på udbydere af vandsportsaktiviteter. Gennem research og hjælp fra centrale aktører er der blevet identificeret 92 aktører, som på forskellig vis udbyder vandsportsaktiviteter i Danmark (se Delrapport 1).

Som beskrevet i denne delrapports indledning er spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere af vandsportsaktiviteter besvaret af i alt 42 repræsentanter for udbydere af vandsportsaktiviteter svarende til 46 pct. af de inviterede. Af disse 42 angiver 18 at repræsentere idrætsforeninger, 10 er fra kommercielle udbydere, 10 er fra skoler/uddannelsesinstitutioner (typisk højskoler og efterskoler), og 4 udgør andre typer af udbydere.

Næsten alle udbyderne beskæftiger sig med mere end én af de relevante vandsportsaktiviteter: SUP, surfing, foscajak/-kano, rafting eller kystlivredning/prone/surf boat. Mest udbredt er det blandt de adspurgte at udbyde SUP, som 17 idrætsforeninger, 9 kommercielle udbydere, 7 skoler/uddannelsesinstitutioner og de fire andre udbydere har på programmet.

Tabel 11: Udbydertyper og aktiviteter hos udbyderne

	I alt	Herunder udbydere af...				
		SUP	Surfing	Foscajak/ -kano	Rafting	Kystl./ prone/ surf boat
Idrætsforeninger	18	17	7	2	1	1
Kommercielle udbydere	10	9	3	2	0	1
Skoler/uddannelsesinstitutioner	10	7	7	4	2	3
Andre typer udbydere	4	4	4	2	1	0

Tabellen viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilken type udbyder af vandsportsaktiviteter repræsenterer du?' og 'Hvilken af følgende vandsportsaktiviteter udbyder I?'. (n = 42)

Udvikling i vandsporten

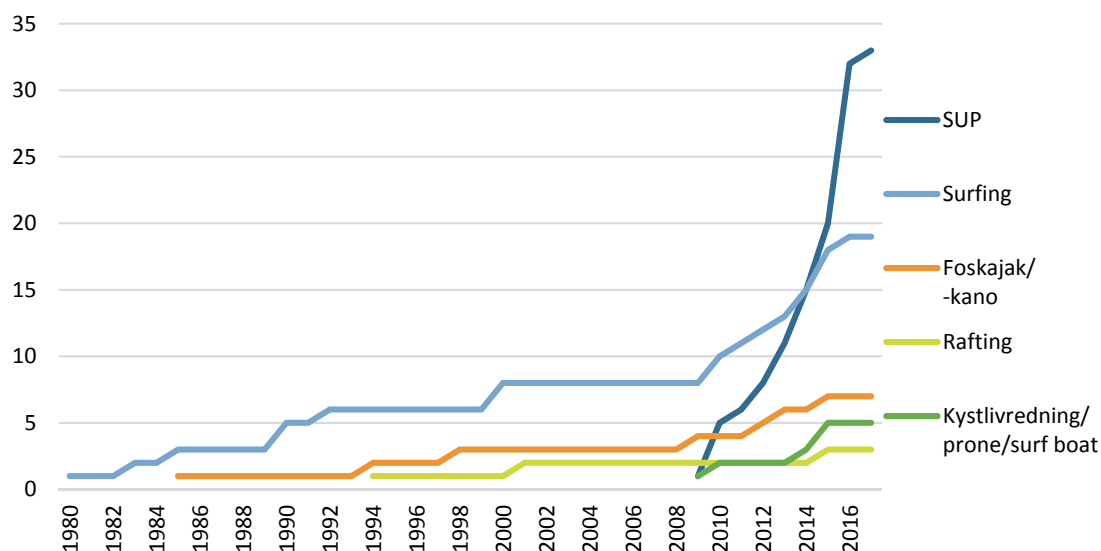
De adspurgte udbydere har alle angivet, hvilket år de begyndte at udbyde de forskellige aktiviteter, og således er det muligt at tegne et billede af udviklingen i udbuddet af de fem kategorier af vandsportsaktiviteter. Figuren herunder giver indtryk af udviklingen i udbuddet af vandsportsaktiviteter. Billedet er i sagens natur kun baseret på de udbydere, der har besvaret undersøgelsens spørgsmål, men det giver ikke desto mindre et klart indtryk af, hvilket vej udviklingen er gået de seneste knap 40 år.

Blandt de adspurgte udbydere har surfing indtil for relativt nyligt været den oftest udbudte vandsport, siden den første af de adspurgte udbydere satte surfing på programmet i 1980. Men på trods af en relativt stor vækst i antal udbydere af surfing de seneste ti år, er

det også tydeligt, at SUP er blevet den dominerende aktivitet på udbydernes palet af tilbud. Særligt de seneste fem år er antallet af udbydere af SUP steget kraftigt til et niveau, hvor SUP udbydes af ca. dobbelt så mange af de adspurgte udbydere end surfing.

Det er interessant at overveje, hvilke strømninger der skabte en markant ændring fra 2008, da de fleste udbydere, som har svaret på spørgeskemaet, er blevet etableret siden 2008.

Figur 28: Udvikling i udbydernes aktiviteter over årene

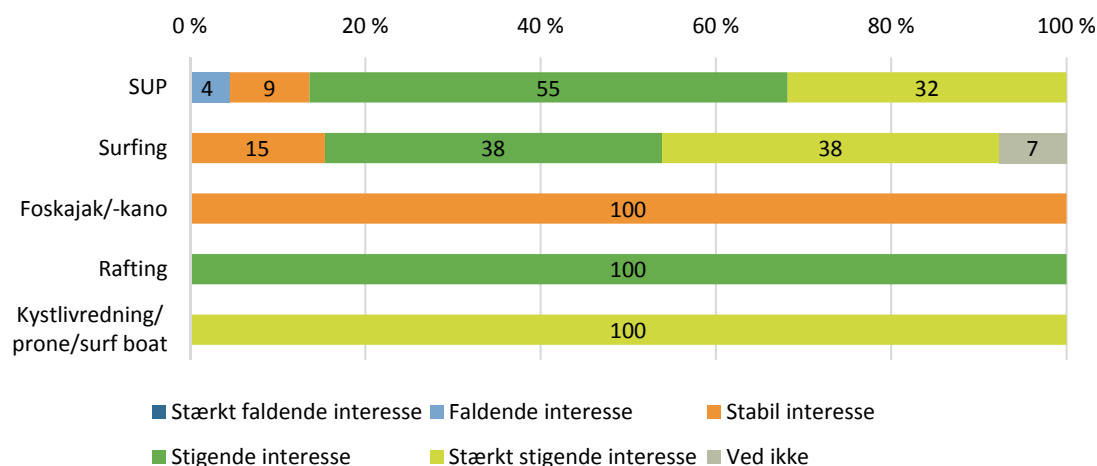

Figuren viser en udvikling i udbydernes aktiviteter over årene, baseret på respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvilket år begyndte I at udbyde disse vandsportsaktiviteter?'. (n = 38)

I forlængelse af ovenstående figur er det måske ikke overraskende, at størstedelen af udbydere af SUP og surfing angiver at opleve en stigende eller stærkt stigende interesse for disse vandsportsaktiviteter. Figuren herunder viser, at i alt 87 pct. af SUP-udbydere oplever stigende/stærkt stigende interesse for aktiviteten, og tilsvarende er andelen blandt udbydere af surfing 76 pct.

De (meget få) adspurgte udbydere af foscajak/-kano, rafting og kystlivredning/prone/surf boat angiver helt samstemmende, at interessen for foscajak/-kano er stabil, at interessen for rafting er stigende, og endelig at interessen for kystlivredning/prone/surf boat er stærkt stigende.

Figur 29: Udbydernes oplevelse af udvikling i interesse for vandsportsaktiviteterne

Figuren viser respondenterne fra idrætsforeningerne og de kommercielle udbydernes svar på spørgsmålet 'Hvordan har I som idrætsforening/virksomhed oplevet interessen for disse vandsportsaktiviteter?'. (n = 32)

Flere af de adspurgte udbydere sætter yderligere ord på, hvad de oplever som særligt populære aktiviteter eller hold inden for vandsportsaktiviteterne. Her går det igen blandt flere, at det er en fordel at kunne tilbyde flere forskellige typer af aktiviteter under samme tag på en fleksibel måde, således at de enkelte aktive selv kan tilrettelægge, hvornår de er aktive og på hvilken måde.

"SUP er populær blandt børn, hvor de shuffler mellem forskellige typer vandsport. Vi laver familietræning, hvor alle generationer er samlet og afslutter med fælles hotdogs. Det har været succes for SUP. Vi har mange kvinder fra 40 år og op, der dyrker SUP som motionister. Her har de haft fællestue med dem i kajak. Det har været godt og de hygger efterfølgende sammen socialt. Kort sagt har vores aktiviteter succes, når der er et socialt islæt inde over."

Repræsentant for idrætsforening

"Vi er en multisports-forening, og det varierede udbud af aktiviteter med fleksibel tilmelding passer godt ind i manges hverdag og lyst til at dyrke sport."

Repræsentant for idrætsforening

Fra udbydersiden er det desuden en særlig fordel ved en vandsportsaktivitet som SUP, at den er velegnet til og underholdende for nybegyndere.

"Større virksomhedsarrangementer og events for børn - det er SUP god til."

Repræsentant for kommerciel udbyder

Medlemmer og trænere

Samlet set angiver de adspurgte idrætsforeninger, at de i 2016 havde lidt over 1.000 medlemmer, der dyrker en af vandsportsaktiviteterne, og lige knap 100 trænere til at instruere dem. De kommercielle udbydere havde lidt over 3.200 kunder/kursister på besøg og knap

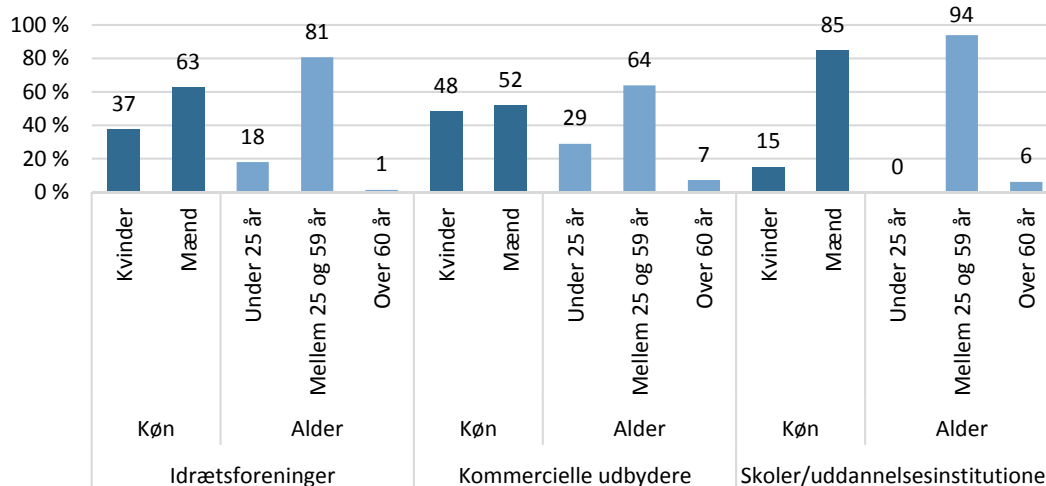
30 instruktører, og skolerne/uddannelsesinstitutionerne havde godt 800 elever med vandsportsaktiviteter på skemaet og godt 50 undervisere på området¹⁹.

Lige knap to tredjedele (63 pct.) af vandsportstrænerne i de adspurgte idrætsforeninger er mænd, mens kønsfordelingen blandt trænere hos de adspurgte kommercielle aktører er mere lige (48 pct. kvinder og 52 pct. mænd). Blandt vandsportsunderviserne i skoler/uddannelsesinstitutioner er der stor overvægt af mænd, der udgør 85 pct. af underviserne.

Også på aldersfordelingen af trænere/undervisere er der visse forskelle mellem udbyderne. Næsten alle undervisere på skoler/uddannelsesinstitutionerne er mellem 25 og 59 år, mens det gælder 81 pct. blandt trænere i idrætsforeninger og 64 pct. blandt trænere i kommercielt regi.

Kommercielle trænere er generelt lidt yngre med 29 pct., som er under 25 år.

Figur 30: Køns- og aldersfordeling blandt trænere/undervisere inden for vandsport

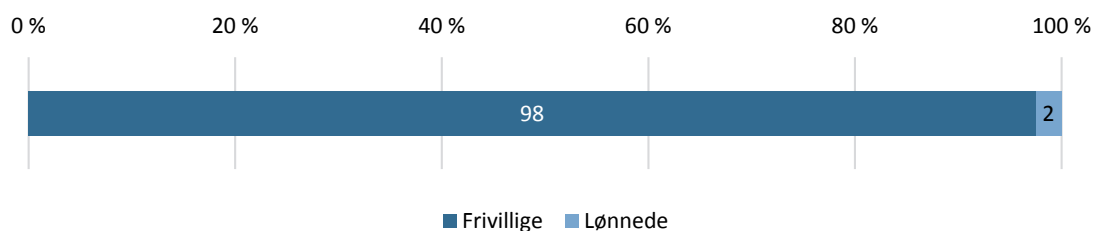

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvordan fordeler jeres trænere/instruktører/undervisere sig på køn og alder?'. (n = 36)

I de adspurgte idrætsforeninger arbejder næsten samtlige trænere på frivillig basis. Kun én enkelt forening har lønnede instruktører, og disse udgør i alt kun 3 pct. af trænere i de adspurgte foreninger.

¹⁹ Se antal aktive og trænere hos udbyderne i henholdsvis bilag 7 og 8.

Figur 31: Forholdet mellem frivillige og lønnede i vandsportsforeningerne

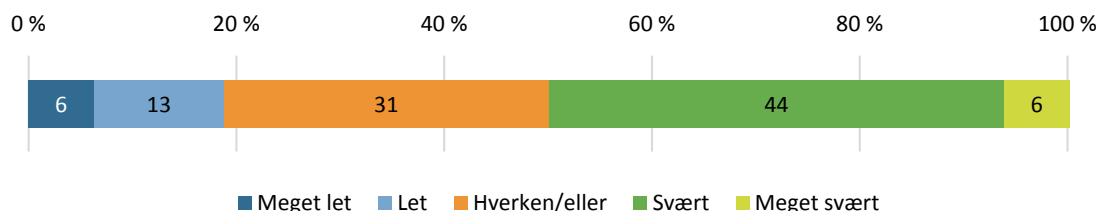

Figuren viser respondenterne fra idrætsforeningernes svar på spørgsmålet 'Hvordan fordeler jeres trænere/instruktører sig på antal frivillige og antal lønnede (dvs. modtager skattepligtigt honorar)?'. (n = 17)

Rekruttering af frivillige til at varetage idrætsforeningernes aktiviteter er en af de store udfordringer i foreningsidrætten. Blandt de adspurgte idrætsforeninger siger i alt halvdelen, at de har svært eller meget svært ved at skaffe frivillige trænere. Modsat siger lige knap hver femte af de adspurgte idrætsforeninger (19 pct.), at de har let eller meget let ved at skaffe frivillige trænere, mens 31 pct. placerer sig midt imellem.

I forhold til en national undersøgelse fra 2012 af mere end 5.000 idrætsforeninger på tværs af idrætter placerer vandsportsidrætsforeningerne sig meget på niveau med de øvrige idrætsforeninger generelt i forhold til, hvor svært de vurderer det at skaffe frivillige trænere (Laub, 2012).

Figur 32: Udfordringerne med at skaffe frivillige trænere i vandsportsforeningerne

Figuren viser respondenterne fra idrætsforeningernes svar på spørgsmålet 'Hvor let/svært er det for foreningen at skaffe frivillige trænere/instruktører?'. (n = 16)

Samarbejde og konflikter

Blandt alle vandsportsudbydere i undersøgelsen (foreninger og andre) har lidt over halvdelen inden for de seneste fem år haft forpligtende samarbejder med private virksomheder (57 pct.), skoler/institutioner (54 pct.), eller specialforbund eller idrætsforbund som DSRF eller DIF (51 pct.).

Lidt under halvdelen (46 pct.) har haft samarbejde med en kommunal forvaltning, mens lidt færre har samarbejdet med en (anden) idrætsforening (32 pct.).

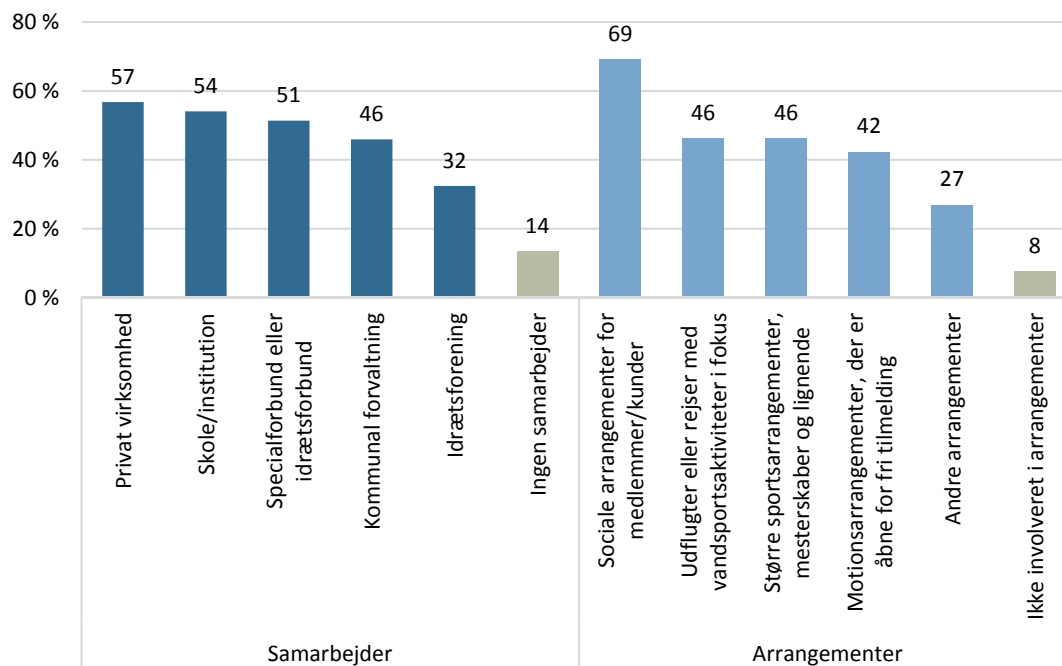
Generelt indgår de adspurgte idrætsforeninger lidt mindre ofte i forpligtende samarbejder end de øvrige typer af udbydere, som især er gode til at samarbejde med 'deres egen type'.

Kommercielle udbydere af vandsport samarbejder således relativt ofte med private virksomheder, og skoler/uddannelsesinstitutioner med vandsport på skemaet indgår oftere end andre udbydere i samarbejder med andre skoler/institutioner²⁰.

Lige knap syv ud af ti af de adspurgte udbydere (69 pct.) laver sociale arrangementer for medlemmer eller kunder. Lidt under halvdelen af udbyderne (46 pct.) arrangerer eller er med til at arrangere udflugter/rejser med vandsportsaktiviteter i fokus, og samme andel arrangerer eller er med til at arrangere større sportsarrangementer, mesterskaber og lignende. Lidt færre udbydere (42 pct.) er desuden arrangører eller medarrangører af motionsarrangementer med fri tilmelding.

Kommercielle udbydere er lidt oftere end idrætsforeninger involveret i at arrangere større sportsarrangementer og motionsarrangementer med fri tilmelding. Endelig laver to ud af tre idrætsforeninger arrangementer med fokus på at rekruttere nye medlemmer²¹.

Figur 33: Udbydernes involvering i samarbejder og arrangementer

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Har I inden for de seneste fem år haft forpligtende samarbejder om aktiviteter, arrangementer eller projektet med fokus på vandsportsaktiviteter?' og 'Er I arrangør eller medarrangør af nogle af disse særlige aktiviteter eller events?'. (n = 37)

Generelt oplever relativt få af de adspurgte udbydere konflikter med andre lokale eller rekreative brugere i de områder, hvor udbydernes vandsportsaktiviteter finder sted. Kun 14 pct. af de adspurgte udbydere er delvist enige i, at de oplever konflikter med disse grupper.

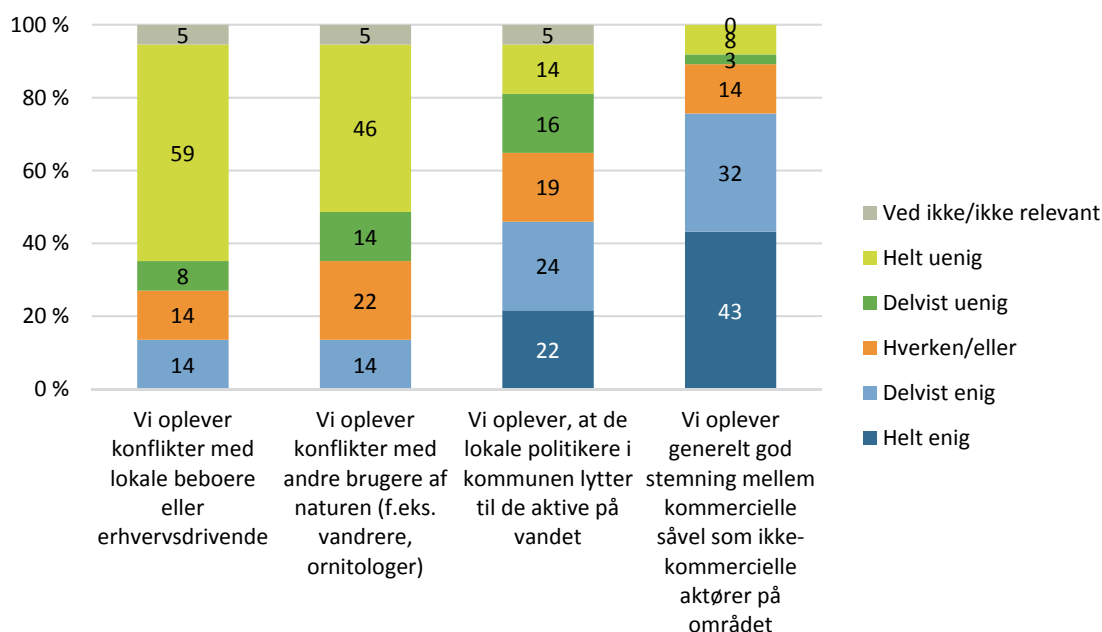
²⁰ Se udbydernes involvering i samarbejder i bilag 9.

²¹ Se udbydernes involvering i arrangementer i bilag 10.

I forhold til politisk opmærksomhed er i alt 46 pct. af udbyderne helt eller delvist enige i, at de lokale politikere lytter til de aktive på vandet, og endelig er langt størstedelen af de adspurgte udbydere (75 pct.) helt eller delvist enige i, at der generelt er god stemning mellem udbyderne, kommercielle som ikke-kommercielle aktører, på vandsportsområdet.

Som tilfældet var med de aktive udøvere, finder man heller ikke blandt udbyderne tegn på, at konflikter med andre brugere på vandet er et problem, som respondenterne finder værd at nævne.

Figur 34: Udbydernes oplevelse af vandsportsstederne

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet 'I hvilken grad er I enige i følgende udsagn om de steder, hvor jeres vandsportsaktiviteter finder sted?'. (n = 37)

Idrætsforeningernes syn på fremtiden

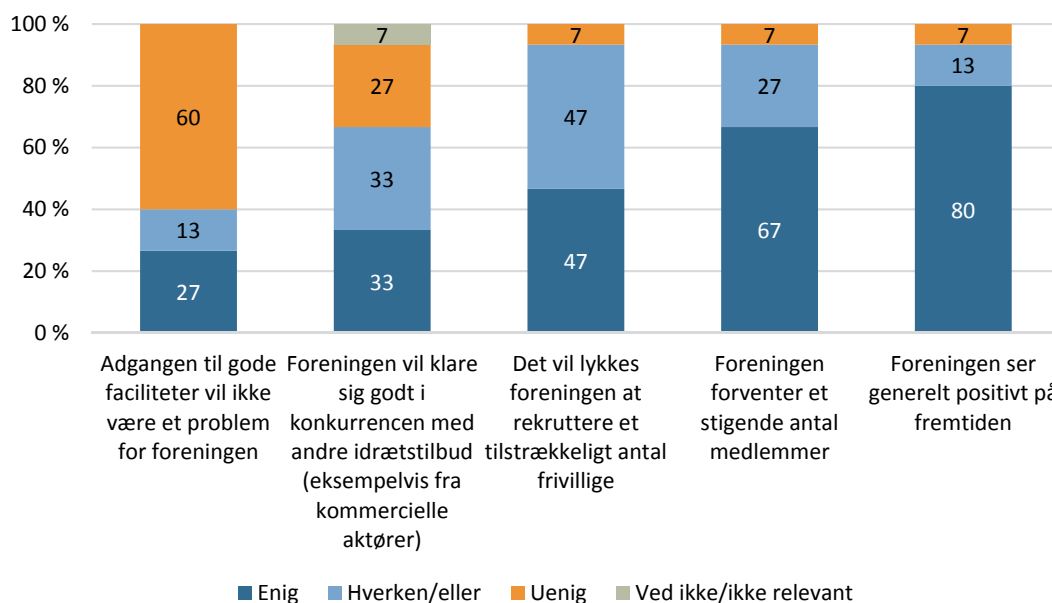
Idrætsforeningerne er som afslutning på undersøgelsen stillet et spørgsmål om deres syn på fremtiden. Grunden til, at kun idrætsforeningerne har fået dette spørgsmål, er, at en del af spørgsmålet går på forhold, som kun er relevante for idrætsforeninger som frivillighed og medlemstal.

Figuren herunder tegner et tydeligt billede af, hvilket forhold der skaber de største panderynker, når idrætsforeningerne forholder sig til den nærmeste fremtid. Kun 27 pct. af de adspurgte idrætsforeninger er enige i, at adgangen til gode faciliteter ikke vil være et problem i fremtiden.

Med 33 pct. er lidt flere foreninger enige i, at de vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud som f.eks. kommercielle udbydere, og næsten halvdelen af de adspurgte idrætsforeninger (47 pct.) mener, at det vil lykkes dem at skaffe et tilstrækkeligt antal frivillige.

Godt to ud af tre idrætsforeninger (67 pct.) forventer et stigende antal medlemmer, og endelig svarer otte ud af ti af de adspurgte idrætsforeninger, at de generelt ser positivt på fremtiden.

Figur 35: Idrætsforeningernes syn på fremtiden

Figuren viser respondenterne fra idrætsforeningernes svar på spørgsmålet 'I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn om idrætsforeningens nærmeste fremtid?'. (n = 15)

Idrætsforeningerne har også sat deres egne ord på, hvilke udfordringer og udviklingspotentialer de ser som de største inden for vandsporten. Deriblandt finder man gengangere fra de aktives kvalitative svar i frustrationen over Københavns Havns modstand mod SUP. Flere idrætsforeninger understreger desuden, hvordan den fortsatte tilgang af motiverede og kvalificerede frivillige trænere er et 'must' for at fortsætte en positiv udvikling.

Den positive udvikling kan også i sig selv skabe udfordringer i fremtiden i forhold til det, der allerede i dag lader til at være idrætsforeningernes største bekymring, nemlig adgangen til gode faciliteter, herunder også opbevaringsfaciliteter nær vandet:

"Det bliver en udfordring at fastholde den positive udvikling og blive ved med at kunne håndtere medlemmernes ønsker og stadig have plads til alle de nye i faciliteterne."

Repræsentant for idrætsforening

"Vi har tre udfordringer: 1. Anskaffelse af udstyr. Udstyret er dyrt, og for at klubben kan anskaffe det, kræves der oftest tilskud fra fonde eller lign. 2. Opbevaring af udstyr nær vandet. Når vi ikke kan have udstyr ved vandet, begrænser det medlemmer uden bil, samt lysten til at drive arrangementer etc., fordi logistikken bliver meget besværlig. 3. Instruktører/tovholdere. At få folk til at påtage sig ansvar for arrangementer, undervisning etc. Hvis de tre udfordringer ovenfor løses, er potentialet for klubbens udvikling af vandsportsaktiviteter kæmpe."

Repræsentant for idrætsforening

Opsummering

Denne delrapport præsenterer i tal og tekst udøvere og udbydere af vandsportsaktiviteters forhold til aktiviteterne SUP, surfing, foscajak/-kano, rafting og kystlivredning/prone/surf boat. Rækkefølgen, som aktiviteterne nævnes i, er ikke helt tilfældig, da rapporten tydeligt illustrerer, at SUP er den dominerende aktivitet både blandt udøvere og udbydere efterfulgt af surfing og de tre øvrige kategorier, der fylder forholdsmæssigt mindre i vandlandskabet.

SUP - den nye aktivitet gør vandsport tilgængelig i hverdagen

SUP fremstår som en ny aktivitet, idet halvdelen af de aktive har mindre end to års erfaring, og fordi antallet af udbydere er sprunget i vejret siden 2009. Som en mindre udstyrs-tung aktivitet end rafting og foscajak/-kano og som en aktivitet, der også kan foregå på fladt vand, peger en del af undersøgelsen på, at SUP er populær, fordi den er nemt tilgængelig og ikke kræver voldsomt store investeringer i form af tid og penge. Man kan i hvert fald konstatere, at de aktive inden for SUP bruger mindst tid på transport pr. tur på vandet, som de så til gengæld har flere af på alle tider af året end de aktive inden for de øvrige vandsportsaktiviteter. Man kan også konstatere, at næsten ni ud af ti udbydere af SUP oplever en stigende eller stærkt stigende interesse for aktiviteten.

Organiserede træningsfællesskaber kan være attraktive

Omkring halvdelen af SUP-udøverne, rafterne og de aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat dyrker deres vandsport i idrætsforeninger, mens foreningsorganisering er væsentligt lavere inden for foscajak/-kano og især surfing. Der er dog på tværs af alle udøvergrupper en bred interesse i organiseret træning/kurser (i eller uden for foreningsregi) og i vandsportsfællesskaber, der kan tilbyde sociale events, fast træning og weekendcamps. En del af de aktive vandsportsudøvere giver desuden udtryk for ønsker om at kunne kombinere deres vandsport med andre motionsformer, eksempelvis mountainbike og triatlon, på særlige hold og til events. Det kunne også være en måde for nogle vandsportsudbydere at fastholde et højt aktivitetsniveau på i de vinter måneder, hvor intensiteten i vandsportsaktiviteterne alt andet lige er mindre end resten af året.

Naturen er en central attraktionsværdi for vandsportsudøvere

På tværs af de specifikke aktiviteter vægter de vandsportsaktive generelt naturforhold over særlige støttefaciliteter, når de vælger steder at være aktive på vandet. Størstedelen af de adspurgte vandsportsaktive går efter steder, hvor der ikke er alt for mange andre på vandet samt steder med smukke naturlige omgivelser. Endelig er parkeringspladser som den eneste støttefacilitet vigtige for mere end halvdelen af de vandsportsaktive. Undersøgelsen beskriver desuden, hvordan en stor del af de vandsportsaktive (især inden for surfing, rafting og foscajak/-kano) er bevidste om, at deres valg af vandsport ofte indebærer stor transporttid. Det er også et udbredt ønske i den del af miljøet at få etableret et dansk white water-anlæg, som giver mulighed for at være aktiv på strømmende vand.

Foreninger bekymrer sig om faciliteter

Adgangen til gode faciliteter er også en udfordring i de idrætsforeninger, som beskæftiger sig med vandsport. I denne sammenhæng handler bekymringerne om adgangen til faciliteter i fremtiden nødvendigvis om et white water-anlæg. En del foreninger giver udtryk for, at de har svært ved at folde deres aktiviteter ud i eller ved havneanlæg, hvor rekreativ brug af vandet begrænses fra politisk side. Samtidig handler gode faciliteter for en del idrætsforeningers vedkommende også om adgangen til opbevarings- og omklædningsrum.

Vandsportsudøvere tiltrækkes ofte af aktiviteternes særlige karakter

De vandsportsaktives motivation for at dyrke deres vandsport er i undersøgelsen belyst fra flere vinkler. Helt overordnet siger størstedelen af de vandsportsaktive, at de dyrker vandsport for fornøjelsen ved aktiviteten i sig selv. Med prioritering af en række udsagnspar kan man dog komme et spadestik dybere og få indtryk af forskelle i gruppen af vandsportsaktive. Eksempelvis er aktive inden for rafting tilsyneladende mere motiveret af det sociale og udfordringselementerne i vandsporten, mens det for SUP'er i høj grad handler om fysisk træning og for surfere og aktive i foskajak/-kano om naturoplevelsen. På tværs af de specifikke aktiviteter er der en generel tendens til, at unge og uerfarne aktive vægter den sociale side af vandsporten højt. Det er således værd at bemærke, at selvom SUP og flere af de øvrige vandsportsaktiviteter foregår individuelt, så ligger en stor del af aktiviteternes appel til nye aktive i, at de også indeholder stærke sociale fællesskaber.

Vandsportsmiljøet melder om optimistisk fremtid

I forhold til fastholdelse og udvikling inden for vandsportsaktiviteterne i fremtiden er både udøvere og udbydere meget optimistiske. Stort set alle udøvere forventer at fortsætte med at dyrke deres vandsport i fremtiden, og otte ud af ti idrætsforeninger ser generelt positivt på fremtiden. Blandt alle udbydertyper er der desuden en udbredt opfattelse af, at interessen for vandsportsaktiviteterne (særligt SUP og surfing) er stigende.

Unge vandsportsudøvere dedikerer sig til sporten

Et blik på de yngste vandsportsudøvere i denne sammenhæng på mellem 15 og 24 år viser, at de i meget høj grad er motiveret af den specifikke vandsport for fornøjelsen ved lige netop den aktivitet i sig selv. De vægter det sociale miljø og udfordring højt, og desuden er det interessant, at et udsagn som at dyrke aktiviteten 'for at koble af' vægtes som det næsthøjeste motiv blandt målgruppen.

Unge, især unge kvinder, bliver ofte italesat som en befolkningsgruppe, der i stigende grad melder om stress-symptomer, er presset i uddannelsessystemet, har dårlig trivsel, og som falder fra i idrætsdeltagelsen og 'holder pause' fra regelmæssig idrætsdeltagelse (Ibsen et al., 2015). Analyserne tyder på, at vandsportsmiljøet har potentiale som et socialt givende fritidsmiljø, hvor der både er plads til afkobling, fornøjelse og udfordring.

I forlængelse af analyserne, som viser, at mange vandsportsudøvere tidligere har dyrket boldspil som håndbold, fodbold samt øvrige traditionelle aktiviteter som svømning og gymnastik, ligger der interessante tanker i at skabe mere målrettede samarbejder mellem

nogle af de idrætter, som har vanskeligt ved at fastholde medlemmer i ungdomsårene. Tilbud til målgruppen kan med fordel holde fast i et mere uformelt trænings-setup end det miljø, som de unge traditionelt fravælger i ungdomsårene med faste træninger og en fast turneringsstruktur. Ved at skabe muligheder for at melde ind og ud af træning og konkurrencedeltagelse er der gode vilkår for at levere sociale rammer om selve aktiviteten, som passer med de unge udøvers meget vekslende behov for involvering afhængig af dagsordener i det øvrige hverdagsliv.

Afrunding

Samlet set tegner denne rapport et billede af et relativt ungt og dedikeret vandsportsmiljø i Danmark. De i rapporten inkluderede aktiviteter begrænser sig til DSRF's udbud og har derfor primært fokus på SUP, surfing, foskajak/-kano, rafting og kystlivredning/prone/surf boat.

Analyserne ser altså ikke på mere klassiske vandsportsmiljøer som sejlsport, windsurfing, roning, kano og kajak, og det er ikke muligt at kommentere på, hvorvidt man finder systematiske forskelle mellem DSRF-aktiviteter og øvrige vandsportsaktiviteter. Rapporten 'Havets motionsister' (Fester, 2016) går især tæt på tursejlsportsudøvere, men fokus i analyserne adskiller sig væsentligt fra nærværende rapport og giver ikke mulighed for at sammenligne udøverne på tværs.

Overordnet set giver rapporten indtryk af, at vandsportsudøvere inden for DSRF's aktiviteter ofte har enten SUP eller surfing som primære eller supplerende aktivitet. Øvrige vandsportsgrene, som ikke hører under DSRF – som eksempelvis windsurfing, svømning og kano/kajak på fladt vand, står ikke øverst på listen over andre aktiviteter, som udøverne dyrker sideløbende med deres primære vandsport, men de udgør alligevel en betydelig rolle for vandsportsudøverne. Eksempelvis dyrker 26 pct. af vandsportsudøverne også kano/kajak på fladt vand, 20 pct. dyrker windsurfing, 19 pct. dyrker open water svømning, mens lidt færre dyrker roning og sejlads. Andelene her er noget større blandt vandsportsudøverne end blandt danskere generelt.

Umiddelbart kan det tolkes i retning af, at vandet som fælles element i høj grad ser ud til at skabe synergi mellem aktiviteterne. I hvert fald for de respondenter, som har deltaget i undersøgelsen. Kombinationsformerne ligger i størst omfang inden for DSRF's aktiviteter og i mindre grad med øvrige vandsportsgrene uden for DSRF-regi. Det kunne være interessant at foretage en nærmere kulturanalyse i forhold til aktiviteterernes udformning og karakter, samt af betydningen af tilknytning til et bestemt specialforbund for udøvernes identitet og tendens til at kombinere forskellige former for aktiviteter.

Analyser fra Danskernes motions- og sportsvaner viser, at roning og sejlsport generelt i større omfang er organiseret i foreningsregi end SUP, surfing og windsurfing/kite (Pillgaard & Rask, 2016). Sejlsportsudøvere har generelt et højere aldersgennemsnit og deltager generelt oftere i konkurrencer end de øvrige vandsportsudøvere, men denne undersøgelse viser dog, at de deltagende respondenter i relativt stort omfang har deltaget i konkurrencer – særligt inden for rafting og foskajak/-kano.

Selvom udøverne af de forskellige aktiviteter under DSRF i denne undersøgelse adskiller sig fra hinanden i fokus på træning, fællesskaber og udfordring, finder man blandt vandsportsudøverne store fællestræk i engagement og interesse for træning og investering af både tid og penge på aktiviteterne.

Cementering af livsstilsidrætternes dna

De aktive udøveres motiver for deltagelse understreger kernen af de værdier, som tiltrækker udøverne til vandsport. De i undersøgelsen inkluderede vandsportsaktiviteter går ofte under livsstilsbegrebet, der er karakteriseret ved aktiviteter, som har vundet frem i det postindustrielle samfund under neolibérale værdier som frihed, autonomi, selvbestemmelse og individuelle, fleksible oplevelser med og mod naturen (Wheaton, 2013).

Når udøverne udtrykker glæden ved aktiviteterne i sig selv, finder indre ro og tilstedeværelse på vandet, eller når de oplever muligheder for at veksle mellem adrenalin-stimulerende aktiviteter og ro, så fremstår livsstilsidrætternes dna som et overordnet fællestræk. Det kan også være en grund til, at sundhed som motiv ser ud til at få en sekundær dagsorden, selvom især SUP-udøverne værdsætter de træningsmæssige gevinster.

Senstartere, voksentalenter og supermotionister. Sæt fokus på organiseret træning

Det store tilsagn til deltagelse i organiseret træning er relevant at sætte fokus på i det fremadrettede arbejde med udvikling af aktiviteterne. Det attraktive ved livsstilsidrætternes mere frie dna er således ikke uforeneligt med deltagelse i organiserede sammenhænge. Mange udøvere ønsker at arbejde med forbedring, hvilket er interessant, da de deltagende respondenter er voksne udøvere. Det vidner om, at vandsportsmiljøet har et potentiale for et setup, der egner sig til 'senstartere', 'voksentalenter' eller 'supermotionister', hvor det er muligt for den enkelte udøver at arbejde seriøst og dedikeret med den idrætslige og kropslige praksis, og hvor det ikke bare handler om at brænde kalorier af. Det kan altså lade sig gøre at starte en (ny) 'idrætslig karriere' i voksenlivet, hvilket er en mulighed, som miljøet allerede ser ud til at lukke på især med fremgangen i SUP. I takt med stigende fokus på idræt som en aktiv del af hverdagslivet i alle livsfaser er det meget værdifuldt for en aktivitet, at 'løbet ikke er kørt' allerede i ungdomsårene.

Livsstilmiljøer med vandsport som drivkraft

Analyserne viser, at en stor andel af vandsportsudøverne dyrker mere end én vandsportsaktivitet. Ofte dyrker udøverne både SUP og surfing, mens en del også dyrker kano/kajak på fladt vand. I forhold til danskernes idrætsvaner generelt er deltagelsen i windsurfing, kite og open water svømning også relativt stor blandt vandsportsudøverne.

Desuden er der store fællesflader til andre typer af livsstilsaktiviteter eller hverdagsmotion som løb, fitness, yoga, svømning og mountainbike. Der ligger derfor interessante perspektiver i at 'samle branchen' og tænke aktivitetsudbud på tværs af forskellige foreninger, fitnesscentre, yogastudier og selvorganiserede fællesskaber i forhold til at tilbyde træning, aktiviteter, workshops, konkurrencer og rejser/retreats, som rækker bredere ud end det specifikke vandsportsmiljø.

Respondenterne udtrykker stor interesse for at deltage i forskellige typer af aktiviteter og arrangementer, hvorfor det er interessant at arbejde med skæve/nytænkende aktiviteter, der tilføjer en oplevelsesdimension til den daglige eller hverdagslige træning. Analyserne tegner et portræt af udøverne som et segment, der er vant til at rejse langt. Det gælder i

nogle tilfælde til den almene træning, i andre tilfælde i en tendens til at tage på længere rejser for at udøve vandsport samt i en udbredt tendens blandt udøverne til også at stå på ski/snowboard.

Tilbud om forskellige livsstilsidrætter kunne berige vandsportsmiljøerne, men i høj grad også generere nye dimensioner til eksisterende løbeklubber, svømmeklubber, træning i fitnesscentre og yogastudier. Med tanke på STOKED projektets primære fokus på unge i alderen 16-24 år, er det oplagt at søge mod sådanne aktivitetstyper, som netop er de største aktiviteter blandt unge (Pilgaard & Rask, 2016). Dertil kunne det være relevant at søge mod forskellige gadeidrætsmiljøer, som også går under livsstilsidrætsbetegnelsen og appellerer til unge. De unge vægter i højest omfang de sociale aspekter som motiv for at dyrke vandsportsaktiviteterne, og derfor er det oplagt også at tænke livsstilsmiljøer på tværs af aktiviteter i et forsøg på at understøtte sociale ungdomsmiljøer. Samtidig giver analyserne i figur 23 indtryk af, at det særligt for unge i høj grad er selve aktiviteten, der er afgørende. Det er altså ikke ligegyldigt for de unge, om de surfer eller spiller håndbold. De surfer eller dyrker SUP på grund af de værdier, som lige netop ligger i disse aktiviteter, og måske er det en årsag til, at unge ofte har andre livsstilsrelaterede aktiviteter som eksempelvis skateboarding som supplement.

Man ser allerede samarbejdsflader med en stor andel af aktørerne, som har haft formelle samarbejdsaftaler særligt med 'samme slags', mens samarbejde på tværs af aktørtype er mindre udbredt. Eksempler på kombinationer af aktiviteter finder man i SUP-yoga, fitnesscentre, som tilbyder SUP-træning, og triatlonformer, hvor SUP indgår som disciplin. Det kan derfor i lige så høj grad handle om at fortsætte ud af en eksisterende samarbejdssti, som ligger i miljøet. I denne proces kan der også ligge værdifuld viden i at samle op på erfaringer med samarbejder mellem forskellige aktører og skabe gode procedurer for fortsat aktivitets- og eventudvikling.

Litteraturliste

Fester, Michael (2016). *Havets motionister. Medlemsundersøgelse i Dansk Sejlunion. Delrapport 3*. Brøndby: Danmarks Idrætsforbund.

Ibsen, Bjarne, Pilgaard, Maja, Høyer-Kruse, Jens, Støckel & Jan Toftegaard (2015). *Pigers idrætsdeltagelse. Hvorfor er der så mange piger, der ikke går til idræt?* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

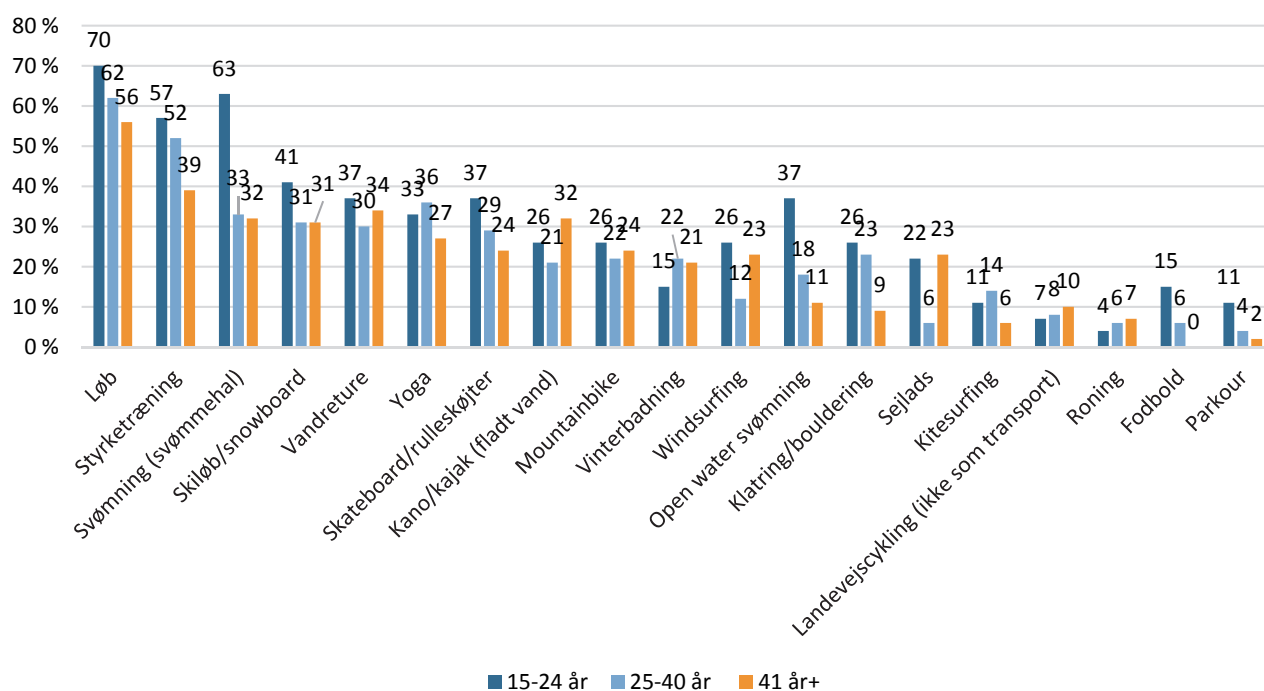
Laub, Trygve B. (2012). *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, Maja & Rask, Steffen (2016). *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. København: Idrættens Analyseinstitut.

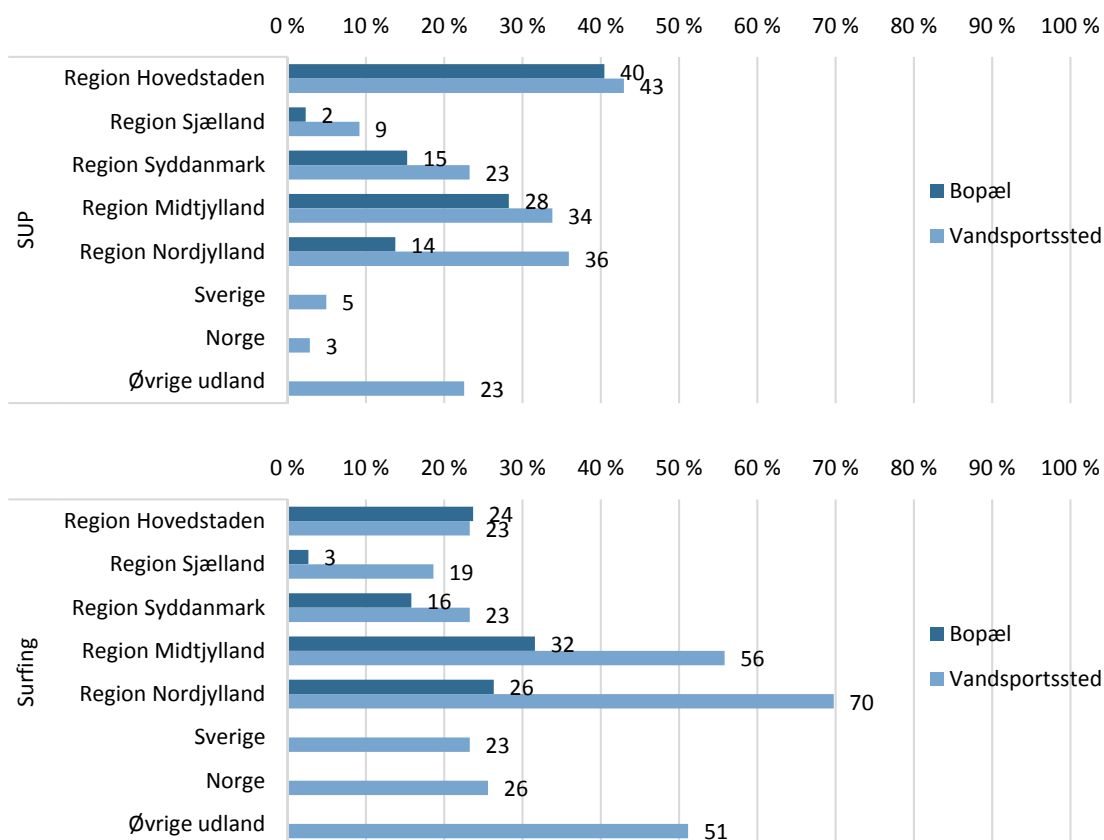
Wheaton, Belinda (2013). *The cultural politics of lifestyle sports*. London: Routledge.

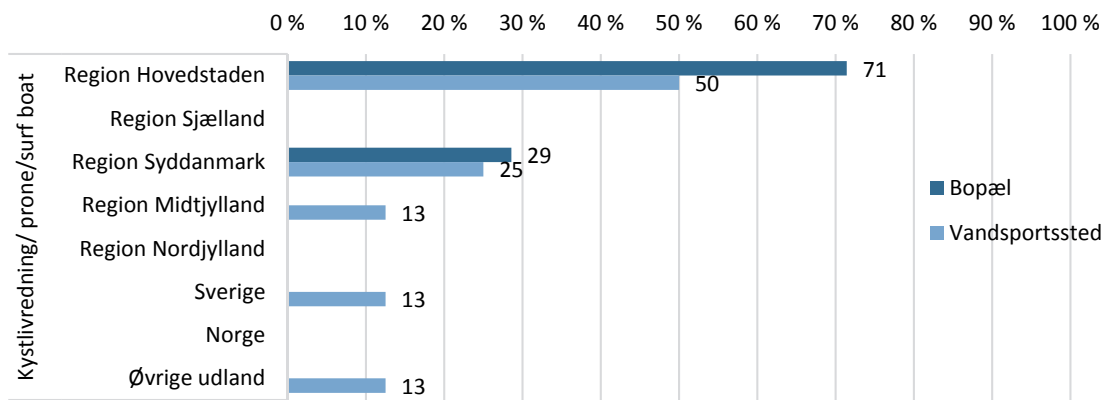
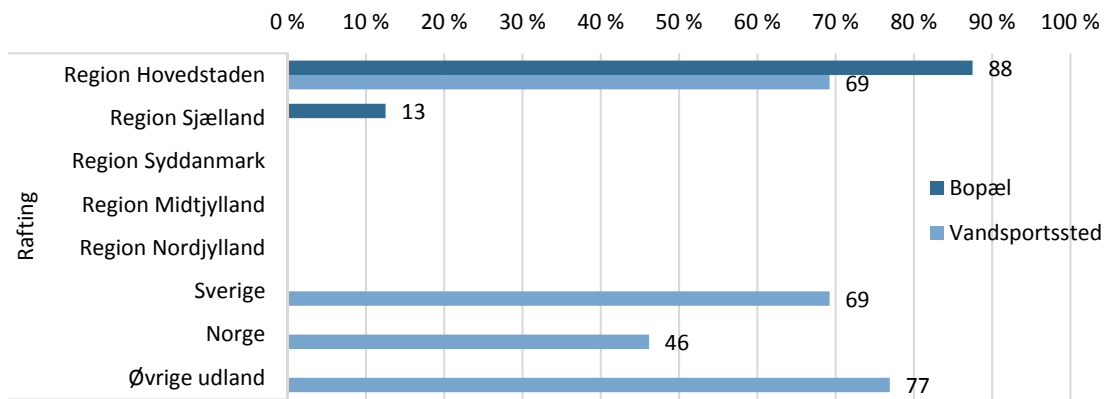
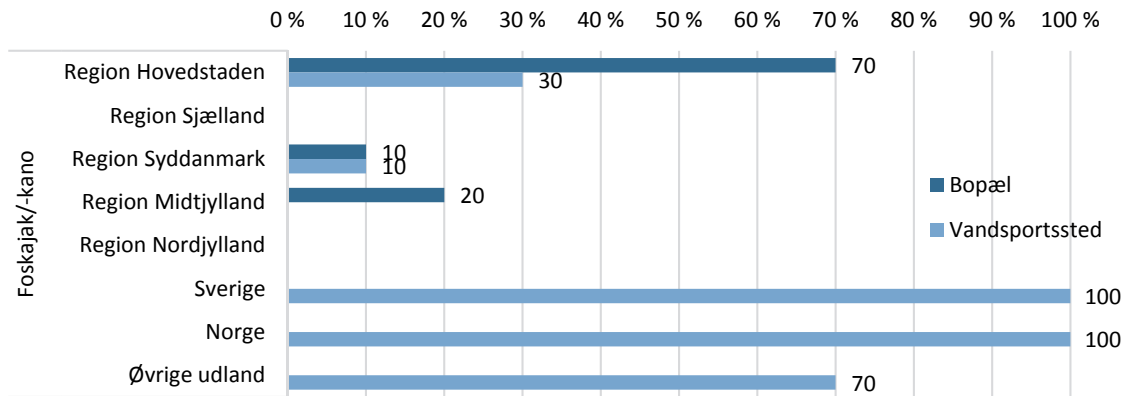
Bilag

Bilag 1: De aktives deltagelse i andre aktiviteter inden for det seneste år fordelt på alder

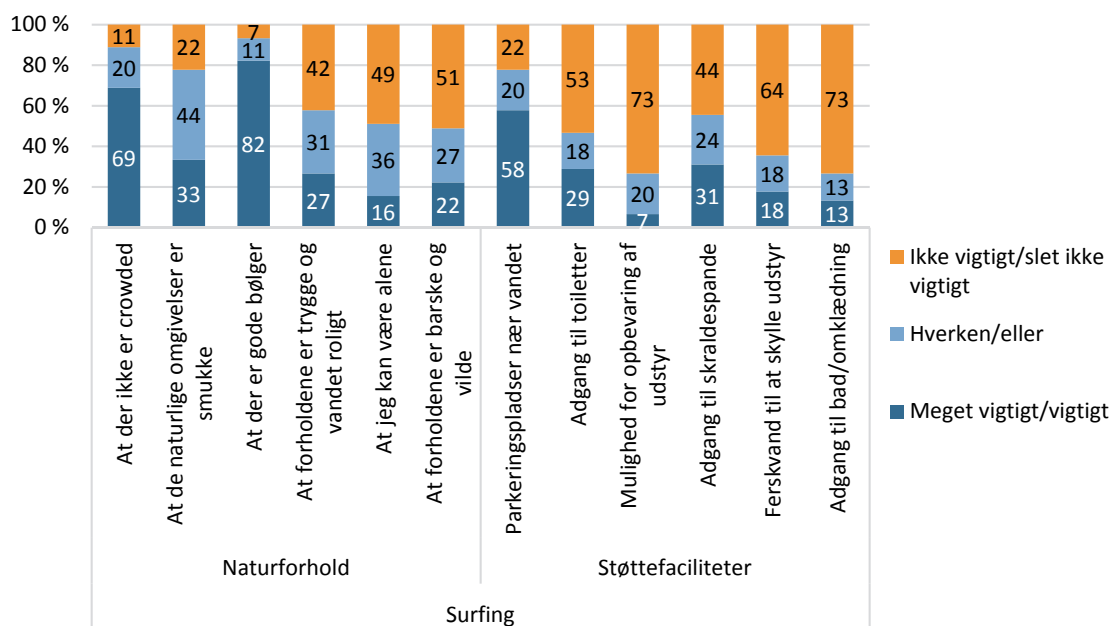
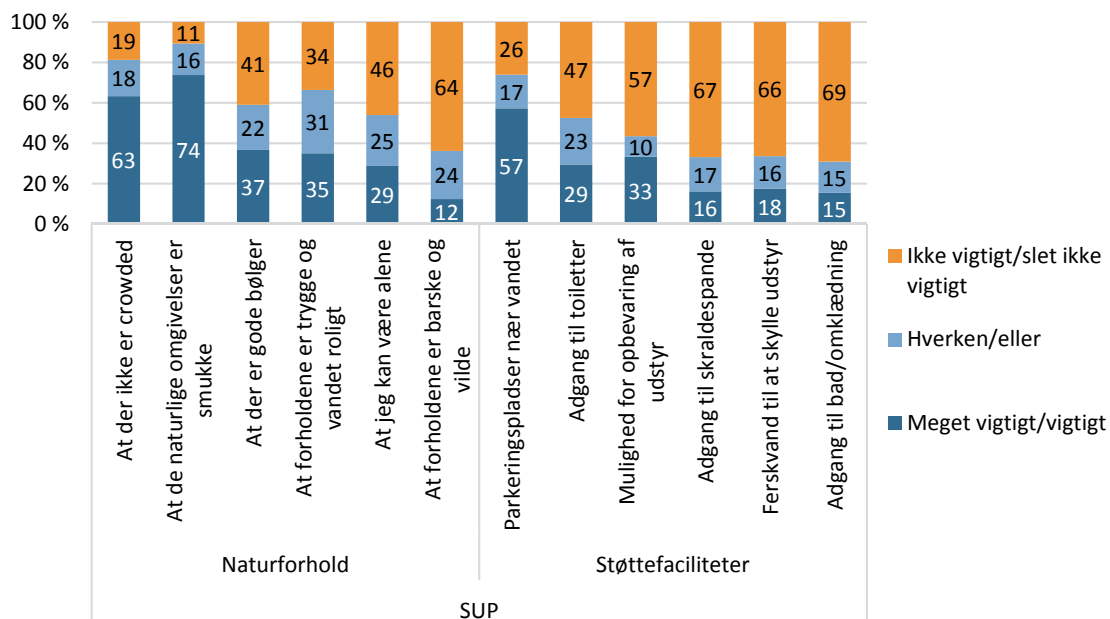

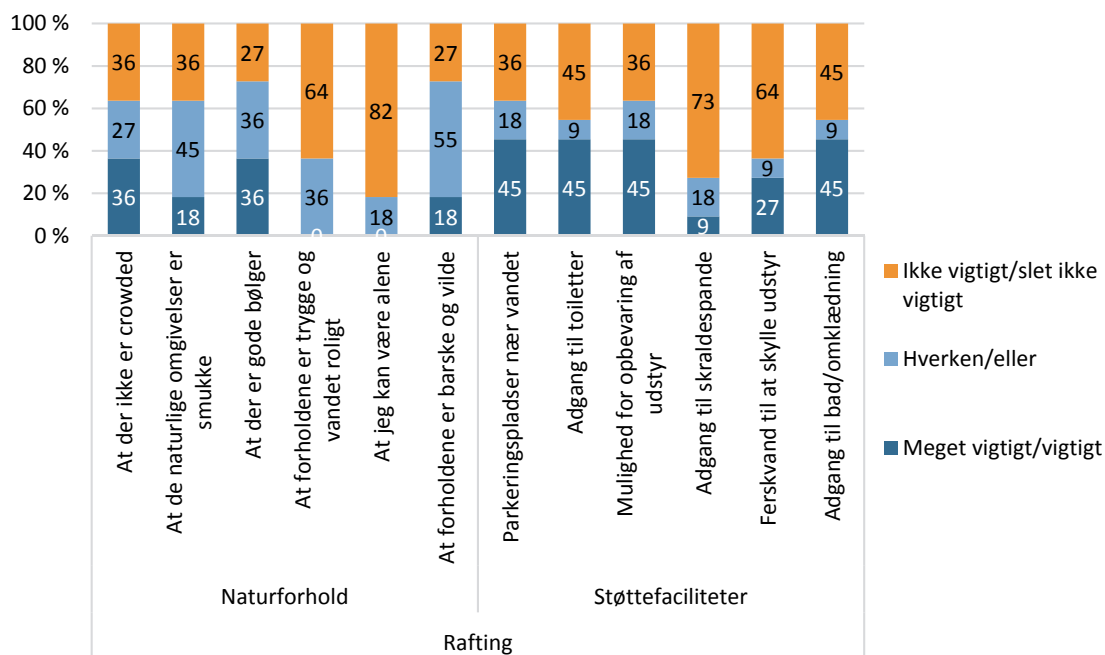
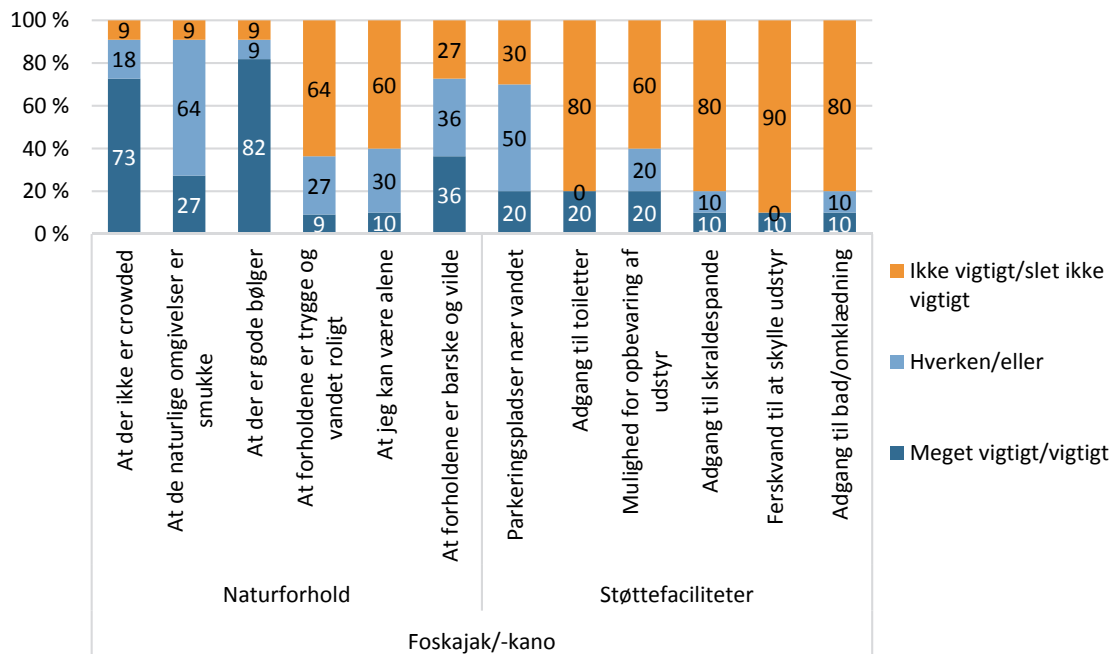
Bilag 2: De aktives bopæl og vandsportssted fordelt på de forskellige aktiviteter

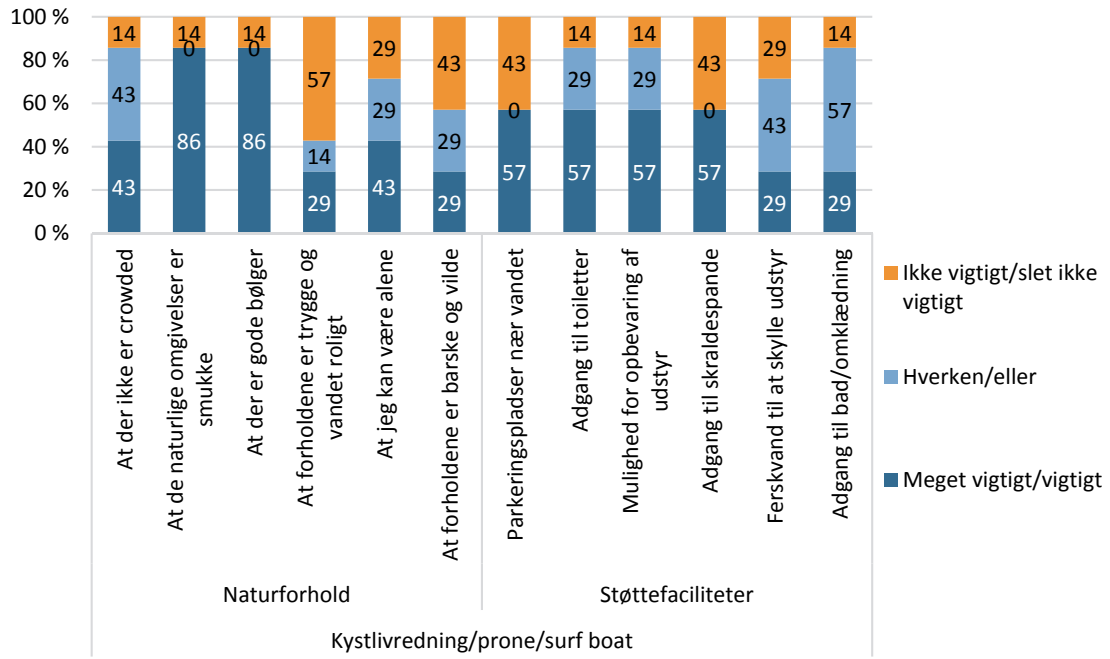

Bilag 3: Betydning af naturforhold og støttepunkter for valg af vandsportssted fordelt på de forskellige aktiviteter

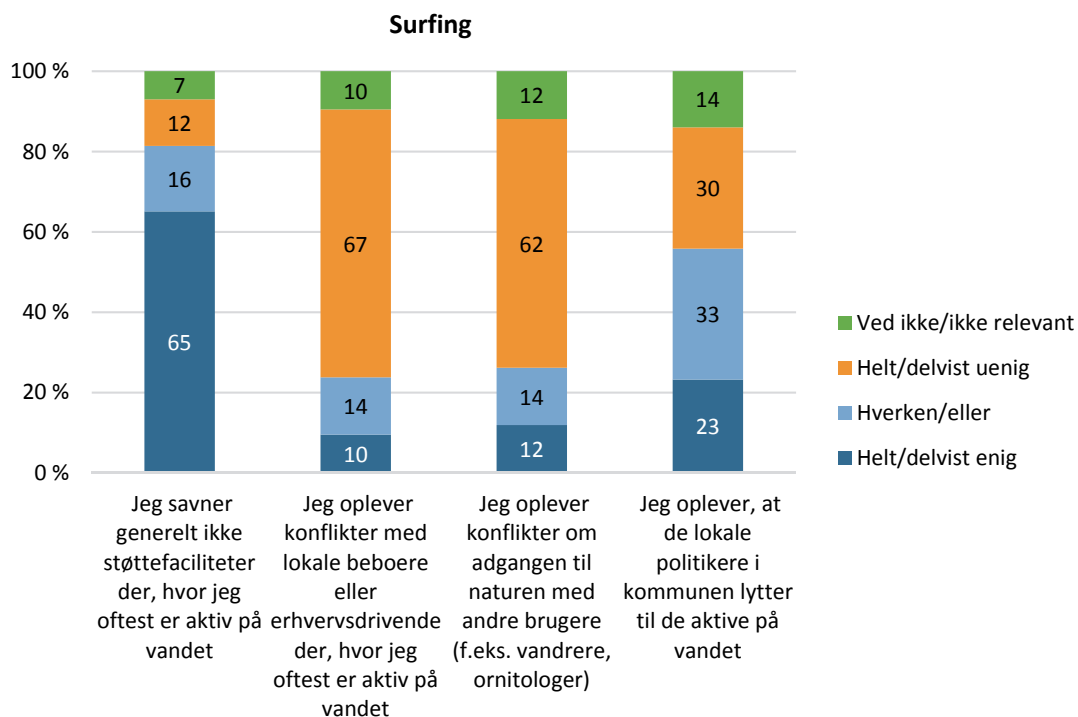
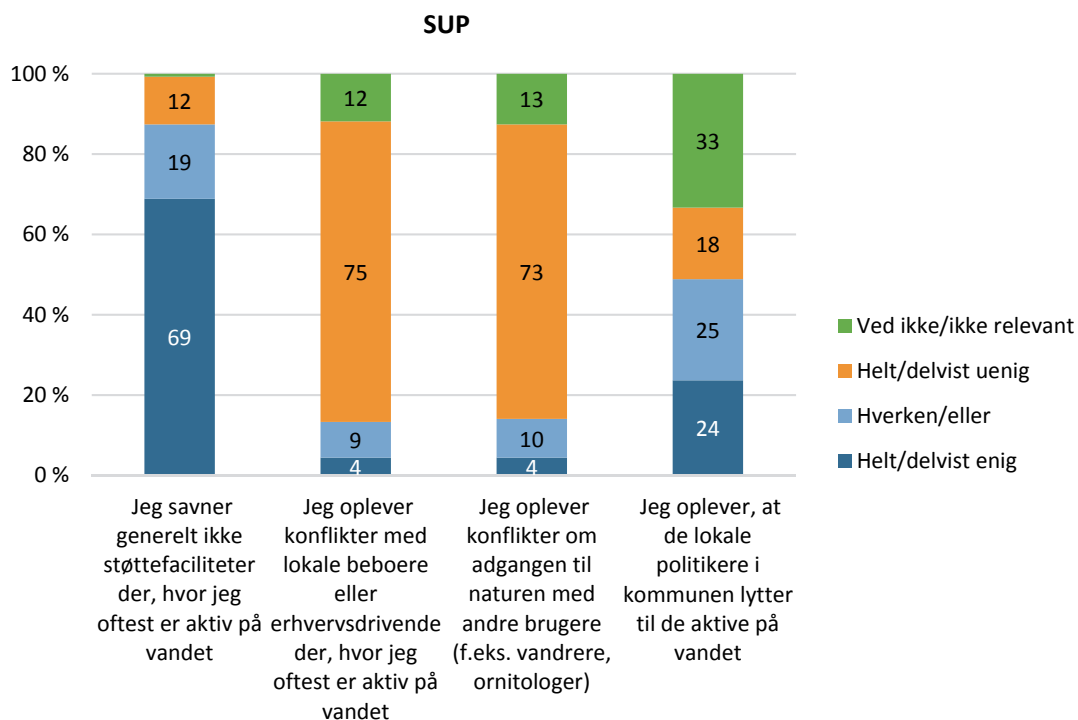

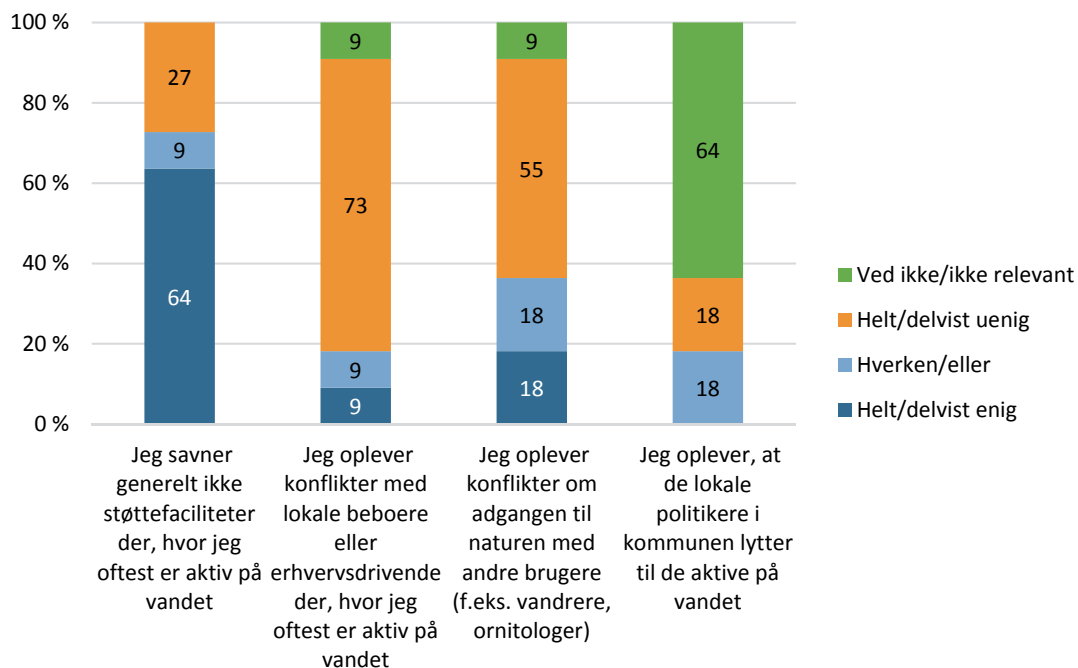

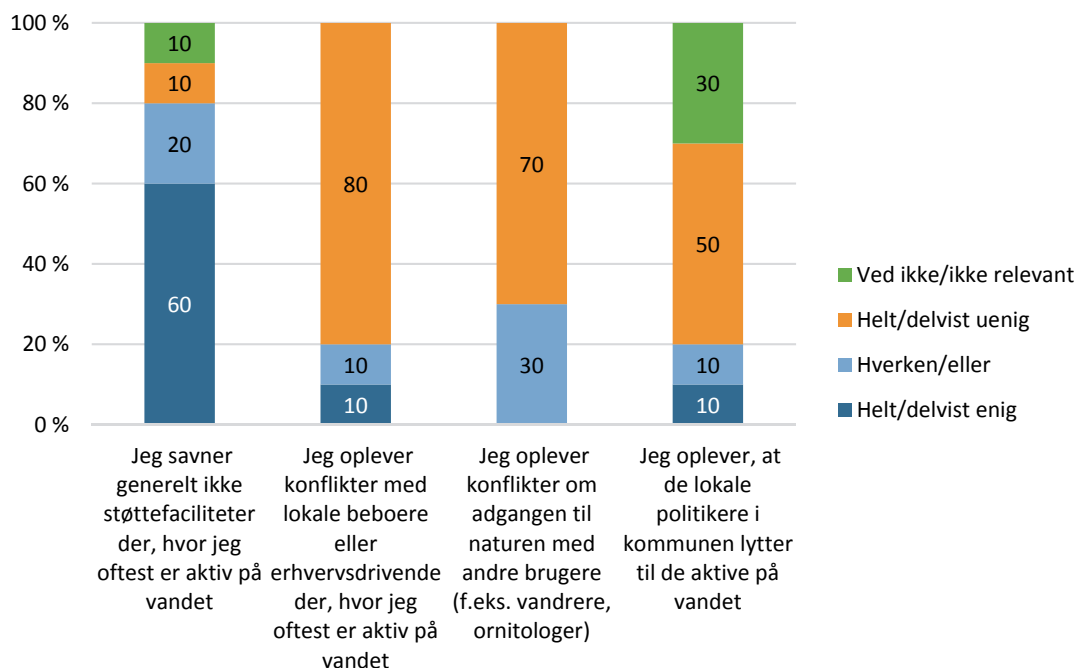
Bilag 4: Oplevelsen af vandsportsstederne fordelt på de forskellige aktiviteter

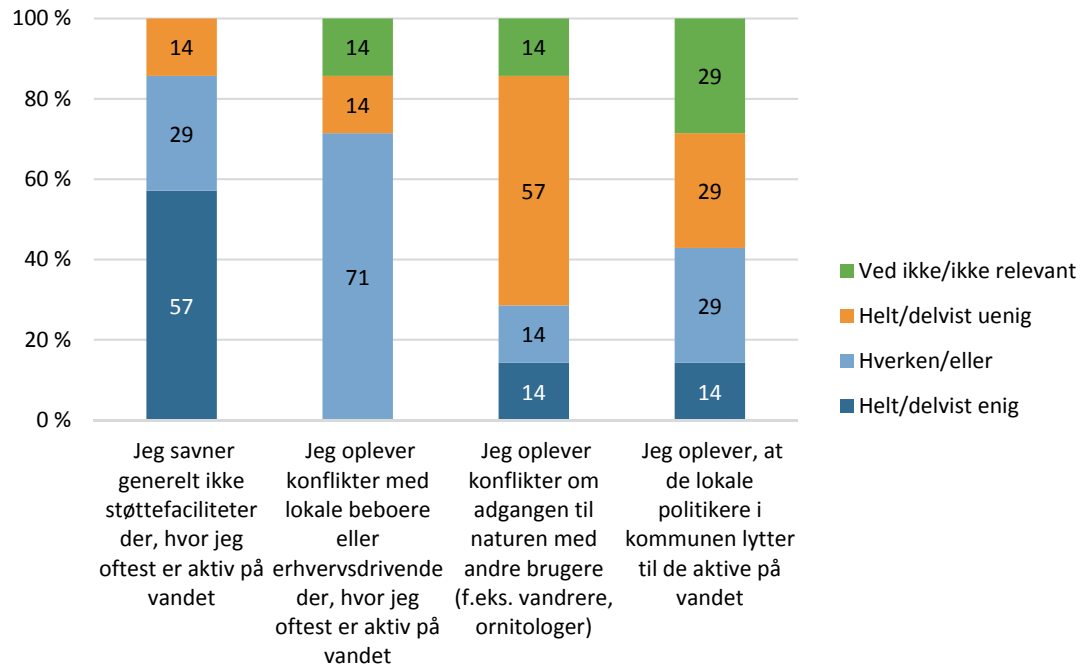
Foskajak/-kano

Rafting

Kystlivredning/prone/surf boat

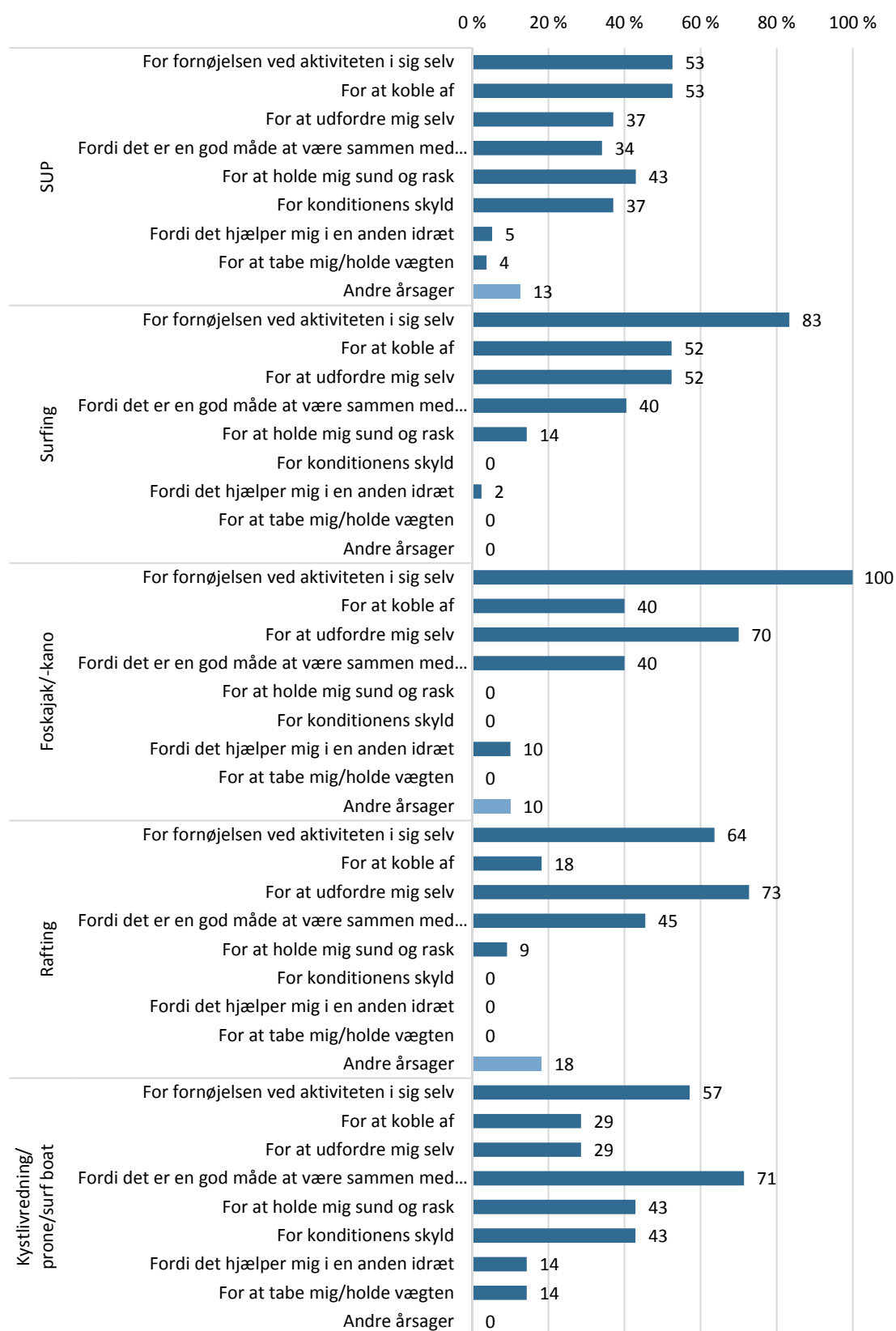

Bilag 5: Årsager til ikke at deltage i træning/kurser

	Blandt alle	Blandt aktive inden for...				
		SUP	Surfing	Foskajak/kano	Rafting	Kystl./prone/surf boat ²²
Fordi jeg foretrækker selv at bestemme, hvornår og hvordan jeg er aktiv	40	41	45	0	0	0
Fordi jeg får god træning/sparring ud af at være aktiv med venner/bekendte	39	32	50	50	50	0
Fordi der ikke findes passende træning eller kursustilbud i nærheden	26	25	27	0	50	0
Fordi jeg selv kan finde input til min egen træning på nettet	21	25	18	0	0	0
Fordi der ikke findes passende træning eller kursustilbud på mit niveau	14	2	32	0	100	0
Fordi det er for dyrt	13	5	27	50	0	0
Andre grunde	20	20	18	50	0	0

²² Alle aktive inden for kystlivredning/prone/surf boat benytter sig af en eller anden form for træning/kurser med instruktion i deres vandsport. Derfor er der blandt denne gruppe af aktive ingen svar på årsager til ikke at benytte sig af træning/kurser.

Bilag 6: Motivationsfaktorer fordelt på de forskellige aktiviteter

Bilag 7: Antal aktive hos udbyderne

	I alt	Inden for...				
		(i parentes: gennemsnit pr. udbyder)				
		SUP	Surfing	Foskajak/ -kano	Rafting	Kystl./ prone/ surf boat
Idrætsforeninger	1070	798 (50)	205 (34)	25 (13)	20 (20)	22 (22)
Kommercielle udbydere	3270	3100 (388)	20 (10)	100 (100)	50 (50)	- (-)
Skoler/uddannelses-institutioner	818	320 (46)	245 (35)	39 (20)	72 (18)	92 (31)
Andre typer udbydere	1265	1015 (338)	246 (82)	4 (4)	- (-)	- (-)

Tabellen viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Cirka hvor mange medlemmer/kunder/kursister/aktive havde I sidste år (2016) inden for disse vandsportsaktiviteter?'. (n = 38)

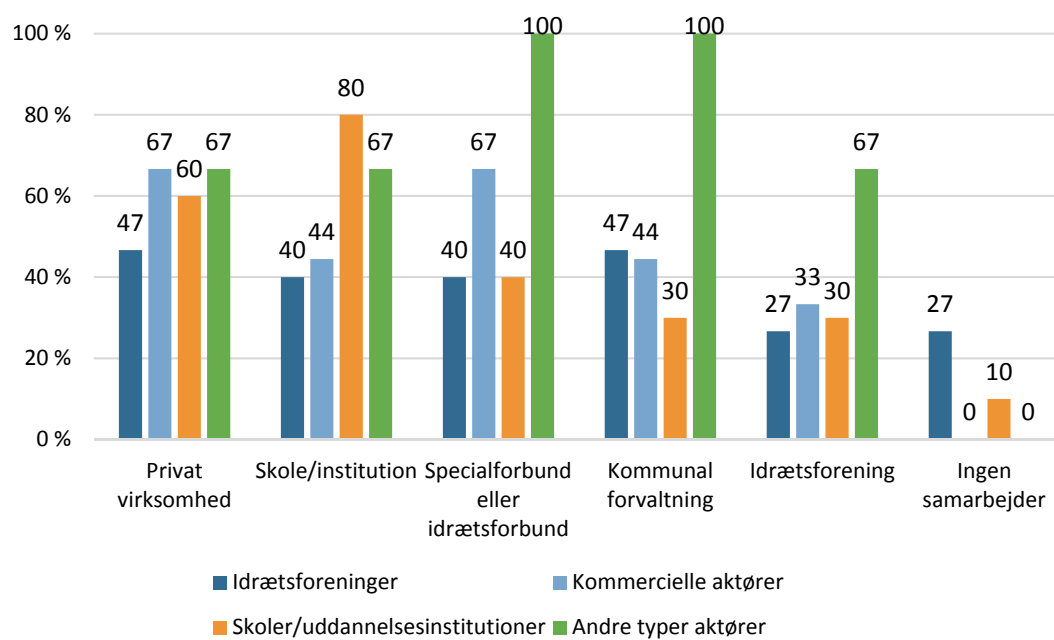
Bilag 8: Antal trænere hos udbyderne

	I alt	Inden for... (i parentes: gennemsnit pr. udbyder)				
		SUP	Surfing	Foskajak/ -kano	Rafting	Kystl./ prone/ surf boat
Idrætsforeninger	94	67 (4,19)	12 (2)	5 (2,5)	5 (5)	5 (5)
Kommercielle udbydere	28	20 (2,5)	2 (1)	3 (3)	- (-)	3 (3)
Skoler/uddannelses- institutioner	54	19 (2,71)	16 (2,29)	10 (2,5)	3 (1,5)	6 (3)

Tabellen viser respondenternes svar på spørgsmålet 'Hvor mange trænere/instruktører/undervisere beskæftiger sig med disse vandsportsaktiviteter?'. (n = 38)

Bilag 9: Udbydernes involvering i samarbejder

Bilag 10: Udbydernes involvering i arrangementer

